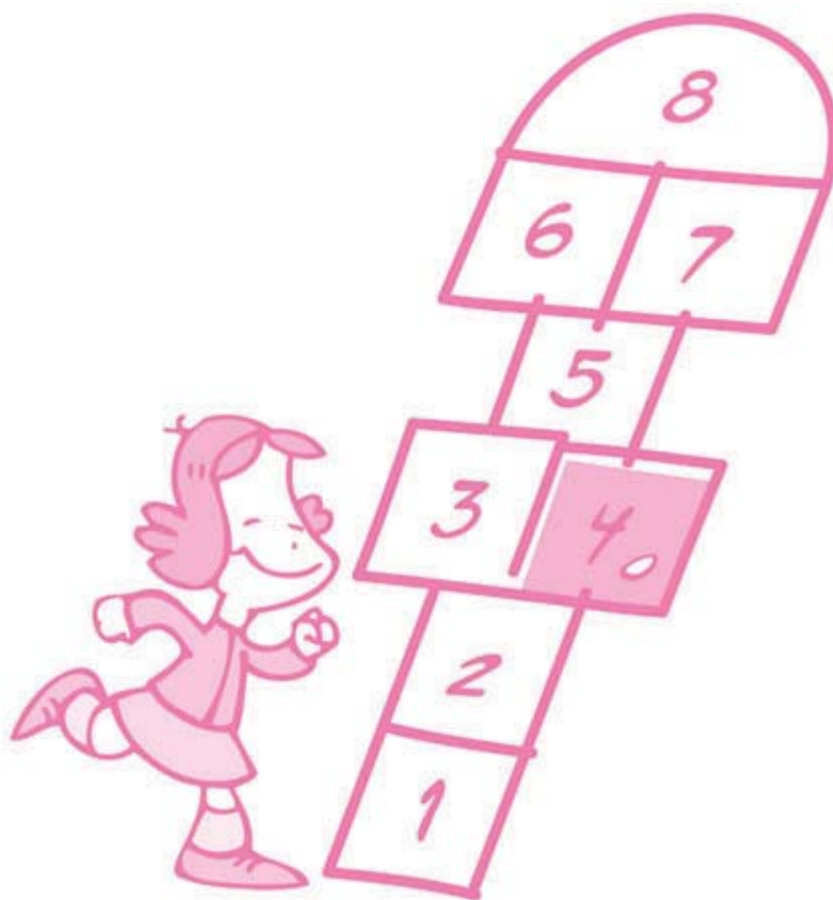
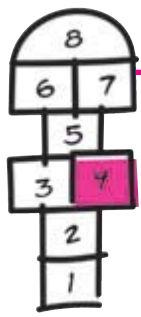

ЈЕЗИЧКЕ ШКОЛИЦЕ 4

ЈЕЗИЧКЕ ШКОЛИЦЕ 4

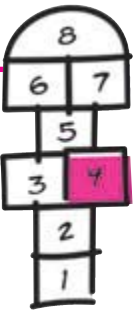
РАДНИ ЛИСТОВИ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК
СА ЗАДАЦИМА РАЗЛИЧИТИХ НИВОА ТЕЖИНЕ

САДРЖАЈ

УВОД	3–6
РАДНИ ЛИСТОВИ	
1. У познатом и непознатом свету	7–22
2. У свету животиња	23–32
3. У друштву деце и одраслих	33–50
4. У слободно време	51–64
5. У школи	64–83
О РЕШЕЊИМА	85
РЕШЕЊА (СА ОПИСОМ ЗНАЊА И УМЕЋА ЗА СВАКИ ЗАХТЕВ)	
1. У познатом и непознатом свету	86–93
2. У свету животиња	93–97
3. У друштву деце и одраслих	98–106
4. У слободно време	106–113
5. У школи	114–121
ТАБЕЛЕ СА РАСПОРЕДОМ ЗАДАТАКА, ПО ОПИСИМА ЗНАЊА И УМЕЋА, У СВАКОЈ ЦЕЛИНИ И СВАКОМ РАДНОМ ЛИСТУ	
1. У познатом и непознатом свету	123
2. У свету животиња	124–125
3. У друштву деце и одраслих	126–127
4. У слободно време	128–129
5. У школи	130
КОРИШЋЕНИ ТЕКСТОВИ	131–132

УВОД

ЈЕЗИЧКЕ ШКОЛИЦЕ су збирка радних листова намењених увежбавању и провери **читалачке способности**, односно **разумевања прочитаног**. То је једна од најсложенијих способности и везана је не само за читање књижевних текстова већ и других врста текстова с којима се ученик среће у својој околини и у школи – на улазу у школу, школској огласној табли, табли у учионици, зидовима учионице, школској огради, уличним рекламама, телевизији, у превозним средствима, у новинама итд.

Овладавање читалачком способношћу не води само ка успеху у предмету српски језик и књижевност већ отвара врата разумевању појмова, појава и њихових односа у свим другим наставним предметима. Како буде расла ученикова читалачка способност, он ће у свакодневном животу моћи спремније да се суочи с најразличитијим информацијама, да их разуме и да на њих адекватно одговори. Најзад, захваљујући тој способности, ученик отвара најлепше странице наше и светске књижевности, које обликују његово естетско и морално биће.

Зато је веома важно да од првих сусрета с писаним текстом било које врсте ученик буде правилно вођен, да научи да се креће по тексту, да препознаје његову сврху, да разликује битно од небитног, да пронађе у њему одговоре које тражи, да процени различите квалитете текста, да изведе закључак у вези са садржином и другим елементима текста, да формира и искаже свој став. Наравно, при таквом увођењу ученика у свет писане речи, као и у различите читалачке ситуације – од једноставних до сложенијих – увек треба имати на уму узраст и могућности карактеристичне за тај узраст.

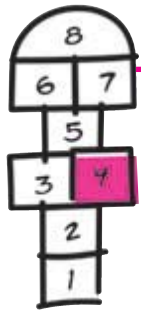
Збирка садржи 57 радних листова који су распоређени у пет целина према теми текстова на којима се увежбава ученикова читалачка способност:

1. *У њознајтом и њејознајтом свећу*; 2. *У свећу живојиња*; 3. *У друшћиву деце и ограслих*; 4. *У слободно време*; 5. *У школи*. У радним листовима налазе се књижевни и информативни текстови који су дати у линеарном (континуираном) облику, као што су: различите врсте књижевних дела, поруке, писма, обавештења и сл., или у нелинеарном (неконтинуираном) облику, као што су: распореди, временске прогнозе, дијаграми, табеле итд. Сваки радни лист има неколико захтева који су у вези с једним или више краћих текстова из тог радног листа.

Захтевима се испитују ученикова знања и умећа из три области: *чишћања*, *трамаћике* и *писања*. *Чишћање* је, због изнетих разлога, област која се највише испитује. Задатака из *трамаћике* и *писања* има мање и углавном се односе на захтеве који су у директној вези с текстом, односно олакшавају разумевање текста. Сви захтеви су усклађени с актуелним наставним планом и програмом.

За сваку од три наведене области дефинисано је шта и на ком нивоу ученик уме да уради. Умећа и нивои су дефинисани на основу пројеката Министарства просвете и спорта и Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања,* као и на основу интернационалних истраживања ученичких

* Национално тестирање образовних постигнућа ученика трећег разреда основне школе; Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, Београд, www.ceo.edu.rs.

постигнућа на одређеном узрасту (PIRLS*, PISA**). Другим речима, у ову збирку уграђена је савремена пракса испитивања читалачке способности ученика.

Описи знања и умећа дефинисани су за све три области на три нивоа тежине.

Нивои су обележени симболима   , који се налазе поред сваког захтева. Тежина захтева изражава врсту и сложеност когнитивних активности које су потребне за одговор. Према тако одређеној тежини бирани су текстови и писани су задаци. Највише задатака у збирци посвећено је испитивању знања и вештина са првог и другог нивоа. Мање је задатака којима се испитују сложене способности ученика, јер сматрамо да скоро сви ученици у овом узрасту треба да стекну базичну читалачку писменост.

У области ЧИТАЊЕ ученик/ученица:

- препознаје врсте књижевних и некњижевних текстова и њихове основне одлике
- проналази информације које су директно дате у тексту, према задатом критеријуму
- уочава делове текста и књиге: име аутора, наслов, поднаслов, основни текст, пасус, стих, строфу, садржај, речник, водич за рад

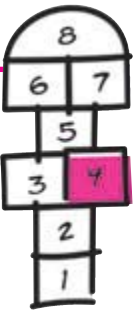
- чита једноставне слике, табеле, графиконе, мапе; уме да нацрта слику или да попуни табелу на основу линеарног текста, према задатом критеријуму
- проналази информације у тексту (оне које су директно дате и оне које се читају између редова) и повезује их; разуме различите односе у тексту (тема, идеја, ликови; битно – небитно; главно – споредно; узрок – последица; циљ – средство; одређује временски след догађаја у тексту); изводи закључке у вези са садржином и другим елементима текста (на основу текста и/или свог искуства)
- разликује облике казивања – приповедање, описивање, дијалог...
- користи делове текста и књиге (основни текст, пасус, стих, строфу, садржај, речник, водич за рад)

- реконструише редослед догађаја у тексту; разуме логичку организацију текста (када су реченице или пасуси испреметани или изостављени)
- формулише и аргументује свој став о различитим елементима текста (теми, идеји, ликовима, ставу аутора и сл.)
- упоређује два текста или више њих и уочава сличности и разлике међу њима

* PIRLS, међународно тестирање – *Progress in International Reading Literacy Study*, www.pirls.org.

** PISA, међународно тестирање петнаестогодишњака – *Programme for International Student Assessment* (OECD), www.pisa.oecd.org.

У области ГРАМАТИКА ученик/ученица:

- препознаје врсте речи – именице, глаголе, придеве, заменице, бројеве
- препознаје обличке категорије променљивих речи (род, број, лице, глаголско време)
- препознаје и саставља реченице различите по облику и комуникативној функцији (потврдне, одричне; обавештајне, упитне, заповедне, узвичне)
- познаје значења речи и фразеологизама који се употребљавају у свакодневној комуникацији (у кући, школи и сл.), као и оних који се јављају у школским текстовима (у уџбеницима, књигама из лектире и сл.)
- познаје основне лексичке односе – синонимију и антонимију
- разликује управни и неуправни говор

- разликује подврсте речи (врсте именица, придева, бројева)
- препознаје реченичне чланове (субјекат, предикат, објекат, атрибут, прилошке одредбе)
- разликује и употребљава речи у основном и пренесеном значењу (у свакодневним ситуацијама, као и у школским текстовима)
- гради речи и њихове облике према задатом критеријуму (умањенице, увећанице; род, број, лице, глаголско време...)
- претвара реченице са управним говором у реченице с неуправним, и обрнуто

У области ПИСАЊЕ ученик/ученица:

- саставља јасну, логичну, граматички исправну и стилски коректну реченицу
- познаје и примењује правописну норму (до нивоа до којег се она обрађује у четвртом разреду)

- саставља једноставан, краћи наративни текст, дескриптивни текст и дијалог
- саставља текстове који припадају основним жанровима писане комуникације (поруку, обавештење, позивницу, кратко писмо...)

- уме да напише план за прочитани текст, план за писање новог текста
- пише сажетак (резиме) краћег и/или једноставнијег текста

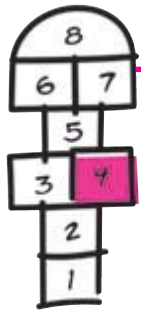
Посебне делове ове збирке чине РЕШЕЊА и ТАБЕЛЕ.

У РЕШЕЊИМА је сваки захтев пропраћен описом знања и вештине који се тим захтевом испитују.

Из ТАБЕЛА се за сваки задатак види која знања и умећа тај задатак испитује, као и који је ниво тежине задатка. Такође се види како су задаци распоређени по целинама и радним листовима.

Надамо се да ће збирка радних листова ЈЕЗИЧКЕ ШКОЛИЦЕ бити корисна и учитељима и родитељима, као и ученицима, којима је првенствено намењена. Учители могу да је користе да би обогатили рад на часу, родитељи – да би лакше пратили напредовање свог детета, а ученици – да би проверили како полако, али сигурно расте њихова читалачка способност.

У томе ће бити њихово и наше задовољство.

Драги читаоци,

Научили сте одавно сва слова, мала и велика, штампана и писана. И још многе више: научили сте да у повезаним словима откријете реч, у повезаним речима реченицу, у повезаним реченицама песму и причу. Сами оглазите у библиотеку, слободно улазите у свети књига, одабирате ону коју желите и сијурним корацима крећете у авантуру која се зове – **читање**. Сада сте већ прави истраживачи.

У том истраживању открићете многе нове ствари које се крију у свету око вас, али и у свету у вама. Треба да budete стрпљиви и пажљиви јер посао истраживача није лак. На путу ка благу до којеј вас читање води важно је имати и добру мају да не бисте залушали.

Радни листови који су пред вама јесу нека врста маје. Они вам показују различите начине на које можете доћи до тражене блага, а оно се крије у текстовима које смо одабрали.

Текстови су узети из песама, прича, романа, али ту су и другачији текстови који се налазе свуда око вас – на улазу у школу, на табли, на јаноима, на улици, у новинама, на телевизији, на стадиону, у циркусу, биоскопу, позоришту... Можете их читати сами, заједно са друговима, уз помоћ учитеља или родитеља.

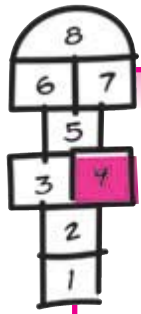
Сваки текст који читате, ма где се он налазио, јесте сусрет – с познатим светом, с непознатим светом, с вама самима, са онима који су вам слични и са онима који су другачији. Слободно крените у тај сусрет. Посматрајте бољији за једно ново искуство. Посматрајте вештији и сијурнији него што сте били. Посматрајте спремији за нове изазове и истраживања који вас у наредним годинама очекују.

Аутори збирке

1. У ПОЗНАТОМ И НЕПОЗНАТОМ СВЕТУ

- градови имају своју историју
- споменици причају своје приче
- реке се уливају једна у другу
- мора су мање или више слана
- људи имају различите навике
- народи имају различите обичаје
- путници уживају у авантурама
- истраживачи увек проналазе нешто ново
- чудне ствари се стално дешавају

БЕОГРАД

Београд је европски град чији се бедеми уздижу изнад ушћа рек е Саве у Дунав. У античким изворима помиње се најс тарије познато име града – Сингидунум, које је настало у IV веку пре нове ере, када су се на том простору населили Келти и помешали се са староседеоцима. Тај назив се задржао и током једног периода римск е владавине.

У VI веку Словени су населили ово подручје. Граду који је зидан у камену, чије су се зидине издизале над речним обалама, дали су име Бели Град. Име је у писаним документима поменуто тек 878. године.

Многи су покушавали да освоје овај град, због чега је претрпео безброј великих сукоба и битака на својим бедемима. Заслужио је током векова и многе симболичне називе: *Кућа рашова, Бреј борбе и славе, Кућа слободе...*

1. Одреди шта је тачно, а шта не тачно према овом тексту, па заокружи Т или Н.

Келти су били староседеоци овог подручја.	Т	Н
Келти су населили ово подручје у IV веку.	Т	Н
Име Бели Град помиње се већ у IV веку пре нове ере.	Т	Н
Београд је у прошлости привлачио многе освајаче.	Т	Н

2. О чему се говори у овом тексту?

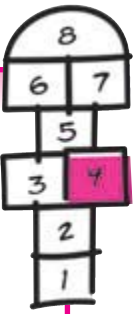
- а) о историји и величини Београда у прошлости
- б) о историји и значају Београда у прошлости
- в) о настанку Београда и значају који он има данас
- г) о значају и лепоти данашњег Београда

Заокружи слово испред тачног одговора.

3. На шта указују симболични називи Београда?

- а) имао је бурну прошлост
- б) постоји од давнина
- в) опевали су га многи песници
- г) у њему има много белих кућа

Заокружи слово испред тачног одговора.

КАЛЕМЕГДАН

Од келтских насеља до римског Сингидунума, па преко многих каснијих освајача, град се мењао. Ипак, заједничко за све те тако различите културе и владаре сигурно је Калемегдан – место које су сви подједнако поштовали, били они освајачи, били бранитељи, јер су ти градски бедеми будили с трахопоштовање.

Изузетан природни положај, као и историјски догађаји који су се вековима око њега одвијали, с правом Калемегдан издвајају као главни мотив Београда.

Поглед са Београдске тврђаве на ушће реке Саве, панорама сремске и банатске равнице, никога не остављају равнодушним.

Становници Београда поносе се тврђавом коју данас окружује велики парк.

1. Шта сазнајемо из овог текста? Заокружи **ДА** или **НЕ**.

када је настао Калемегдан	ДА	☒ НЕ
како се градио Калемегдан	ДА	НЕ
како је Калемегдан добио име	ДА	НЕ
шта се може видети с Калемегдана	ДА	НЕ

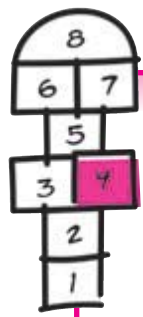
2. Подвуци једном бојом део текста у ком су описана осећања која су према Калемегдану гајили људи у прошлости.

3. Подвуци другом бојом део текста у ком су описана осећања која према Калемегдану данас гаје његови становници.

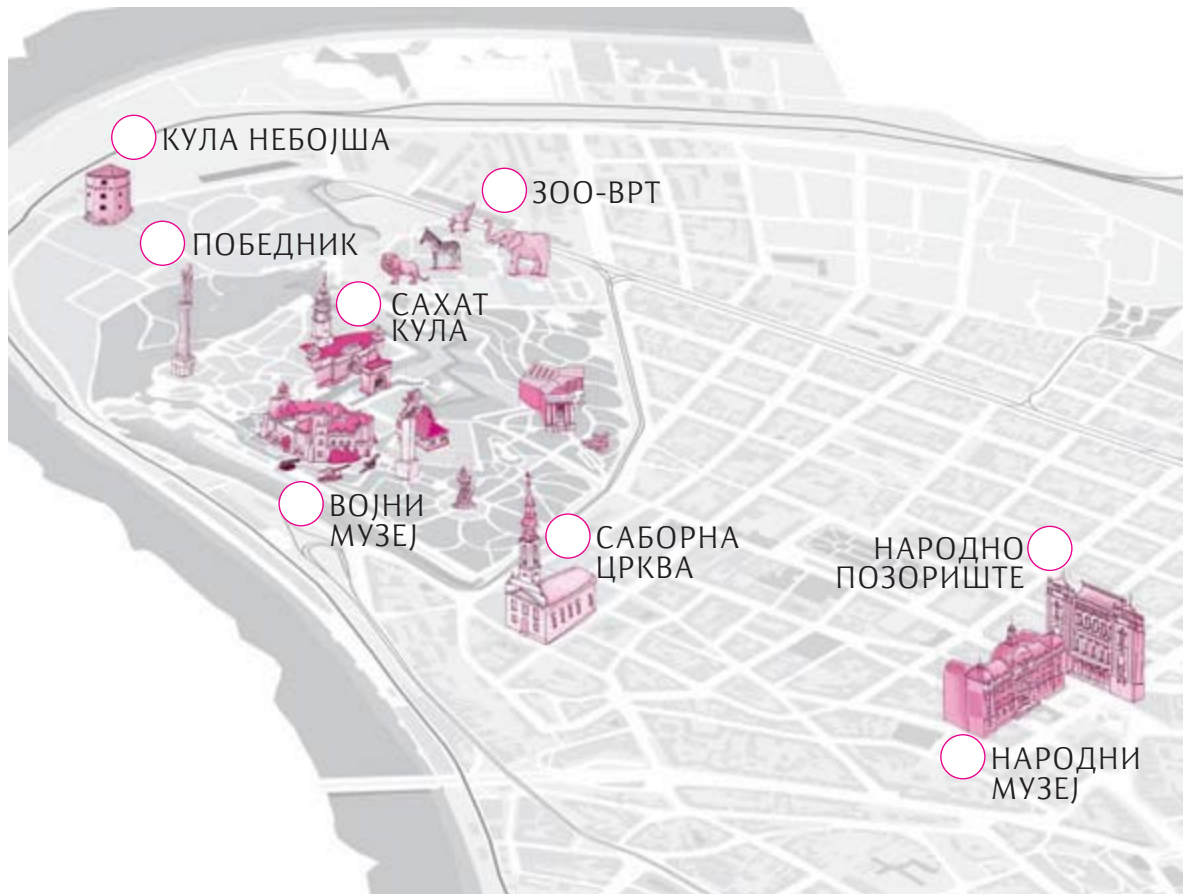
4. Шта је Калемегдан био у прошлости?

- а) стамбено насеље
- б) градско утврђење
- в) градски парк
- г) излетничко место

Заокружи слово испред тачног одговора.

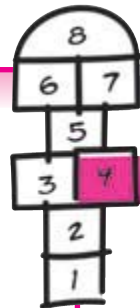

Лана, Марија и Миодраг су, читајући књигу о Београду, научили доста о многим важним установама у граду. Узели су план Београда и одлучили да неке од њих обиђу.

1. На основу описа откриј које су установе Лана, Марија и Миодраг обишли. Обележи их на мапи бројевима **1, 2, 3, 4.**

- 1.** Стална поставка обухвата изложбе: *Средњовековна српска уметност и српско сликарство XVIII и XIX века, Уметност прве половине XX века и Скулптура XIX и XX века.*
- 2.** Камен темељац постављен је 1868. године. Прва представа изведена је 1869. године. Сала је имала 714 седишта и била осветљена до тада у Београду непознатим гасним осветљењем.
- 3.** Свечано је отворен 1936. године на падинама Калемегдана, у зидинама напуштене тврђаве, погодним за смештај животиња због мале употребе кавеза.
- 4.** Богате збирке оружја из разних периода прати разноврстан материјал – заставе, униформе, сведочанства о ратним страдањима.

1. Погледај прогнозу и одговори на питања.

PROGNOZA ZA 4 DANA

BEOGRAD – CENTAR

	Utorak 2.10.2008. g.	Sreda 3.10.2008. g.	Četvrtak 4.10.2008. g.	Petak 5.10.2008. g.
Najniža temperatura	6°C	3°C	1°C	3°C
Najviša temperatura	7°C	5°C	4°C	6°C
Brzina vetra	1 m/s	6 m/s	3 m/s	2 m/s

- Који дан ће бити најтоплији? _____
- Ког дана ће брзина ветра бити највећа? _____
- Ког дана ће се појавити сунце? _____
- Ког дана **неће** бити падавина у Београду? _____
- Ког дана ће температура у Београду бити 2°C? _____

2. За свако питање пронађи одговор, као што је започето.

На који град се односи овај извештај?

За који дан је овај извештај?

BEOGRAD – CENTAR

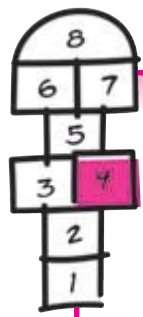
Ponedeljak
13.00

Temperatura: 12°C
Vetar: 3 m/s JJZ
Vlažnost vazduha: 44%

Колика ће бити брзина ветра?

На које доба дана се односи овај извештај?

БАНОВО БРДО

Када су се моји родитељи доселили на Баново брдо, био је то за Београд „крај света”. У међувремену Баново брдо се развило у леп, модеран део града са много садржаја.

Баново брдо има све погодности за удобан, здрав живот, испуњен разноврсним садржајима. Окружено је Адом Циганлијом, шумама Кошутњак и Топчидер, па се назива „плућима Београда”.

Право место за љубитеље спорта је Кошутњак. Ада Циганлија одавно је прерасла излетнички статус и има много више спортских и културних садржаја, нарочито лети.

Појешка улица је жила куцавица овог дела града, са бројним тржним центрима. Од богатих културних садржаја издвајају се стари биоскоп *Шумадија* и нови *Рода*. *Галерија 73* је место одржавања бројних изложби познатих уметника, док се у *Шећерани* организују позоришне представе. Дискоотека *Локо* и клуб *Канцеларија* окупљају љубитеље добре музике.

На Бановом брду постоје пет основних и три средње школе, вртићи и два факултета. Његови становници с поносом кажу да је на питање: „Одакле си?”, довољно одговорити: „Са Брда”, иако још београдских насеља у својим називима садржи реч *брдо*.

1. Повежи линијама места с културним и спортским садржајима, као што је започето. Једно место је сувишно.

Кошутњак

Галерија 73

Шећерана

Канцеларија

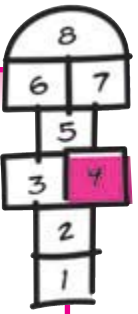
Шумадија

позоришне представе

музика

филмови

спорт

2. Према овом тексту одреди која је тврдња тачна, а која нетачна, па заокружи Т или Н.

Баново брдо је модерно београдско насеље.	Т	Н
На Бановом брду постоји неколико основних школа.	Т	Н
Баново брдо има мало становника.	Т	Н

3. Зашто се у тексту каже да је Баново брдо некада било **крај света**?

Зато што је оно било:

- а) на самом крају града
- б) последње место на свету
- в) место које још нико није открио
- г) далеко од Београда

Заокружи слово испред тачног одговора.

4. Зашто се Баново брдо назива **плућима Београда**?

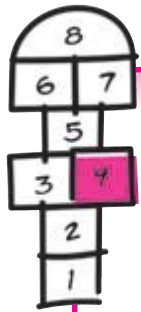
- а) Зато што је ту смештена плућна болница.
- б) Зато што је окружено богатим зеленилом.
- в) Зато што је то најважнији део града.

Заокружи слово испред тачног одговора.

5. Зашто је Пожешка улица **жила куцавица** Бановог брда?

- а) Зато што су у тој улици часовничарске радње.
- б) Зато што је испод ње златна жица.
- в) Зато што је то главна и најпрометнија улица.
- г) Зато што њени становници стално нешто куцају.

Заокружи слово испред тачног одговора.

Ово је Маријина улица.

1. Маријина мама је пошла у куповину. Куповину ће обавити у њиховој улици. Сви укућани су је замолили да им нешто купи. Кома **неће** моћи да испуни молбу?

- а) Тата је тражио новине и кикирики.
- б) Бака је тражила јогурт и лекове.
- в) Марија је тражила буреку и *Забавник*.
- г) Брат је тражио хамбургер и *кока-колу*.

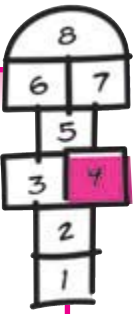
Заокружи слово испред тачног одговора.

2. Смисли и напиши називе за продавнице тако да се одмах може препознати шта се у њима продаје.

месара _____

пекара _____

рибарница _____

Јутро је. Седам је сати.
Маријина мама је на београдској железничкој станици. Она до 12 сати треба да стигне у Нови Сад. Воз путује до Новог Сада два сата.

1. Погледај ред вожње и пронађи воз којим Маријина мама може да стигне на време у Нови Сад. Заокружи време поласка тог воза.

РЕЛАЦИЈА	ВРЕМЕ ПОЛАСКА
Београд – Нови С ад	5.15
Београд – Нови С ад	6.45
Београд – Нови С ад	8.30
Београд – Нови С ад	10.30
Београд – Нови Сад	12.00

2. Ово су путничке карте које је Маријина мама сачувала. Коју карту она **није** сачувала?

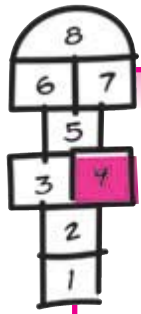
- а) карту за међуградски аутобус
- б) карту за авион
- в) карту за градски превоз
- г) карту за воз

Заокружи слово испред тачног одговора.

Београд – Нови Сад **БАС**
Датум: **18. јун**
Време поласка: **12.00**
Седиште бр. **8**
Цена: **350 дин.**

Београд–Ваљево **СЖ**
Седиште бр. **21**
Вагон бр. **3**
Перон бр. **5**
Цена: **450 дин.**
Датум поласка: **23. мај**
Време поласка: **8.30**

Београд–Беч **ЈАТ**
Лет бр. **ЈУ 263**
Седиште бр. **7Г**
Датум полетања: **30. јул**
Време полетања: **14.30**
Путник: **Јована Митровић**

Марија је током викенда отпутовала у посету другарици Јасмини, која живи у Ваљево. Јасмина је направила план за тај дан:

- прво ћемо отићи у Тешњар, стари део Ваљева
- затим ћемо обићи споменик песникиње Десанк е Максимовић
- посетићемо *Прву основну школу* у центру Ваљева
- после ручка прошетаћемо се поред реке Градца
- затим ћемо свратити у послас тичарницу *Рим* на најбоље колаче
- увече ћемо отићи на концерт на градском тргу.

Али, док су се спремале да крену на концерт, пала је јака киша и концерт је отказан.

1. Заокружи оно што је тачно.
- а) Цео план су испуниле.
 - б) Пола плана су испуниле.
 - в) Један део плана нису испуниле.

КРСТАРЕЊЕ

МОРЕ

ОБИЛАСЦИ

СТРАНЕ ЗЕМЉЕ

ПЛАНИНА

ЈЕЗЕРО

ТУРИСТИЧКИ ВОДИЧ

2. Која реч треба да стоји у кругу?
- а) путовање
 - б) географија
 - в) разгледница

Заокружи слово испред тачног одговора.

Погледај пажљиво ову историјску карту.

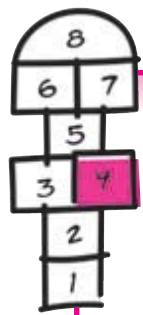
1. Шта може да се прочита са ове карте?

С карте може да се прочита:	Заокружи ДА или НЕ	
Колумбо је два пута стигао до Америке.	ДА	НЕ
Веспучи и Кабрал су исте године пловили до Америке.	ДА	НЕ
Картије је стигао до Канаде.	ДА	НЕ
Колумбо је пловио преко Атлантског океана.	ДА	НЕ

2. Шта је приказано на овој карти?

- а) откриће Америке
- б) гусарски напади
- в) пут до скривеног блага

Заокружи слово испред тачног одговора.

МРТВО МОРЕ

На Блиском истоку налази се Мртво море, велико слано језеро. Дужина му је 76 km, а ширина 17 km. Није повезано са другим морима и океанима. Његова вода се не обнавља, али с тално испарава. Десет пута је сланије од Средоземног мора. Густо је попут густог сока, те пливач просто лебди у води – не може да по тоне. У њему живе само две врсте алги, које су се прилагодиле крајње неповољним условима живота. Других живих бића нема.

1. На основу текста одреди да ли је тврдња тачна или нетачна. Ако је тачна, заокружи **Т**, а ако је нетачна, заокружи **Н**.

Тврдња:

У Мртвом мору је богат животињски свет.	Т	Н
У Мртвом мору се лако плива.	Т	Н
Вода у Мртвом мору се стално обнавља.	Т	Н
Мртво море је веома слано.	Т	Н

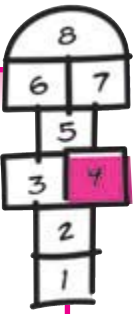
2. Шта може да се закључи из овог текста?

Из текста може да се закључи:	Заокружи ДА или НЕ	
Очекује се да ће Мртво море једног дана потпуно нестати.	ДА	НЕ
Очекује се да ће друга жива бића населити Мртво море.	ДА	НЕ
Услови за живот у Мртвом мору стално се побољшавају.	ДА	НЕ

3. Зашто је назив **Мртво море** у првој реченици овог текста написан великим почетним словом?

- а) Зато што море не може да буде мртво.
- б) Зато што је то име географског појма.
- в) Зато што је то име веома необично.
- г) Зато што је то наслов текста.

Заокружи слово испред тачног одговора.

ТАРТАН

Када су Стари Шкотланђани населили данашњ у Шкотску, облачили су се сви исто. Међутим, неке групе људи (кланови) почеле су да се издвајају по богатству. То је требало нагласити и одећом. Због тога су они почели да преко рамена носе огртач у боји свог племена, так озвани **тартан**. Такве огртаче Шкотланђани и данас носе и цене. Праве се од карираних тканина чије су боје и распоред шара строго утврђени и разликују се од клана до клана.

1. На основу текста одреди да ли је тврдња тачна или нетачна. Ако је тачна, заокружи **Т**, а ако је нетачна, заокружи **Н**.

Тврдња:

Чланови неких кланова носили су тартан да би се видело да су богатији.	☒ Т	☐ Н
Кланови су носили тартан да би се међусобно разликовали.	☐ Т	☐ Н
Боје и шаре на тартану имале су посебан значај за клан.	☐ Т	☐ Н
Кланови носе тартан да би се видело одакле су дошли у Шкотску.	☐ Т	☐ Н

2. Подвуци субјекат у следећој реченици:

Због тога су они почели да преко рамена носе огртач у боји свог племена.

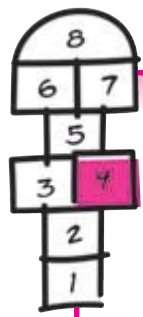
3. Подвуци објекат у следећој реченици:

Шкотланђани и данас носе тартан.

4. Пребаци потврдне реченице у одричан облик. Важно је да водиш рачуна о исправном писању речце **не** уз глаголе.

Сви Стари Шкотланђани облачили су се исто.

Шкотланђани данас цене и носе тартан.

ТОРБА С БЛАГОМ

Мерион Бад из Бристола у Енглеској вратила се с посла касно увече. Извела је свог пса у шетњу по парку који се налазио преко пута њене зграде. Ноћ је била топла, а небо пуно звезда. Није јој се журило кући. Изненада, овој педесетдвогодишњој жени с леђа је пришао млађи човек и наредио јој да му да торбу коју је држала и новчаник. Мерион му је рекла да је изашла да проше та пса и да није понела новчаник, а да му не би препоручила да узме торбу. Пошто је нападач био упоран, жена му је, уз осмех, дала торбу. Нападач ју је узео и отрчао у мрак. Кад је отворио торбу, непријатно се изненадио.

У Великој Британији, наиме, постоји пропис да власници морају да покупе оно што њихови љубимци оставе за собом у парку или на улици.

1. Подвуци једном бојом део текста у којем је описана природа.
2. Подвуци другом бојом део текста из којег се види да је Мерион добронамерно упозорила нападача.
3. Зашто је Мерион уз осмех дала нападачу торбу?

4. Шта је нападач нашао у торби коју је отео од Мерион?
 - а) празан новчаник
 - б) кесицу са псећим изметом
 - в) конзерву хране за пса
 - г) пластичан пиштољЗаокружи слово испред тачног одговора.

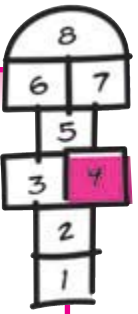
5. Наведи најважније догађаје из текста по редоследу којим су описани.
 1. _____
 2. _____
 3. _____
 4. _____

6. Да ли мислиш да је овај британски пропис добар?

ДА НЕ

Објасни зашто тако мислиш.

КРАЉИЧИН УКУС

За време званичне вечере у краљевској Бакинџемској палати у Лондону један млади официр, к оји је имао ту част да вечера у друштву Елизабете Друге, приметио је како краљица сваки час узима бисквите с једног сребрног тањира. Видевши шта чини краљица, официр није оклевао да се послужи. Вечера му се свидела, али је кекс био веома неукусан. Међутим, официр је помислио да не би било у реду да се он буну ак о је то краљици укусно.

Тек касније је схватио да је краљица бисквите давала својим псима, који су се врзали испод стола, покрај њених ногу. Разуме се, била је то псећа храна.

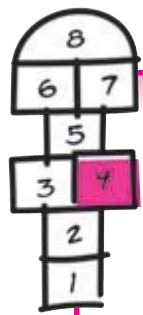

1. Које су **кључне речи** (најважније речи) у овом тексту? Заокружи слово испред тог низа речи.
 - а) палата, бисквити, вечера, официр, пси
 - б) краљица, официр, вечера, кекс, псећа храна
 - в) краљица, кекс, сребрни тањир, псећа храна

2. Да ли се официру допао кекс?
ДА или **НЕ**
Подвуци део текста из којег се то види.

3. Подвуци предикат у реченици.
Млади официр није оклевао.

4. Подвуци у реченици четири речи које су у служби прилошке одредбе за место.
Краљица је узимала бисквите с једног сребрног тањира.

Прочитај следеће вести из једних новина:

Мачка Дасти, која је живела у Тексасу, донела је на свет

током свог плодног живота 420 мачића.

Америчка пругаста веверица може да једе веома отровне

печурке, зване „смртни пехари“, без икаквих последица.

Једној госпођи из Париза спао је прстен док је прала судове. Нашла га је неколико дана касније у риби коју је купила на пијаци!

Запослени у бироу за изгубљене ствари у Паризу једног јутра нису могли да уђу у канцеларију јер су изгубили кључ!

Једна врста морског торбара има очи на репу.

1. Из које новинске рубрике су узете ове вести?

- а) Нај-нај!
- б) Чуда из животињског света
- в) Веровали или не!
- г) Рекорди

Заокружи слово испред тачног одговора.

Прочитај још једну необичну вест.

На фестивалу који је организован да би се помогло дивљим животињама Питер Л. из Јужне Африке свирао је хармонику 85 сати, од 7. до 10. јула 1987. године.

2. Напиши словима:

7. _____

10. _____

85 _____

1987. _____

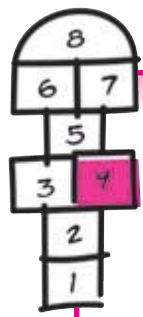

2. У СВЕТУ ЖИВОТИЊА

Упознаћеш:

- племениту керушу Реу
- срећног пса Пипа
- несрећну лептирицу
- слеђене комарце
- лепу змију Жутку
- морску сасу...

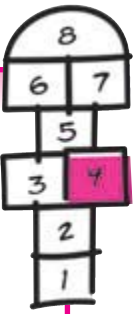
КЕРУША РЕА

У зоо-врту у Београду бенгалска тигрица Цица донела је уочи нове 2002. године на свет три младунчета, од којих су два остала у животу. Због велике хладноће тигрићи су одвојени од мајке. Бригу о њима преузела је керуша Реа, која припада једној београдској породици. Керуша је истовремено бринула и о својих седморо кучића, који су четрнаест дана били старији од тигрића. Керуша Реа чувала је тигриће као своје кучиће.

1. Због чега су два тигрића била одвојена од мајке?
 - а) Зато што је било много тигрића.
 - б) Зато што тигрица није имала млека.
 - в) Зато што је тигрица угинула.
 - г) Зато што у зоо-врту није било топло.Заокружи слово испред тачног одговора.
2. Подвуци део текста из ког се види да је керуша Реа била племенита.
3. Подвуци умањеницу:
младунче кучићи тигрићи керуша
4. Пронађи у тексту два описна и два присвојна придева и упиши их у табелу.

описни придев	присвојни придев

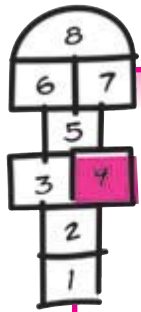

Прочитај још једном прву реченицу из текста, а затим реши задатке под бројевима 5, 6, 7 и 8.

У зоо-врту у Београду бенгалска тигрица Цица донела је уочи нове 2002. године на свет три младунчета.

5. Препиши основни и редни број из ове реченице.
- основни број: _____
 - редни број: _____
6. Подвуци све речи које имају службу субјекта у реченици.
7. У којој су служби заокружене речи у реченици?
- а) предикат
 - б) атрибут
 - в) прилошка одредба
- Заокружи слово испред тачног одговора.
8. Три младунчета су у реченици:
- а) објекат
 - б) атрибут
 - в) предикат
- Заокружи слово испред тачног одговора.
9. Напиши питања за одговоре који су дати.

питања	одговори
Колико кучића има керуша Реа?	Седморо.
	Уочи нове 2002. године.
	Због хладноће.
	Реа.
	Као мајка.

1. Повежи питање са одговорима који се налазе у огласу.

Шта се оглашава?

Како се назива амбуланта?

VET PLUS

VETERINARSKA AMBULANTA
ULICA KESTENOVA 21, BEOGRAD
063/8808-412

Која је адреса амбуланте?

Који је број телефона амбуланте?

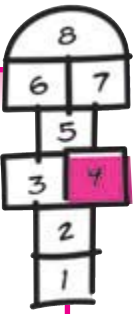
НЕЗГОДА

Сваки минут могао је да буде к обан. Знали су то у обалској стражи чим су добили позив за помоћ. Г лисерима су одмах кренули ка мес ту несреће. Температура мора била је само нек олико степени изнад нуле, а у тако хладној води тешко да неко може дуго да издржи.

Ипак, све се срећно завршило. После че трдесет минута проведених у хладним водама С еверног мора спасиоци су једва успели да убаце у чамац избежумљеног Пипа. А он је у знак захвалности почео да их лиже и да маше репом.

2. Шта је Пип? _____
3. Подвуци део текста из којег си схватио/схватила ко је Пип.
4. Упиши у кружиће бројеве од 1 до 6 оним редоследом којим су се догађаји десили у стварности.
- позив за помоћ
 - Пип у шетњи
 - Пип се захваљује
 - спасавање Пипа
 - обалска стража креће
 - Пип је упао у воду

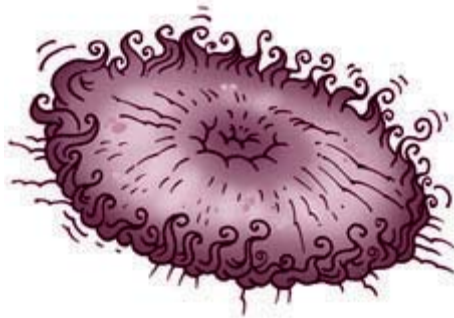

МОРСКА САСА

Морска саса обликом подсећа на врећу. Њен усни отвор оивичен је мноштвом пипака. Када нека животиња додирне пипке морске сасе, у тело јој бива убризган отров који је паралише. Тако паралисану животињу пипцима убаца себи у ус та. Сасе гутају све што наиђе, чак и плен много крупнији од њих самих.

Ова животиња цвет може дуго да живи без хране. Можда баш дијете доприносе њеној дуговечности. Запажено је да су неке морске сасе живе дуж од једног века. У случају опасности или кад се наиђе ван воде, саса увлачи пипке и скупља се – постаје малена лоптица на којој се види само усни отвор.

• 1. Подвуци део текста на основу којег може да се нацрта морска саса.

• 2. Зашто су морске сасе дуговечне?

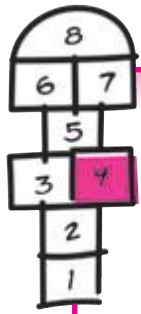
•• 3. У ком пасусу се описује понашање сасе у случају опасности?

•• 4. Прочитај следећи текст, а затим одговори на питање из наслова текста.

ОТКУД КОМАРЦИ У СОКУ?

Вода у Танзанији пуна је ларви из којих се легу комарци. Због тога се никако не препоручује да се од ње прави лед. Ларве комараца отпорне су на смрзавање. Ипак, у Танзанији се уз пиће служе коцке леда.

ПРИЧА О ЖУТКИ

(одломци)

То нисам очекивао од узане, вижљас те, прелепе водене змије. Да, Жутка је белоушка, водена змија. Жутка је жут оушка. Има на глави две жуте пеге. Два жута увенце та. Наравно, ако се те две пеге могу тако назвати. Ја сам је по жутим пегама препознавао. И дао јој име Жутка.

Упознао сам је на потоку. У ствари, изненадио сам је и прес травио. Није могла да побегне. Испречио сам се између ње и брзе воде. Иза ње обала. Није могла да се повуче. Испред ње – човек. С а штапом у руци.

Ништа ти нећу, ама баш ништа, не бој се, кажем јој. И штапом је голицам.

Прошета штап од главе до репа. Али пажљиво, полак о, да је не повреди. Нити увреди. Ко зна шта змија може да помисли?

Тако смо се упознали.

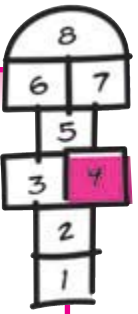
- 1. Одакле је преузет овај текст?
 - а) из збирке бајки
 - б) из збирке прича
 - в) из збирке басни
 - г) из енциклопедије гмизаваца
 Заокружи слово испред тачног одговора.

- 2. Напиши две особине змије Жутке.

- 3. Зашто је приповедач змију назвао Жутка?
 - а) Зато што је имала жуте очи.
 - б) Зато што је имала жуте пеге.
 - в) Зато што је имала жуте уши.
 Заокружи слово испред тачног одговора.

- 4. Шта сазнајемо из овог текста? Ако је тврдња тачна, заокружи **ДА**, а ако није, заокружи **НЕ**.

Из текста сазнајемо:	Заокружи ДА или НЕ	
Приповедач препознаје врсте змија.	☒ ДА	☐ НЕ
Приповедач ужива у лепоти змије.	☐ ДА	☐ НЕ
Приповедач се боји змије.	☐ ДА	☐ НЕ

5. На који начин приповедач показује да је уживао гледајући Жутку?
- а) описивањем њеног изгледа
 - б) тако што приповеда о томе како ју је уплашио
 - в) тако што приповеда о врстама змија
 - г) описивањем својих осећања

Заокружи слово испред тачног одговора.

6. Уместо речи **престравио** напиши другу реч, али тако да се смисао реченице не промени.

Изненадио сам је и прес травио.

7. Попуни празна поља у табели.

садашње време	прошло време	будуће време
Жутка има пеге.		
	То нисам очекивао од ње.	
		Ја ћу јој дати име.

8. Препиши из текста један описни придев: _____

9. Од којих су речи настале речи:

белоушка _____

жутоушка _____

10. Напиши речи које означавају нешто умањено.

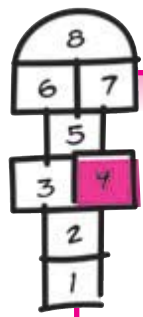
уво увенце

дечак _____

змија _____

пега _____

11. Зашто је реч **Жутка** написана великим почетним словом, а реч **жутоушка** малим почетним словом?

КРАТКОВЕЧНИНО ШКОЛОВАЊЕ

Мада је имала да живи само непун дан, Кратковечна је морала да заврши малу лептирску школу, која није смела трајати дуже од сат и по. Управитељ те школе, кукац Рачунџија, одабрао јој је предмете, а за учионицу одредио колибицу у сплету ивањске траве.

Кратковечна се много бојала школе, али учитељица природе, гусеница у хаљини са ђинђувама, била је искусна и брзо је ослободила Кратковечну. У мајушним бајкама предавала јој је о пчелама, воденом цвећу, жапцима који израстају из пуноглаваца и о животу лептирица којима је и сама Кратковечна припадала, а она је тражила да јој прича још. Таман што је учитељица изговорила: „Од памтивека па до краја, све је так о било и тако ће бити“, Рачунџија је објавио да је час прошао и Кратковечно одредио само минут одмора, а за њу је то било као кад деца имају цео распуст.

Одмор је прекинуо смешни учитељ физике, који јој је помоћу капљице росе објашњавао преламање светлости у води. Управитељ затим означи да почиње час музике, и то без одмора.

Оркестар учитеља – зрикавац, попац, к омарац, жаба гаталинка – учио је Кратковечну теорији музике и приредио јој неколико концерата да јој омиле музику.

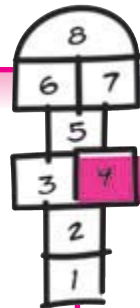
Иако наизглед строг, Рачунџија је сматрао да је његовој ученици довољно да из математике научи да изброји крилца на раменима, очи у глави и крунице на цветовима. Када ју је питао колико има дана у години, а она одговорила: „Један“, учитељ је то тужно одобрио, мислећи да не треба да мори мозак памтећи оне које никада неће угледати.

На крају школовања Кратковечна је у ђачкој књижици, табlici од лискуна, добила из свих предмета не просто 5, него 555.

- 1. Шта је Кратковечна? _____
- 2. Зашто се она тако зове? _____
- 3. Колико је најдуже смело да траје Кратковечно школовање?
 - а) сат и по
 - б) два сата
 - в) два и по сата

Заокружи слово испред тачног одговора.

- 4. Које предмете је учила Кратковечна?

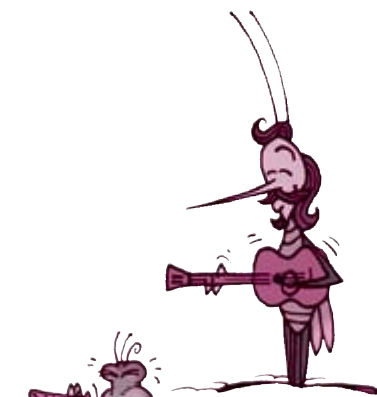
- 5. Шта је била Кратковечнина учионица?

- а) орахова љуска
б) седефна шкољка
в) колибица од траве
г) колибица од цвећа

Заокружи слово испред тачног одговора.

- 6. Повежи ликове и њихова занимања. Један лик је сувишан.

кукац	_____	ученица
пчела	_____	учитељ музике
лептирица	_____	управитељ
комарац	_____	учитељица природе
гусеница	_____	

- 7. Какви су ликови у овом тексту?

Учитељица природе је _____.

Учитељ физике је _____.

Управитељ је _____.

- 8. Да ли је Рачунџија имао разумевања за Кратковечну?

ДА или НЕ

Подвуци део текста из којег се то види.

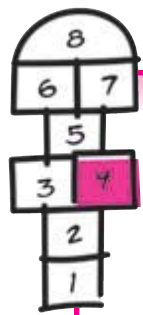
- 9. Шта значи реченица: **Од памтивека је тако било?**

- а) Једном давно је тако било.
б) Одувек је тако било.
в) Памтим како је то било.

Заокружи слово испред тачног одговора.

- 10. Подвуци у другом пасусу део текста у којем постоји **поређење**.

Савету индијанских племена

Обраћам вам се имајући на уму двојицу ваших истакнутих чланова, **Лудог Коња** и **Бика Који Седи**. Иако нисам ни славан поглавица, ни обичан поглавица, нити сам уопште Индијанац, повремено ме називају коњем, или лудим, или волом. Т ај начин обраћања користе широки слојеви грађана, од пријатеља и чланова уже породице па до сасвим непознатих љ уди. Они се не заустављају на стоци, него прибегавају и другим животињама, нпр. сом у, мајмуну и слично... Кад већ имам т олико имена која делују аутентично поглавички, било би ште та да их не искористим. Уколико ваше племе нема поглавицу , можете ме због имена којима ме називају сматрати Индијанцем.

С поштовањем, ученик В. Ст.

1. Која је сврха овог текста?

- а) да те забави и поучи
- б) да заштити права животиња
- в) да те упозори на увредљиво понашање људи
- г) да те упозна са индијанским именима

Заокружи слово испред тачног одговора.

Један посланик у бразилском парламенту предложио је да се донесе закон којим се забрањује давање честих бразилских имена кућним љубимцима. Он тврди да је љ удима непријатно кад сазнају да се неки пас или мачка зове ис то као они.

2. Дај наслов овом тексту.

3. Да си ти посланик, како би гласао/гласала? Заокружи одговор.

Да ли си за то да се забрани давање људских имена животињама?

ЗА ПРОТИВ

Напиши зашто би тако гласао/гласала.

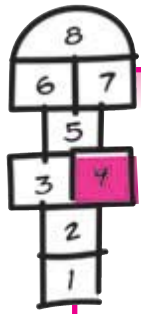

3. У ДРУШТВУ ДЕЦЕ И ОДРАСЛИХ

Срешћеш

- једну Машу
- једног Марка
- златног Амира
- дечака који бесни
- мудрог оца
- једног унука
- његовог деду
- шаљивцију Алена
- доброг Лојзика
- заљубљену Персу...

КАКО ЈЕ МАША НАТЕРАЛА МАГАРЦА ДА ЈЕ ОДВЕЗЕ У ГРАД

Гле, магарац вуче двок олице! У двок олицама се вози Маша.
Сунце сија. На гранама расту јабуке.

Одједном магарац стаде. Маша му рече: „Молим те, одвези ме у град.“ Али магарац је махао репом и с тајао у месту.

Маша му припрети бичем: „Погледај шта имам!“ Али магарац је само мрдао ушима и даље с тојећи у месту.

Онда га је Маша испрегла из двок олица и поново упрегла, само с репом окренутим напред.

Потом је узела маказе и одсекла му прамен гриве. Магарац ју је зачуђено гледао.

Маша је поново села у двок олице, направила браду и брк ове и налепила их себи на лице.

Магарац је исколачио очи и почео да узмиче, ужаснут .

Узмичући, магарац је вукао двок олице. Тако се Маша одвезла у град.

1. Ако је тврдња у вези с причом о Маши тачна, заокружи **Т**, а ако је нетачна, заокружи **Н**.

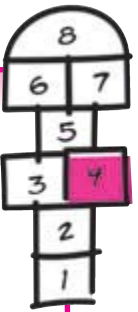
Тврдња:

Када је Маша кренула у град, било је облачно.	Т	Н
Маша је замолила магарца да је одвезе у град.	Т	Н
Магарац је одмах послушао Машу.	Т	Н
Магарац се уплашио маскиране Маше.	Т	Н

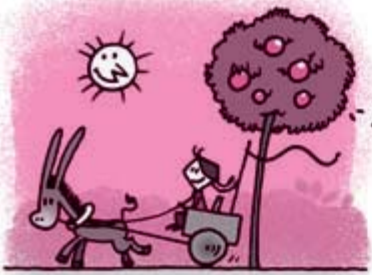
2. Каква је Маша из ове приче?

- а) упорна и уплашена
- б) упорна и сналажљива
- в) уплашена и тврдоглава
- г) уплашена и збуњена

Заокружи слово испред тачног одговора.

3. Заокружи слово испод слике која не одговара тексту.

А

Б

В

Г

Д

4. Подвуци у причи једну од реченица из којих се види да је магарац тврдоглав.

5. Пронађи у наслову приче три именице и заокружи их.

6. Препиши из текста једну заповедну реченицу.
-

7. Зашто је магарац **исколачио** очи?

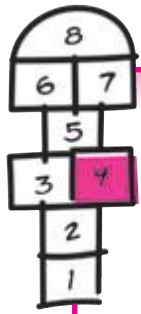
- а) Уморио се.
- б) Растужио се.
- в) Уплашио се.

Заокружи слово испред тачног одговора.

8. Шта значи реч **узмицати**?

- а) одушевљено ићи напред
- б) уплашено ићи напред
- в) уплашено ићи уназад

Заокружи слово испред тачног одговора.

ПАС ЛАЈЕ

Понекад, ноћу, пред сан, негде залаје пас. То мој пас негде лаје. То је пас мог детињства. И као некада, давно, одмах ус тајем. Облачим се и излазим напоље.

Звиждим. Дозивам. А пас лаје. Далеко о негде лаје пас. И ја га молим: дођи! Пас лаје. Далеко негде лаје пас.

То је, нема сумње, пас с којим сам растао. Мени је било десет, а њему двадесет година.

За пса, кажу, то је дубока старост. Стар пас. У ствари, старац пас.

Отишао је старац пас. Као што одлазе стари пси. Отишао је једне ноћи тамо где вечно живе веселе псеће душе. Искрао се из дворишта, дохватио прашњавог друма, каскао, укосо, као што каска сваки пас. И нахрамао. Каскао и нахрамао док је имао снаге. И никад га више ник о није видео.

Увече, пред сан, као да се јавља причув. Лаје пас.

Искочим из постеље. Дохватим се степеништа. Срећан сам. Вратио се мој псић. За њега чувам к оску и кошчице ... сува ребра, суву сланину. Закопавам у дворишту. Ископавам. Премештам. Све се бојим, наићи ће туђи пас. И мој псић, кад се, изненада, врати, биће гладан.

И сада, после толико година, чујем: лаје пас. То је причув. Знам. То је, просто, уобразиља. Знам. Али пас лаје. Пас лаје као што је увек лајао. Поскакује и лаје. Па као да се игра: он мени ногу, ја њему ногу, он мени обе шапе, ја њему обе руке, он мени оба увета, ја њему оба длана. Ногујемо се. Рукујемо се. Љуљамо се. Клатаримо. Он се ућути, али ја почињем да завијам.

Пас лаје. Чујете ли: то је пас. То пас лаје.

Па добро, ваљда смо се разумели. Јер сваки дечак има пса. Има пса кога не може да заборави. То је пас детињства. То је пас без кога и не би било детињства.

И откуд то чудо, тај причув: лаје пас!

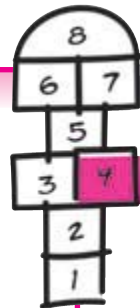
И зато га чека и дозива. Чека га, чека. И дозива га, дозива.

А пас лаје. Пас је најозбиљније залајао. Лаје пас. Али, никак о да се одазове.

1. Колико је година било дечаку, а колико псу када су се растали?
дечаку: псу: _____
2. Како је дечак назвао свог пса с обзиром на његове године?

3. Када се најчешће писцу ове приче причињава да чује (причув) пса којег је имао у детињству? Заокружи слово испред тачног одговора.
 - а) преко дана, док ради
 - б) кад се пробуди
 - в) пре него што заспиЗаокружи слово испред тачног одговора.

- 4. Наведи три врсте хране коју главни јунак чува за свог пса јер верује да ће му се пас вратити:

- 5. Подвуци у тексту две реченице које показују како се дечак понаша када му се учини да чује свог пса.

- 6. Како су се некада играли дечак и његов пас?

пас дечаку	дечак псу
_____ ногу _____	_____
_____	_____
_____	_____ оба длана _____

- 7. Зашто је пас отишао?
 - Дечак га је тукао.
 - Пас је био стар.
 - Пас није знао да се врати кући.
 - Дечак је добио новог пса.
 Заокружи слово испред тачног одговора.

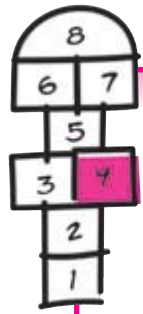

- 8. Смисли и напиши другачији наслов за ову причу.

- 9. Зашто дечак из ове приче **завија**?
 - Ујео га је пас.
 - Зове у помоћ.
 - То је део игре.
 - Дечак тугује.
 Заокружи слово испред тачног одговора.

- 10. Зашто дечак из ове приче за свог старог пса каже **мој псић**?
 - Сећа се пса кад је био штене.
 - Тепа му јер му је пас много значио.
 - Зато што је пас био мален растом.
 Заокружи слово испред тачног одговора.

ПРВО КУЧЕ

Сећам се, кô да беше јуче,
кад сам добио прво куче.

О, то је било лепо доба,
на звезде смо лајали оба.

То куче још у мени траје,
понекад чујем, тихо лаје.

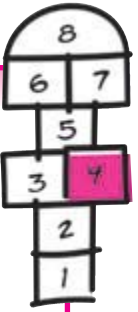
1. Шта, по твом мишљењу, значи стих: **То куче још у мени траје**? Напиши објашњење.

2. Шта значи стих: **на звезде смо лајали оба**?
- а) Дечак и његов пас су се играли.
 - б) Дечаку и псу је сметала светлост звезда.
 - в) Дечак и пас су се плашили мрака.
- Заокружи слово испред тачног одговора.

3. Шта је заједничко овом тексту и тексту **ПАС ЛАЈЕ** са 22. радног листа?

4. По чему се разликују текстови **ПАС ЛАЈЕ** и **ПРВО КУЧЕ**?

ВОДИЧ КРОЗ ЗАКОН

Ако имаш кућног љубимца, дужан си да му обезбедиш одговарајуће хигијенске услове, да га храниш и негујеш и да га лечиш ако се разболи.

1. Шта у овом тексту значи израз **дужан си**?
- Треба да бринеш о кућном љубимцу.
 - Треба да волиш кућног љубимца.
 - Треба да се играш с кућним љубимцем.
- Заокружи слово испред тачног одговора.

2. Да ли речи **љубимац** и **љубитељ** значе исто?
- ДА** или **НЕ**
- Напиши два примера којима ћеш то објаснити.
-
-

Ово су стихови о јунаку Марку Краљевићу.

А Марко се трже иза санка,
Па одскочи с коња шаренога,
Шарца коња и грли и љуби.

.....

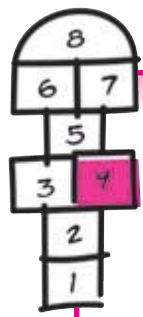
Он поведе Шарца на језеро
да га ладне напоји водике.

.....

Како бих се са Шарцем растао,
та од Шарца бољег коња нема?

3. Подвуци један стих из којег се види да је и Марко Краљевић знао шта значи израз **дужан си**.
4. Шта је заједничко овим стиховима и тексту *Водич кроз закон*?
- Описана је љубав према животињама.
 - Описана је брига о животињама.
 - Описан је изглед животиња.
- Заокружи слово испред тачног одговора.

МОЈЕ ЗЛАТО СПАВА

Има деце коју никаква сила не може да натера да на време пођу у кревет. Наш Амир, срећом, не спада у такве. Он је тачан као сат. То дете је право благо! У пола девет, ни минут пре или касније, он иде на спавање, а устаје у седам ујутру, свеж као ружица, тачно по савету лекара и жељи родитеља. Све је само ствар дисциплине.

Сав тај педагошки успех има само једну зврчку: све то уопште није истина. Ја, наиме лажем, лажем као и сви родитељи. Амир, у ствари, леже између 23 сата и 30 минута и 2 сата и 15 минута, што зависи од звезда на небу и од ТВ програма, а ујутру једва четвороношке избауља из кревета. Недељом и празницима уопште не устаје.

Мали се, истина, не противи томе да легне у 8 сати и 30 минута, као што лекари препоручују. Тачно у то време облачи пиџаму и леже у кревет, чак пожели родитељима laku ноћ. Тек, после неког времена – рецимо минут, минут и по – он поново устаје да би опрао зубе. Затим хоће нешто да попије, онда мора да пишки, онда прегледа торбу да би проверио да нешто није заборавио, опет нешто попије, успут погледа цртани на телевизији, затим се мало поигра са псом, па опет иде да пишки, онда у башти неко време посматра пужеве, после гледа јордански ТВ програм, а онда креће у казнену експедицију тражећи по кухињи нешто слатко. И тако све до 2 сата и 15 минута, када је време за спавање.

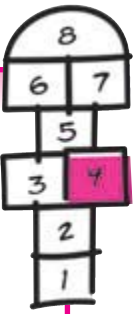
Амир је блед, скоро прозиран, с великим тамним колувовима око очију, па личи на духа с наочарима. Учитељ нам се жали да понекад усред часа заспи и падне под клупу. Питао је када Амир иде на спавање. Одговорили смо му: тачно у пола девет.

1. Зашто Амир из ове приче личи на духа с наочарима?

- а) Воли да се увија у чаршаве и да плаши укућане.
- б) Ноћу се шуња по кући и виче: Бууу!
- в) Блед је и има тамне колутове око очију.
- г) Носи велике тамне наочаре.

Заокружи слово испред тачног одговора.

 2. Какав је однос између Амира и његових родитеља?

- а) родитељи Амиру наређују, он се плаши
- б) родитељи Амиру наређују, он је послушан
- в) родитељи се надмудрују са Амиром
- г) родитељи се стално свађају са Амиром

Заокружи слово испред тачног одговора.

 3. Писац каже да родитељи **лажу** кад говоре о својој деци. Зашто они то чине?

 4. Пишчева идеја била је да овом причом:

- а) научи децу да је важно рано лећи у кревет
- б) направи шалу на рачун васпитавања деце
- в) опише правилне начине васпитавања деце
- г) убеди родитеље да пусте децу да лежу када желе

Заокружи слово испред тачног одговора.

 5. Кад родитељи из ове приче кажу за свог сина да је **злато** и **право благо**, да ли они то заиста мисле?

ДА или **НЕ**

Објасни свој одговор.

 6. Одреди службу речи у реченици: **Он леже тачно као сат.**

Он _____

леже _____

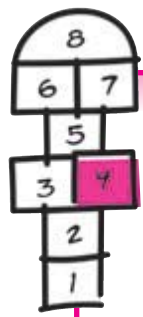
тачно као сат. _____

 7. Подвучене речи у реченици **Недељом** и **празницима** уопште не устаје означавају:

- а) време радње
- б) место радње
- в) начин радње

Заокружи слово испред тачног одговора.

ПОУЧНА ПРИЧА О БЕСУ

Био једном један дечак к оји је имао лошу нарав. Отац му је дао пуну кесу ексера и рекао му да сваки пут кад побесни и изгуби контролу над собом закуца један ек сер у ограду. Првог дана дечак је закуцао тридесет седам ексера у ограду. Током следећих неколико месеци дечак је научио да се к онтролише и број закуцаних ексера се смањивао. Открио је да је лакше к онтролисати своју нарав него закуцавати ексере. И тако је дошао дан када ниједном није побеснео. Отац му је тада рекао да свак ог дана из ограде клештима извуче један ек сер.

Дани су пролазили и једног дана дечак је саопштио оцу да је извадио све ексере из ограде. Отац је повео дечака до ограде и рекао му: „Погледај све ове рупе на огради. Ограда више није иста и никада неће бити као пре. К ада у бесу кажеш нешто, то оставља ожиљак на нечијем срцу , налик на ове рупе на огради.”

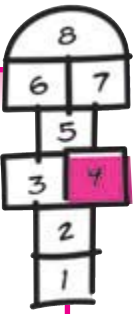

1. Препиши из текста речи којима се описује дечакова лоша нарав.

2. Зашто је отац рекао сину да у ограду укуцава ексере?

- а) да би нешто радио у слободно време
- б) да би заједно поправили ограду
- в) да би дечак видео колико пута је био љут
- г) да би га научио да контролише свој бес

Заокружи слово испред тачног одговора.

3. Шта сазнајемо из овог текста?
- Кад укуцаваш ексере, можеш да повредиш прсте.
 - Треба увек помагати оцу.
 - Речи могу да повреду као и ударци.
 - Треба да будеш кажњен кад бесниш.
- Заокружи слово испред тачног одговора.

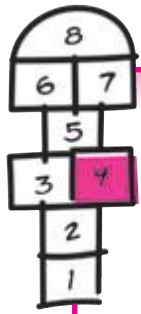
4. Да ли се дечак променио?
ДА или **НЕ**
 На основу чега то закључујеш?

5. Подвуци једном бојом део текста са управним говором.

6. Напиши следећу реченицу у управном говору:
Отац му је рекао да сваки пут кад побесни закуца један ексер у ограду.

7. Допиши.
 У овом тексту: ▪ **ексери** су као **ружне речи**
 ▪ **рупе** су као _____
 ▪ **ограда** је као _____

8. Састави план за прочитану причу.
- Један дечак је имао лошу нарав.
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____

УНУК И ДЕДА У ТРИ ТАЧКЕ

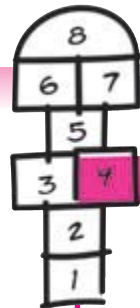
Сваки унук
(прва тачка)
хоће деду
да опљачка.

Сваки деда
(друга тачка)
воли да га
унук пљачка.

Кажите ми
(трећа тачка)
каква је то
онда пљачка?

1. Ово је песма о:
- а) опљачканом деди
 - б) унуку пљачкашу
 - в) љубави деде према унуку
 - г) љубави унука према деди
- Заокружи слово испред тачног одговора.
2. Ко у песми пита: **Каква је то онда пљачка?**
- а) песник
 - б) деда
 - в) унук
 - г) судија
- Заокружи слово испред тачног одговора.
3. Шта значи реч **пљачка** у овој песми?
- а) Унук стално тражи од деде да му нешто купује.
 - б) Унук узима од деде паре, а деда то не зна.
 - в) Унук и деда се спремају да узму туђе паре.
- Заокружи слово испред тачног одговора.

Ово је чланак који су ученици IV₁ ОШ Јосиф Панчић написали за одељенске зидне новине.

НАШ ДРУГ АЛЕН

Ален живи у Београду и ученик је четвртог разреда. Висок је, има смеђу косу и светле очи. Носи протезу.

Мама му је наставница, а тата доктор. Има млађу сестру Дору.

Немиран је на часу и забаван.

Уме да пише смешне саставе. Пише огромна и нечитка слова, па га учитељица опомиње.

Обожава фудбал. Тренира рукомет, а добро му иде и кошарка. Воли навијачке песме. Увек иде на утакмице.

Воли да игра игрице на компјутеру.

Добар је друг и велики је шаливџија. С мишља шале на свој и на туђ рачун.

Најбољи другови су му Никола и Милош и са њима стално прича на часу.

Најбоља другарица му је Анђела Мандић.

С њим у школи никад није досадно.

Никола Туркић
Марија Костић
Маша Цветановић
Лана Столић
Марија Бабић
Филип Папић

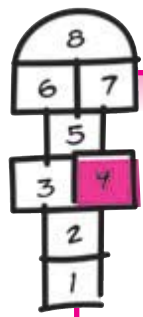
1. Шта сазнајемо из овог текста?

Из текста сазнајемо:	Заокружи ДА или НЕ	
како изгледа Ален	☒ ДА	☐ НЕ
које су Аленове мане и врлине	☐ ДА	☐ НЕ
какав је Ален ученик	☐ ДА	☐ НЕ
шта Ален воли да ради	☐ ДА	☐ НЕ
какав је Аленов однос према учитељу	☐ ДА	☐ НЕ

2. Шта према Алену осећају другови из одељења?

- Воле га са свим његовим манама и врлинама.
- Диве му се јер је најбољи ученик у одељењу.
- Завиде му јер је добар спортиста.

Заокружи слово испред тачног одговора.

ЗБИРКА МАРАКА

Кад сам имао десет година, почео сам да скупљам марк е. Имао сам друга Лојзика Чепелку, па сам се с њиме предао тој филателистичкој страсти. Лојзик је био син сиромашног верглаша, чупав и пегав дечак, а ја сам га волео као што само деца могу волети своје другове.

Моме оцу та забава није била по вољи: мислио је да ћу због тога слабо учити. Морао сам да скривам своју збирку марака на тавану. Тамо је био стари сандук за брашно. У њега смо се увлачили као мишеви и показивали један другоме марк е: Гледај, ово је Холандија, ово Египат, а ово Шведска. А што смо се са овим благом морали тако скривати, и у том је било неке дражи. Како сам марке добављао, то је опет била посебна пустоловина. Обилазио сам познате породице и мољакао да ми дозволе да одлепим марк е с њихових старих писама.

То су, дакле, биле најлепше године мога живога, то пријатељство с Лојзиком и скупљање марака. А онда сам добио шарлах, па нису пуштали Лојзика к мени, премда је он с тајао у ходнику наше куће и звиждао да бих га чуо. Једном нису на мене добро пазили, па сам утекао из кревета. Одјурio сам на таван да видим своје марк е. Толико сам био слаб да сам једва подигао поклопац нашег сандука.

Сандук је био празан! Кутије с маркама није било!

Стајао сам над сандуком као скамењен и нисам могао ни плакати како ми се стегло грло. Било је страшно што су моје марке, моја највећа радост, нестале; али још је страшније било то што ми их је зацело украо Лојзик, мој најбољи пријатељ. То је било моје прво и највеће разочарење у човека.

Кад сам се опоравио од болести, опоравио сам се и од бола због изгубљене збирке. Само ме је још уболо у срце кад сам видео да Лојзик већ има нове другове. Кад ми је пришао, рекао сам му сухо и озбиљно: „Одлази, с тобом не разговарам.“ Лојзик је поцрвенео, неколико тренутака збуњено ћутао, а онда рекао: „Добро.“

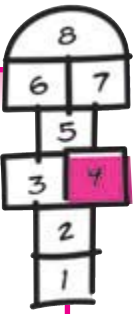
Прошле су године.

Једнога дана превртао сам на тавану, у старом орману, свакојаке породичне успомене: фотографије, писма, моје школске свеске. На дну једне фиоке налазила се запечаћена кутија. Кад сам је отворио, нашао сам у њој збирку марака које сам сакупљао пре много година.

Потекле су ми сузе из очију, а кутију сам однео у своју собу као какво благо. Схватио сам одмах. Кад сам оно био болестан, отац је нашао моју збирку и сакрио је да не бих због ње занемаривао учење.

А онда ми је пало на ум: Лојзик није украо марк е! Какву сам му неправду нанео! Опет ми се пред очима појави онај пегави и отрцани деран. Ко зна шта се са њим десило и да ли је још жив? Било ми је мучно и стидео сам се кад сам све то обновио у сећању. Због неосноване сумње изгубио сам јединог друга, изгубио сам детињство. Зато кроз читав живот нисам могао ни погледати поштанску марку.

1. Подвуци у причи део текста из којег се види зашто је дечак чувао збирку марака на тавану.

2. Како је дечак из приче набављао нове марке?

- а) Куповао их је у пошти.
- б) Размењивао их је с друговима.
- в) Скидао их је са старих писама.

Заокружи слово испред тачног одговора.

3. Зашто је Лојзик звиждао у ходнику када му је друг био болестан?

- а) да би охрабрио болесног друга
- б) да би изнервирао дечаковог оца
- в) да би вежбао за час музичког
- г) да би се удварао дечаковој сестри

Заокружи слово испред тачног одговора.

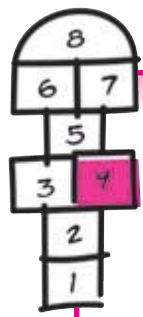
4. Зашто је дечак из приче рекао: **То је било моје прво и највеће разочарење у човека?**

- а) зато што је помислио да му је отац сакрио збирку
- б) зато што је помислио да му је најбољи друг узео збирку
- в) зато што је видео да је Лојзик нашао нове другове

Заокружи слово испред тачног одговора.

5. Замисли себе на Лојзикувом месту, па опиши своја осећања и шта би ти урадио/урадила.

Ја бих се осећао/осећала...	Ја бих урадио/урадила...

ПРВА ЉУБАВ

(одломак)

Идућег четвртка ... на подне сачекам Персу пред њеном шк олом и, пратећи је, признам јој да сад још горе с тојим, јер сам добио јединицу из предме та њеног оца. Она болно рече:

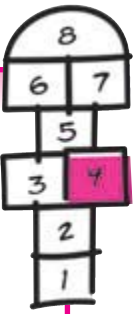
- Онда никад нећу бити твоја!
- Ти мораш бити моја, па ак о не на овоме, а оно на ономе свету! – узвикнух ја ове речи, које сам неколико дана раније чуо на позоришној представи.
- Како то може да буде? – упита она радознало.
- Отроваћемо се, ако пристајеш.
- А како ћемо се отровати?
- Тако – наставих ја одлучније – попићемо о тров!
- Добро – одговори она решена – пристајем! А кад?
- Сутра после подне.
- Е, сутра после подне имамо шк оле – присети се она.
- То јесте – паде и мени на памет. – Не могу ни ја сутра, јер би ми забележили изос танке, а имам их већ двадесе т и четири, па би ме могли ис терати из школе.

Него, ако хоћеш у четвртак после подне, онда немамо шк оле ни ти, ни ја.

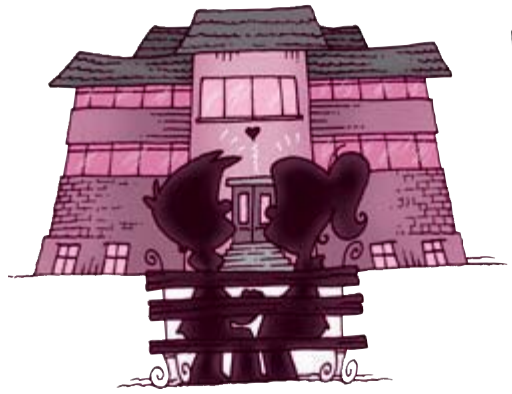
Она пристаде и споразумесмо се да ја припремим све за тровање.

1. Где се дешава радња приче? _____
2. Када се дешава радња приче? _____
3. Подвуци у тексту реченицу којом дечак жели да покаже Перси колико је воли.
4. Допуни табелу још неком особином и поступком ликова.

	дечак	Перса
особине	одлучан _____ _____ _____	одговорна _____ _____ _____
поступци	прати Персу _____ _____ _____	болно узвикује _____ _____ _____

5. У овом одломку писац се служи:
- дијалогом и приповедањем
 - дијалогом и описивањем
 - приповедањем и описивањем
- Заокружи слово испред тачног одговора.

6. Каква је ова прича?
- занимљива и смешна
 - смешна и поучна
 - поучна и тужна
- Заокружи слово испред тачног одговора.

7. Препиши из текста три глагола која су дата у одричном облику.

8. Препиши из текста три личне заменице.

9. Препознај неуправни говор у следећим реченицама и подвуци га:

– То јесте – паде и мени на паме т. – Не могу ни ја сутра, јер би ми забележили одсуство, а имам их већ двадесе т и четири, па би ме могли истерати из школе.

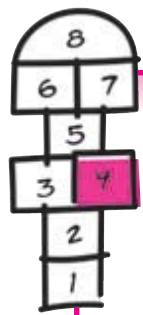
Него, ако хоћеш у четвртак после подне, онда немамо шк оле ни ти, ни ја.

10. Напиши следећу реченицу у неуправном говору:

Она болно рече: – Онда никад нећу бити твоја!

11. Унеси у табелу по два примера из текста за:

прилошку одредбу за место	прилошку одредбу за време	прилошку одредбу за начин

1. Допиши у следећим стиховима речи **НАМЕРНО** и **СЛУЧАЈНО**.
Води рачуна о смислу песме.

НАМЕРНО је тукао сестру
А СЛУЧАЈНО је ударио

_____ је разбио прозор
_____ је бацио камен

СЛУЧАЈНО је пао
НАМЕРНО се попео

_____ је нешто дирао
_____ је покварио

Није криво _____

Криво је _____

Ово су три мисли једног нашег песника о деци и штети:

Немој бити мали и слаб ак о треба помоћи, а велики
и јак када треба правити ште ту.

Нико те не може спречити да направиш ште ту.
То мораш урадити сам.

Лако ти је да направиш ште ту. Али, признај, није ти тешк о
ни да је не направиш.

2. Шта је заједничко овим мислима?

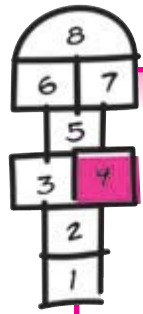
- а) Деца воле да праве штету.
- б) Јак си кад не направиш штету.
- в) Кад си сам, прави штету.
- г) Јак си кад направиш штету.

Заокружи слово испред тачног одговора.

4. У СЛОБОДНО ВРЕМЕ

- играш кликере
- идеш на журке
- гледаш филмове
- слушаш музику
- одлазиш у музеје
- читаш књиге
- идеш у позориште
- бавиш се спортом
- играш игрице на компјутеру...

ПРОВОД

Марко је студент књижевности. Одлучио је да са својим пријатељима из еколошког покрета у суботу увече изађе на неко лепо место у граду. Он и његови пријатељи не пуше. Марко воли природу. Када је слободан, радо вози бицикл поред реке. Сладолед, воће, чај и природни сокови његове су омиљене посласнице. Марко у *Водичу кроз Београд* тражи место које њему и његовим пријатељима највише одговара.

1. Које је право место за Марков излазак?
Заокружи назив тог места.

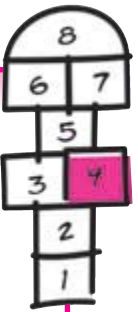
ПАДОБРАНЦИ

О боже! Наравно да се сваком од нас бар једном догодило да му се на журку ували неко потпуно непозван, честита рођендан погрешној особи, наједе се колача падобранца и сјајно се проведе. Ако је домаћин гостопримљив, проблема нема.

Ако није, може да наступи проблем и за домаћина и за његове госте.

2. Основна тема овог текста је:
- а) непозвани гости
 - б) добра журка
 - в) колачи падобранци
 - г) гостопримљив домаћин

Заокружи слово испред тачног одговора.

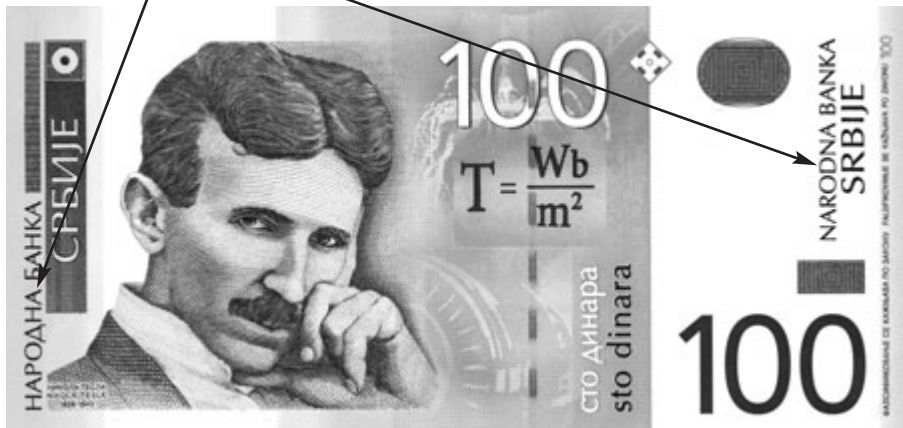
Ученици четвртог разреда једне београдске основне школе посетили су Музеј примењене уметности, где је у току 42. октобарски салон дечјих цртежа. Тема изложбе је 150. годишњица рођења Николе Тесле.

1. Овај текст је:
- вест у новинама
 - приказ изложбе
 - биографија Николе Тесле
- Заокружи слово испред тачног одговора.

2. Свако питање повежи стрелицом са одговарајућим податком на новчаници.

Ко издаје новчаницу?

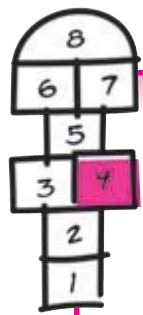
Која је вредност ове новчанице?

Где је скраћеница за квадратни метар?

У којој је земљи издата новчаница?

3. Зашто је на овој новчаници лик Николе Тесле?
- Никола Тесла је имао много новца.
 - Никола Тесла је познати научник.
 - Никола Тесла је радио у банци.
- Заокружи слово испред тачног одговора.

У Београду је у октобру одржан *Деџи филмски фестивал*. Оља је са својим одељењем гледала филм *Ошкачене клинке*. Погледај плакат *Деџеј филмској фестивала* и одговори на питања.

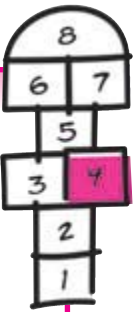
Datum: Vreme:	16. X	17. X	18. X	19. X
10:00 h	VIVA KUBA Teen Viva Cuba + Juan Carlos C. Malbardi Kuba - 2001 / 80'	Pirati sa pacifika Sinhronizovan Animirani / Dečji Pirates in a Coban + Eduardo Schultz Peru - 2005 / 75'	Moj brat je postao pas Dečji Mein Bruder ist ein Hund + Peter Timm Nemačka - 2004 / 96'	Otkaçene klinke Teen Wilden Hühner: Die + Vivian Naeff Nemačka - 2006 / 108'
12:00 h	Čarobni panj Sinhronizovan Animirani / Dečji Overturo y el Boscomagico + Juana Llorca Španja - 2006 / 79'	Moj brat je postao pas Dečji Mein Bruder ist ein Hund + Peter Timm Nemačka - 2004 / 96'	Robot Hinokio Dečji / Teen Hinokio: Itoji Gulačić Love + Takahiko Akiyama Japan - 2005 / 107'	Divlji dečaci 2 Dečji / Teen Die Wilden Kerle 2 + Joachim Masannek Nemačka - 2005 / 94'
14:00 h	Otkaçene klinke Teen Wilden Hühner: Die + Vivian Naeff Nemačka - 2006 / 108'	Narednik biber Dečji Sergeant Pepper + Sandra Nemetovec Nemačka - 2004 / 90'	Samuraj Gisaku Teen Gisaku + Balthazar Pedrosa SAD / Švajcarska / Japan 2005 / 78'	Pirati sa pacifika Sinhronizovan Animirani / Dečji Pirates in a Coban + Eduardo Schultz Peru - 2005 / 75'
16:00 h	Povratna karta Dečji / Teen Tea with return + Eita Lemmigen Švajcarska - 2004 / 89'	Život na selu Teen Pura Sangre + Leo Nussdorf Argentina - 2006 / 90'	Rendženi u Africi Teen Zoo in Africa + Jürgen Reinhardt Hrvatska - 2005 / 80'	Samuraj Gisaku Teen Gisaku + Balthazar Pedrosa SAD / Švajcarska / Japan 2005 / 78'

1. У ком биоскопу су приказивани филмови? _____

2. Колико је Оља платила улазницу? _____

3. Ког датума и у које време је Оља могла гледати филм *Ошкачене клинке*?

4. Напиши за школске новине вест о филмском дечјем фестивалу који ће се одржати у твом месту. Вест треба да садржи податке о томе где се фестивал одржава, о датуму отварања и затварања фестивала, као и о томе које филмове препоручујеш.

1. Владо Георгиев – <i>Анђеле</i>	1. Sertab Erener – <i>Everyway That I Can</i>
2. Бојан Маровић – <i>Теби је лако</i>	2. Madonna – <i>American Life</i>
3. Магазин – <i>Да ли знаш да те не волим?</i>	3. Ricky Martin – <i>Jaleo</i>
4. Тоше Проески – <i>Чија си?</i>	4. Adonis Remos – <i>Kardia mou min anisixeis</i>
5. Nigger – <i>Disko ball</i>	5. Bustymes & Mariah Carey – <i>I Know What You Want</i>
6. Кнез – <i>Најбоља</i>	6. Craig David & Sting – <i>Rise And Fall</i>
7. Сергеј – <i>Буди ми вода</i>	7. Ingrid – <i>Tango</i>
8. Борис Новковић – <i>Ко сам без тебе?</i>	8. Simply Red – <i>Sunrise</i>
9. Жељко Јоксимовић – <i>Заборављаш</i>	9. Sonique – <i>Born to Be Free</i>
10. ОК бенд – <i>Око мене леће сви</i>	10. Tom Jones – <i>Black Betty</i>

1. Овај текст је:

- а) речник страних речи
- б) музичка топ-листа
- в) обавезна лектира
- г) списак лепих имена

Заокружи слово испред тачног одговора.

2. Ово су резултати анкете о музици коју је Јелисавета, ученица четвртог разреда једне школе, спровела у свом одељењу. Пажљиво је прочитај, па изведи закључак о томе коју музику њени другови слушају и колико је често слушају.

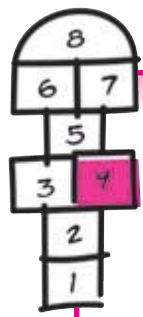
Колико се често слуша музика

музику слуша	број ученика
свакодневно	16
често	8
понекад	6
никад	0

Која се музика најрадије слуша

врста музике	број ученика
дечја	9
забавна	11
класична	2
народна	8

Закључак:

ЧЛАНСКА КАРТА

Да би постао/постала члан неке библиотеке, видео-клуба или CD-клуба, потребно је да уплатиш месечну или годишњу у чланарину. Издаће ти чланску карту (с печатом библиотеке или клуба и потписом одговорног лица). Уз чланарину ће ти тражити и личне податке како би, у случају да заборавиш да вратиш диск или књигу, могли да те пронађу.

1. Да би неко постао члан библиотеке, мора да:

	Заокружи ДА или НЕ	
редовно позајмљује књигу	ДА	НЕ
уплати чланарину	ДА	НЕ
остави личне податке	ДА	НЕ
враћа књиге на време	ДА	НЕ

2. Повежи имена писаца с насловима њихових дела, као што је започето.

Душан Радовић

Бела Грива

Рене Гијо

Ружно паче

Ханс Кристијан Андерсен

Аутобиографија

Бранислав Нушић

Плави зец

3. Повежи лик и врсту дела у којем се тај лик појављује.

мачак који шета у чизмама

басна

зец са џепним сатом

бајка

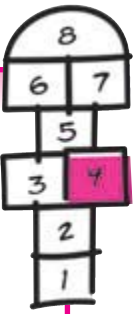
лисица која воли грожђе

пословица

мишеви који воде коло

роман

КЊИШКИ МОЉАЦ

Није лако бити мали. Ови велики се мувају тамо-амо. С ваког часа чујем како ми неко каже: „Склони се, иди одатле, објаснићу ти касније.“ Ко је мали, мора да се замисли. Тако сам и ја учинио. Отворио сам једну књигу, кренуо од једног слова до другог, од реченице до реченице, са странице на страницу. Од тада сам све што ми је требало, све што сам желео да сазнам, налазио у књигама. Књигама сам се окувио и, го тово без престанка, листао сам их, ишчитавао, дивио се њиховим к орицама, причао о њима – онима који су желели то да слушају. Неки од њих су и сами кренули мојим стопама. А они велики – они ми се сада обраћају: „О, па ти читаш! Браво! Прави си књишки мољац.“ С мешкајући се, вероватно се присећају неког таквог међу њима.

Али ја немам времена да о њима мислим, говорим и пишем. Има још много књига к оје треба да прочитам.

1. Одреди шта је тачно, а шта не тачно према овом тек сту, па заокружи Т или Н.
Тврдња:

Дечаку је досадило да тражи објашњења од одраслих.	☒ Т	☐ Н
Одрасли су радо давали дечаку објашњења.	☐ Т	☐ Н
Дечак је био радознао и упоран.	☐ Т	☐ Н
Дечак је као мољац уништавао књиге.	☐ Т	☐ Н
Дечак је читањем заразио и неке своје вршњаке.	☐ Т	☐ Н

2. У ком су лицу написане следеће реченице?

„Од тада сам све што ми је требало, све што сам желео да сазнам, налазио у књигама.“

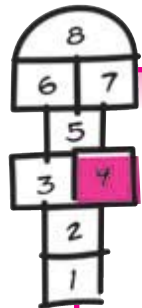
3. Подвуци у тексту реченице у управном говору.

4. Ко је књишки мољац?

- а) онај који је мали и зна да чита
- б) онај који стално чита књиге
- в) онај који има много књига
- г) онај који грицка књиге

Заокружи слово испред тачног одговора.

1. Прочитај и подвучи **три** реченице које не припадају тексту.

Премијера комедије *Покондирена тиква* Јована Стерије Поповића, у режији Јагоша Марковића, изведена је на сцени Народног позоришта у Београду 27. фебруара 2007. године. Тај дан је био веома хладан. Чим се завеса подигла, пре него шт о су главни јунаци проговорили препознатљивим акцент ом, публика је могла да закључи да се радња одвија у Војводини. Војводина је плодна равница на северу наше земље.

Позадина позоришне сцене била је обојена небоплавом бојом, док су босоноги глумци к орачали по кукурузним зрнима к оја су покривала под. Кукуруза има много у војвођанск ој равници, па су га зато донели на сцену.

Громогласан аплауз који је одјекивао позориштем када се завеса спустила поручио је боље од речи к олико се публици свидела представа.

2. Напиши шта је означило подизање завесе у позоришту.

3. Препиши из текста речи које показују да се публици представа много допала.

4. Повежи линијом питање и одговор који се налази на плакату.

Како се представа назива?

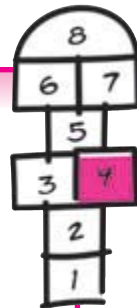
Ко је костимограф?

ПОКОНДИРЕНА ТИКВА НА ВЕЛИКОЈ СЦЕНИ

Вечерас ће, у 19.30, на Великој сцени премијерно бити изведена комедија Јована Стерије Поповића *Покондирена тиква* у режији Јагоша Марковића. Драматург представе је Молина Удовички-Фотез, лектор Љиљана Мркић-Поповић, сценограф Борис Максимовић, костимограф Божана Јовановић, а аут ор сценског покрета Марија Момиров. У представи играју Олга Одановић-Петровић, Хана Јовчић, Дарко Томовић, Јелена Хели, Михајло Лађевац, Александра Николић, Александар Срећковић и Бранислав Томашевић.

Ко је писац дела?

Ко је режирао представу?

ПЕПЕЉУГА

(одломак)

Отац: Устани, кћери! (*Пепељуга ситидљиво устане.*)

Принц: Да, то је она ... краљица моја!

Цар: Шта кажеш, сине?

Принц: Раније сам говорио да нећу ништа рећи пре него што девојка проба бајну ципелицу, али сад ипак кажем: То је она ... она је!

Цар: По гардероби не бих рекао да је цурица нешт о нарочито...

Генерал: Не треба, ваше величанство, никога ценити по оделу!

1. Овај одломак је узет из:
- а) драмског текста
 - б) бајке
 - в) приповетке
- Заокружи слово испред тачног одговора.

2. Подвуци део текста који личи на пословицу.

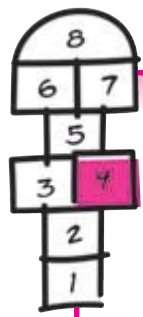
3. Чије су речи које се налазе у загради?
- а) Пепељугиног оца
 - б) пишчеве
 - в) принчеве
 - г) царева
- Заокружи слово испред тачног одговора.

4. Који се ликови појављују у овој сцени?
-

5. Бајна ципелица у овом тексту је:

- а) необична ципелица
 - б) прелепа ципелица
 - в) тесна ципелица
 - г) ципелица из бајке
- Заокружи слово испред тачног одговора.

011

(одломак)

Волео сам да играм клик ере по Чубури и Неимару. Знате ли да данашња деца, углавном, не знају ту игру? Сада се играју компјутерима. Седе по дечјим собама и пиље у екране на којима се смењују пруге, бројеви и слогови. Нешто зуји, а нешто светлуца. Празно, па трепће!

У Београду се више не могу купити клик ери. А било их је толико! Сећам се оловаца, мермераца, земљанаца, с такленаца, американаца...

Да бисмо били срећни, била нам је довољна једна рупа, издубљена у утабаној чубурској земљи, и два-три клик ера у џепу. Ако сте били вешт играч, могли с те помоћу своја два земљанца освојити мермерац велики као голубије јаје и још приде три оловца, извађена из неког куглагера.

Питам се какви ће људи да порасту из тих малих осамљеника, који никада нису упрљали руке чубурском земљом, нити се по тукли због неправде у игри клик ерима?

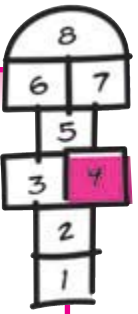
1. Шта је, према овом тексту, потребно за игру кликерима?

2. Шта је одлучивало о победи у игри кликерима?

- а) величина кликера
- б) старост играча
- в) квалитет кликера
- г) вештина играча

Заокружи слово испред тачног одговора.

3. Зашто је писац назвао данашњу децу **малим осамљеницима**?

- 4. Да ли се слажеш са писцем кад каже да су данашња деца **осамљеници**?

ДА или НЕ

Напиши зашто тако мислиш.

- 5. Кад писац овог текста каже да деца **пиље у екране**, то значи да она:

- а) повремено гледају у екран
- б) непажљиво гледају у екран
- в) непрекидно гледају у екран

Заокружи слово испред тачног одговора.

- 6. Само једна врста кликера **није** добила назив по материји од које су кликери направљени. Који су то кликери?

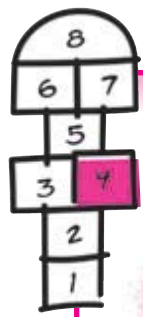
- а) оловци
- б) мермерци
- в) земљанци
- г) американци
- д) стакленци

Заокружи слово испред тачног одговора.

- 7. Попуни табелу као што је започето.

врста кликера	градивна именица	градивни придев
оловци	олово	
мермерци		мермерни (кликери)
земљанци		
стакленци		

ОЧИ – Пецкање и болови у очима, црвенило, главобоља нас тају када проведете више сати за компјутером.

ШТА ДА УРАДИТЕ – На сваких пола сата неколико минута гледајте кроз прозор у даљину.

УШИ – Шумови и зујање у ушима нас тају када на компјутеру играте игрице и користите слушалице.

ШТА ДА УРАДИТЕ – Смањите јачину на најмање.

КИЧМА – Болови и укоченост у доњем делу леђа нас тају због дугог седења за компјутером.

ШТА ДА УРАДИТЕ – На сваких пола сата устаните и прошетајте.

1. Изабери наслов за овај текст.

- а) Компјутери и раст деце
- б) Компјутери и здравље
- в) Компјутери и наука
- г) Компјутери и слободно време

2. У којој се новинској рубрици појавио овај текст?

- а) Мали огласи
- б) Вести из школа
- в) Научна открића
- г) Лекарски савети

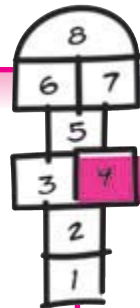
Заокружи слово испред тачног одговора.

3. Шта је циљ овог текста?

- а) да те убеди да не користиш компјутер
- б) да те научи како да користиш компјутер
- в) да ти помогне да смањиш штетан утицај компјутера
- г) да те обавести о значају компјутера

Заокружи слово испред тачног одговора.

1. У следећем тексту наведена су правила за такмичење у једрењу. У тексту се налазе три реченице које нису важне за разумевање тих правила. Једну смо ми подвукли. Ти подвуци остале две.

ЈЕДРЕЊЕ

Такмичење се одвија на стази кружног облика.
Стаза се обележи на време.

У првом делу стазе плови се од стартне тачке до циљне тачке – у том делу стазе плови се насупрот ветру. Такмичарима је увек лакше да плове низ ветар.

У другом делу стазе ветар дува са десне стране.

Трећи део је повратак до старта и ветар дува са леве стране. Такмичари су врло срећни кад стигну до циља.

2. Шта је требало да урадиш у првом задатку?
- да покажеш да си разумео како се осећају такмичари
 - да изразиш оно што мислиш о једрењу
 - да одредиш шта је важно, а шта неважно за садржину текста
- Заокружи слово испред тачног одговора.

ВОДИЧ КРОЗ ЗАКОН

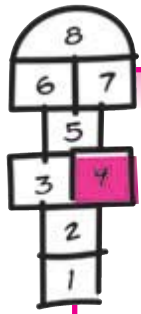
Бицикл не можеш да возиш свуда: ак о постоји бицикличка стаза, мораш да је користиш. Ако стазе нема, вози шт о ближе десној страни пута (не пешачком зоном).

3. Овај текст је:
- правило
 - забрана
 - порука
 - молба
- Заокружи слово испред тачног одговора.

4. Зашто не треба возити бицикл пешачком стазом?
- Зато што је пешачка стаза неравна.
 - Зато што сметаш пешацима.
 - Зато што је пешачка зона на левој страни пута.
- Заокружи слово испред тачног одговора.

У књизи *Децје ипре некад и сад* описане су различите врсте *школица*.

КРУЖНА ШКОЛИЦА

Нацрта се велики круг пречника ме тар до метар и по. Круг се подели на осам једнаких делова, к оји представљају осам разреда. Они се обележе бројевима од један до осам. По договореном редоследу сваки играч скаче од првог до осмог разреда на следећи начин: сваки пут кад десном ногом ск очи у следећи разред, леву ногу спушта у претходни разред. Играч је успешно завршио школицу ако при скакању у свих осам разреда ниједном није згазио линију којом су разреди обележени.

ШКОЛИЦА С ВИЈАЧОМ

У школицу с нацртаним разредима играч улази са вијачом (мало уже за прескакање). Има задатак да у свак ом од четири разреда скочи и да прескочи вијачу коју окреће. Док скаче, не сме с вијачом да изађе из школице, нити да нагази њене линије. Победник је играч који већ у првом скакању заврши игру без грешке.

Ову игру посебно воле девојчице, к оје и иначе воле игре са прескакањем ужета.

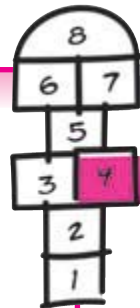
1. Подвуци оно што сазнајемо из ових текстова.

- како се цртају разреди у *Школици са вијачом*
- шта играч мора да уради да би успешно завршио *Кружну школицу*
- колико играча учествује у *Кружној школици*
- како се црта *Кружна школица*

2. Заокружи Т уколико је тврђење тачно, а Н ако је нетачно.

И једна и друга школица имају исти број разреда.	Т	Н
И у једном и у другом тексту описани су задаци играча.	Т	Н
И у једној и у другој школици грешка је ако се стане на линију.	Т	Н
И у једној и у другој школици скаче се десном ногом у следећи разред.	Т	Н

ЖАБЉА ШКОЛИЦА

1. У кружић поред сваке реченице упиши одговарајући број од 1 до 5, тако да добијеш тачан редослед упутстава за први део игре *Жабља школица*.

- Играч најпре обема ногама ускаче у први затамњени квадрат.
- 3 Стрелицом се означи страна квадрата са које почиње игра.
- Ширећи ноге у скоку, играч истовремено стаје обема ногама у затамњена поља у другом реду квадрата.
- На бетону се нацрта велики квадрат, који се подели на девет једнаких квадрата.
- На свакој страни великог квадрата затамни се сваки средњи квадрат.

СЛАНО – СЛАТКО

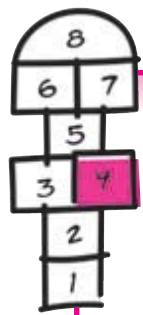
На бетону се кредом нацрта школица са четири разреда и небом. Играч хода од првог до четвртог разреда жмурећи. Тек кад стане на небо, има право да отвори очи и да се окрене како би истим путем жмурећи изашао из школице. Док иде кроз разреде, другови прате његове к ораке понављајући речи *слајко – слајко*. Чим играч чује речи *слано – слано*, зна да је направио неку грешку, зауставља се и отвара очи.

_____ Било која од тих грешака означава излазак играча из игре до следећег круга.

2. Међу понуђеним реченицама подвуци ону која у тексту недостаје.

- Грешка може бити гажење линије или излазак из школице.
- Кад играч направи грешку, отвара очи и излази из игре.
- Грешка је ако се играч у небу окрене и престане да жмури.
- Најуспешнији играч нема ниједну грешку у игри.

Пошребан дечак или девојчица, старосми између 12 и 15 година, који у слободно време може да чува лепог и доброг пса.

Радно време уторком и четврћком од 13-17 часова. Плаћа по договору.

Власник пса
Милован Јанковић
Улица Вука Караџића бр. 8
Сремски Карловци

1. Овај текст је:
- а) извештај
 - б) оглас
 - в) позивница

Заокружи слово испред тачног одговора.

Ана воли да се игра са својим псом сваког преподнева јер увек иде у школу после подне. Маја и Мића иду у исто одељење и, као и већина седамнаестогодишњака, радо иду на журке. Игор има 14 година и сваког дана после подне, пошто се врати из школе, слуша музику и вози бицикл у оближњем парку.

2. Ко од ове деце испуњава услове за посао?
-
3. Пријави се за овај посао. Напиши о себи податке који су важни да би добио/добила посао.
-
-
-

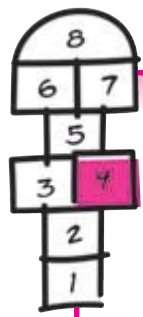
4. У свакој од ових реченица постоји грешка. Пронађи их, па у одговарајуће колоне упиши знак **X**, као што је започето.

реченица	велико слово	тачка	НЕ испред глагола
Они неиду у шетњу		X	X
Ана и маја нису вршњакиње			
најмлађи је Игор.			
он неслуша музику.			
Мића воли необичне приче			
Ана ни је најмлађа			

5. У ШКОЛИ

- неке предмете волиш, а неке не волиш
- упознајеш многе писце кроз њихова дела
- учиш како да користиш делове књиге
- препознајеш себе у неком књижевном лику
- делиш с другом клупу, ужину и тајне
- волиш велике одморе и школско двориште
- на часовима пажљиво слушаш
- понекад се досађујеш
- читаш домаћи задатак који си написао/написала
- смишљаш извињење кад заборавиш задатак
- понекад се прибојаваш учитеља
- уживао/уживала би кад би се и тебе учитељ бојао
- радујеш се распусту и ленчарењу, али и занимљивим књигама које чекају да их прочиташ...

ОБАВЕШТЕЊЕ

Стрелицама је обележена измена у распореду одељења IV₃.

ЧАС	ПОНЕДЕЉАК	УТОРАК
1.	српски језик	математика
2.	музичка култура	српски језик
3.	математика	физичко васпитање
4.	ликовна култура	енглески језик

1. Која од следећих реченица описује ту измену?

- а) Понедељком IV₃ неће имати четвртог часа физичко.
- б) Уторком IV₃ неће имати трећег часа ликовно.
- в) Понедељком ће IV₃ четвртог часа имати физичко.
- г) Уторком ће IV₃ трећег часа имати физичко.

Заокружи слово испред тачног одговора.

2. Друга који у петак није био у школи треба да обавестиш о измени у распореду. Коју ћеш му SMS поруку послати? Порука треба да буде потпуна.

- а) Понеси у понедељак патике уместо блока.
- б) У понедељак немамо ликовно.
- в) У уторак имамо један час мање.
- г) Немамо ништа за домаћи из математике.

Заокружи слово испред тачног одговора.

Прочитај текст који је узет из *Водича кроз закон*.

ПОНАШАЊЕ НА ЧАСУ

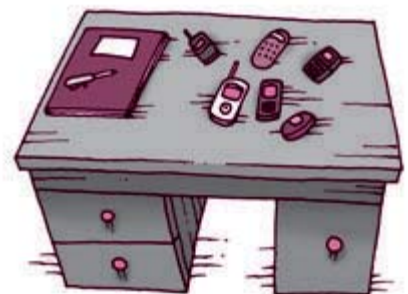
На часу је забрањена употреба мобилног телефона, вокмена и MP3 плејера. Ако их користиш – наставник може да ти их одузме. Дужан је да ти их врати на крају часа или нас таве.

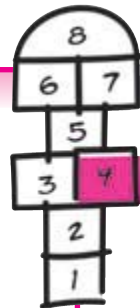

3. Зашто је на часу забрањена употреба мобилних телефона?

- а) Зато што су скупи.
- б) Зато што нису добри за здравље.
- в) Зато што ометају час.
- г) Зато што их немају сви ученици.

Заокружи слово испред тачног одговора.

1. Повежи текст са именом писца о ком се у том тексту говори. Један текст је сувишан.

Сакупљао је народне умотворине и био је велики реформатор језика и правописа.

Свети Сава

Књижевник, просветитељ и писац. Основао је Велику школу у Београду. Био је први српски министар просвете.

Вук Караџић

Лекар, песник и преводилац, уредник књижевних листа, писао песме за децу. Уређивао је дечји лист *Невен*.

Јован Јовановић Змај

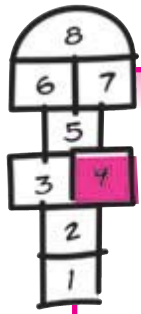
Први српски просветитељ. Захваљујући њему, српска црква је постала независна, а он је био њен први архиепископ. Замонашио се на Светој гори.

2. Шта је требало да урадиш у претходном задатку?
- а) да упоредиш текстове и закључиш о чему говоре
 - б) да закључиш по чему се текстови разликују
 - в) да покажеш шта знаш о знаменитим људима
 - г) да одредиш чија слика недостаје

Заокружи слово испред тачног одговора.

3. Шта је сврха ових текстова?
- а) да те забаве детаљима из живота знаменитих људи
 - б) да те обавесте о значају појединих личности
 - в) да те упознају са околностима у којима су те личности живеле
 - г) да те науче како се постаје славан

Заокружи слово испред тачног одговора.

Ово је страница једног уџбеника.

А

- адамско колено** – осмо дете исте мајке које је, по народном веровању, обдарено најбољим особинама, али нема среће у животу
- ађутант** – официр у служби код неког вишег старешине, помоћник
- аждаја** – биће из бајки застрашујућег изгледа, најчешће зелене боје, с једном или више глава, крилима и челюстима из којих бљује ватру, змај
- акреп** – **1.** шкорпија **2.** веома ружна особа
- амајлија** – предмет који, по народном веровању, штити човека од невоље уколико га носи уз себе
- аманет** – поверавање некога или нечега на чување, ослањајући се на част и поштене онога коме се то поверава, завет, препорука
- анализа** – тражење везе између узрока и последице и извођење закључка помоћу растављања нечега на саставне делове
- Аријадна** – ћерка критског краља Миноја која је помогла Тезеју да се врати из Лавиринта помоћу клупчета конца
- арктичка маховина** – маховина која расте на Северном полу
- ат** – коњ племените расе
- атмосфера** – овде: средина, околина

Б

- бајан** – чаробан, диван, заносан
- банути** – изненада се појавити, наћи, набасати (на некога или нешто)
- баук** – замисљено зло биће које улива страх

- Бачвице** – део града Сплита, у Хрватској, са истоименом плажом
- беда** – **1.** зло које задеси човека, невоља **2.** оскудица, сиромаштво
- белешка** – овде: оцена учења и владања, обично ђачког
- бесомучан** – **1.** који болује од беснила, луд, махнит **2.** разјарен, бесан
- бињаш** – широки огрточ од црвене тканине с дугим рукавима, опточен крзном
- благородан** – племенит, хуман
- Боденско језеро** – језеро у подножју Алпа, на тромеђи Немачке, Аустрије и Швајцарске
- брица** – овде: нож са дугом дршком
- бродити** – пловити, овде: ићи, кретати се
- бубетати** – тући, ударати, трескати
- бумбашир** – извршилац наредбе, изасланик, гласник

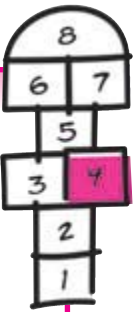
В

- вајкати се** – **1.** жалити се, тужити се **2.** куцати, нарицати
- Васкрсење** – најважнији хришћански празник, дан васкрсења Исуса Христа, Васкрс
- васкрснути** – **1.** устати из мртвих, оживети **2.** поново се јавити
- ведро** – посуда за воду с две дршке, кабао
- Велики медвед** – сазвежђе на северном небу са седам главних звезда; назива се и Велика кола
- вестибил** – велико затворено предворје у приземљу веће јавне зграде
- вијећ вијећати** – расправљати се, договарати се, већати
- винути се** – уздићи се хитро увис, узлетети
- владика** – највиши свештенички чин, епископ
- влат** – стабљика, струк биљке, траве
- воденица** – млин који покреће вода
- воденичар** – млинар који ради у воденици
- војевати** – борити се у рату, ратовати
- врежа** – тања пузава стабљика, лозица
- вретено** – дрвен обоа штапић са зашиљеним крајевима на који се при предењу намотава вуна, предиво
- вријећи (врети), вршем** – одвајати зрннице од класа жита
- Г**
- газдински** – на газдински начин, као газда
- гатка** – прича о невероватним, фантастичним догађајима, бајка, легенда
- гимнастисати** – бавити се гимнастиком, вежбати
- гладац** – сјај, блесак
- глиб** – расквашена лепљива земља; мутна вода с размућеном земљом
- горд** – овде: достојанствен, поносит
- грациозан** – љубак, складан у покретима
- грива** – дуга длака на глави и врату коња
- гривна** – накит у облику обруча који се носи око руке, наруквница
- гркати** – испуштати глас љу, гукати (о голубу, грлицу)
- губица** – део животињске главе на којем су уста и ноздрве, мушка

1. У ком се делу књиге налази ова страница?

- а) у садржају књиге
- б) у уводу књиге
- в) у сваком поглављу књиге
- г) у речнику књиге

Заокружи слово испред тачног одговора.

2. Како су поређане речи на тој страници?

- а) по дужини речи
- б) по избору аутора
- в) по азбучном реду
- г) без икаквог реда

Заокружи слово испред тачног одговора.

3. Шта значе следеће речи са те странице?

Ако је значење тачно, заокружи **Т**, а ако није, заокружи **Н**.

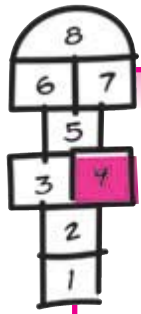
ат – прво слово латинице	Т	Н
бајан – чаробан, диван, заносан	Т	Н
баук – замишљено биће које улива страх	Т	Н
Велики медвед – врста руског медведа	Т	Н
гатка – врста дивље патке	Т	Н

4. Замени подвучену реч у реченици другом речју тако да значење реченице остане исто. Потражи ту реч на претходној страници.

- Снашла га је беда. _____
- Живи у беди. _____

5. Допуни реченице. Изабери једну од речи која се налази испод линије. Потражи њено значење на претходној страници.

- Посматрао сам коње који су имали дугу _____
гривну гриву влат
- Птице су се _____ високо под облаке.
винуле вајкале васкрснуле

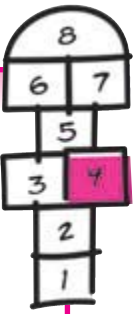
Ово је страница једног уџбеника.

3. ЧОВЕК САМО СРЦЕМ ДОБРО ВИДИ	63
Прва љубав, <i>Бранислав Нушић</i>	64
Мјесец и његова бака, <i>Бранко Ћопић</i>	68
Мали принц и лисица, <i>Анџоан де Сент Елзјеири</i>	72
Luckasta pesma, <i>Federiko Garsija Lorca</i>	78
Пепељуга, <i>српска народна бајка</i>	80
Пепељуга, <i>Александар Поповић</i>	88
Aždaja svom čedu tera, <i>Ljubivoje Ršumović</i>	93
Трнова Ружица, <i>Браћа Грим</i>	95
СЕТИ СЕ шта смо научили.....	102
4. НА МУЦИ СЕ ПОЗНАЈУ ЈУНАЦИ	103
Јуначка песма, <i>Мирослав Анђић</i>	104
Подела улога, <i>Гвидо Таршаља</i>	107
Сећање на детињство, <i>Гвидо Таршаља</i>	110
Циганин хвали свога коња, <i>Јован Јовановић Змај</i>	112
Нови Сад	116
Oldanini vrtovi, <i>Grozdana Olujić</i>	118
Стари Вујадин, <i>народна песма</i>	121
Златно јагње, <i>Светлана Велмар-Јанковић</i>	125
СЕТИ СЕ шта смо научили.....	130
5. ЧУДЕСНИ СВЕТ	131
Алиса у земљи чуда, <i>Луис Керол</i>	132
Плави зец, <i>Душан Радовић</i>	137
Beskrajna priča, <i>Mihael Ende</i>	139

1. Којој врсти књиге припада овај садржај?

- а) речнику
- б) читанци
- в) збирци песама
- г) збирци прича

Заокружи слово испред тачног одговора.

 2. Зашто су речи **ЧУДЕСНИ СВЕТ** на тој страници истакнуте већим словима од осталих речи?

- а) Зато што је то наслов бајке из те књиге.
- б) Зато што је то наслов тематске целине.
- в) Зато што је то најлепши текст у књизи.

Заокружи слово испред тачног одговора.

 3. Шта означавају бројеви 3, 4 и 5 са те странице?

- а) колико текстова има у тематској целини
- б) број тематске целине
- в) број странице на којој се текст налази

Заокружи слово испред тачног одговора.

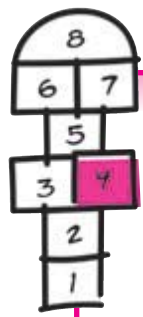
 4. Ако хоћеш да брзо обновиш све што сте учили, који ћеш део књиге користити?

 5. Зашто и када користиш садржај неке књиге?

 6. Шта значи знак у садржају?

- а) треба да упалиш светло да би боље видео
- б) упалиће ти се лампица у глави
- в) сијаш од знања као сијалица
- г) сви текстови су о сијалицама

Заокружи слово испред тачног одговора.

НЕДЕЉА У ШКОЛИ

Недељом,
кад клупе спавају,
као да је у воду потонуо свет,
само птице са слика отварају уши
да мувљи ослушну лет.

Недељом,
кад креде спавају
крај табла са којих је обрисан знак:
по њиховом црнилу линије шара
једино сунчев зрак.

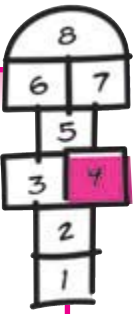
Недељом,
кад књиге спавају
и ваздух у разред продире чист,
само ветар крај прозора школског
окрене на грани лист.

- 1. Подвуци у песми речи које се римују.
- 2. Разврстај речи тако да покажеш како изгледа школа недељом, а како радним даном.

тужно весело живо бучно мирно тихо

недељом	радним даном

- 3. Препиши из песме речи којима се именују бића, природне појаве и предмети.

бића	природне појаве	предмети

- 4. Препиши из песме три глагола која су у вези с природним појавама.

- 5. Препиши из песме три придева која показују чије је нешто.

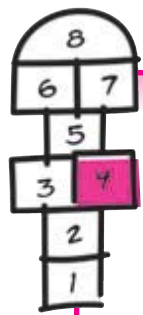
- 6. Зашто песник за недељу у школи каже: **као да је у воду потонуо свет?**

- а) Недељом је у школи све чисто.
 б) Недељом је у школи тихо.
 в) Недељом је у школи мрачно.

Заокружи слово испред тачног одговора.

- 7. Шта предмети у овој песми раде као да су људи?

УЧИТЕЉУ

О, учитељу,
врати ми кликере!

Три каменца
од камена,
из пламена
лавине,
са рамена мермер-планине,
тридесет дана глачана
од три мајстора Брачана,
а три стакленца
обла,
кô три коленца
на прсту,
кô три бисерна зрна,
кô очи срна,
и три сива оловца
из џепа твог основца,
од три мајстора ливена,
у води сребрној умивена.

Кад три каменца скакућу,
кад три стакленца шапућу,
кад три оловца зазвоне,
све на свету потоне.

О, учитељу,
врати ми кликере!
У свакоме по један дечак живи
и нису они криви
што данас не знам.

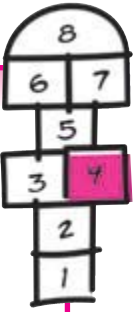

1. Зашто је учитељ дечаку узео кликере?

2. На основу чега закључујеш да дечак у овој песми много воли своје кликере? Заокружи **Т** ако је тврдња тачна, а **Н** ако је нетачна.

Тврдња:

Дечак описује кликере са много појединости.	Т	Н
Дечак брани кликере пред учитељем.	Т	Н
Дечак скрива кликере тако да их нико не види.	Т	Н

- 3. Шта ти мислиш: да ли су кликери криви кад дечаци нешто не знају у школи?

ДА или НЕ

Ко је, по твом мишљењу, најчешће за то крив?

- 4. Препиши из песме два описна придева која се односе на кликере.

- 5. Објасни значење стиха из последње строфе: **у свакоме по један дечак живи.**

- 6. Кад песник у трећој строфи каже да **све на свету потоне**, то значи:

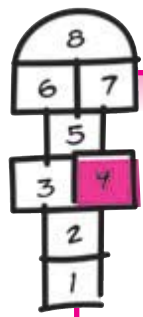
- а) Кликери су бучни и од те буке се ништа не чује.
- б) У току игре кликери могу да нестану у бари или сливнику.
- в) Дечаци забораве на све око себе док играју кликере.

Заокружи слово испред тачног одговора.

- 7. Подвуци у песми три поређења.

- 8. Препиши из песме две речи које показују да дечак кликере доживљава као жива бића.

- кликери _____
- кликери _____

ХАЈДУЦИ

(одломак)

... прелазимо на разговор шта би к о волео да буде као животиња.
– Ја бих највише волео да будем тигар – рећи ће Дроња – па кад рикнем, да дршћу професори од мене. У х, што бих уживао! Замисли час зоологије, па пита мене професор: „Знаш ли ти, Жик о, шта је то зоологија?” – „Зар ја, тигар, па да не знам шта је зоологија? Ја сам зоологија!” – грмнем ја, па шкргутнем зубима и рикнем, а професор зоологије дрекне као јаре кад га кољу, па полети право на прозор, разбије га главом и скочи доле у двориште. А ја се попнем на прозор двема предњим шапама, па ја њега онда питам: „Кажите ви сад мени шта је зоологија!” Е, тако бих, видиш, уживао!

1. Какав је овај одломак?
- а) озбиљан и поучан
 - б) страшан и узбудљив
 - в) смешан и духовит
 - г) забаван и тајанствен
- Заокружи слово испред тачног одговора.

2. Зашто Жика Дроња жели да буде тигар?
- а) прави се важан пред друговима
 - б) брани се од страха који осећа од професора
 - в) жели да насмеје професора
 - г) жели да покаже професору да зна зоологију
- Заокружи слово испред тачног одговора.

3. Шта је **зоологија**? Објасни својим речима.

4. Која би животиња волео/волела да будеш? Напиши главни разлог за то.

У књизи *Школа* на духовит начин описан је живот у школи.

Koriste se pre i posle časova, za vreme malih i velikih odmora. Služe da se učenici dovikuju, guraju, udaraju torbama, jurcaju, tuku i mole nastavnike da ih puste sa časa jer ih boli stomak. Međusobno su povezani stepeništem. Učenici stepenište koriste jedino pri penjanju. Prilikom silaženja služe se gjen-derom.

1. Који је део школе описан у овом тексту?

- а) ходници
- б) учионица
- в) двориште
- г) сала за физичко

Заокружи слово испред тачног одговора.

KOLIKO TRAJE ČAS.

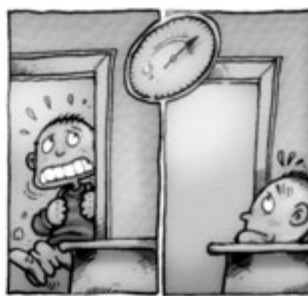
Uverenje da čas traje 45 minuta je sasvim pogrešno. Jer:

- fizičko za Sportistu traje 15 minuta, za Debelog sat i po;

- čas engleskog kod Miss Sweet (bombona, šećerlema) traje jedan trenutak, kod Mrs Tomb (grob, grobnica) čitavu večnost;

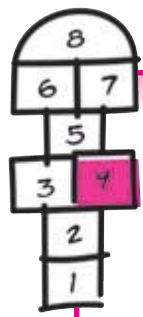
- ako se kasni na čas, zvoní ranije, ako se žuri negde posle časa, zvoní kasnije;

2. Који час за тебе траје најкраће, а који најдуже? Објасни зашто.

▪ најкраће _____ ▪ најдуже _____

ДОМАЋИ ЗАДАЦИ

Služe da učenici najlepše dane svog detinjstva provedu bez trunke slobodnog vremena. Za pedagoški odabranu količinu domaćih zadataka (treba **samo** da dovrše, pogledaju, pročitaju, prepisu, napišu, nauče, izračunaju i donesu za sutra) potrebno je **samo** pola dana i pola noći.

1. Порука овог текста је:

- а) Домаћи задаци нису потребни.
- б) Домаћи задаци су разноврсни.
- в) Домаћи задаци су досадни.
- г) Домаћих задатака је превише.

Заокружи слово испред тачног одговора.

2. Заокружи број испред најмање вероватног извињења и објасни свој избор.

MAMA MI JE JUTROS UZELA SVESKU
DA SE POHVALI ŠEFOVICI!

1

MLADI BRAT MI SE ISPOVRAĆAO
PO SVESCI.

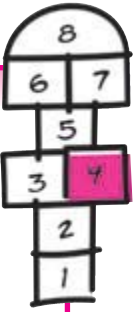

2

ZA VREME ODMORA NAPAO ME JE VEPAR
I POJEAO MI CITAVU
TORBU.

3

ОД ШКОЛЕ ДО КУЋЕ

Od škole do kuće može da se dođe na više načina: sa zadržavanjem u školskom dvorištu, sa zadržavanjem na čošku, sa svraćanjem kod drugova, sa sedenjem/igranjem u parkiću, okolnim putem, zaobilaznim putem, najdužim putem i preko centra grada.

ZAPAŽANJE:

Direktno od škole do kuće se ide jedino ako si zaboravio blok za likovno, domaću svesku ili pare za ekscurziju.

1. О чему се говори у овом тексту?
- о томе којим се путем треба вратити кући
 - о томе зашто је живот у школи леп
 - о томе колико је школа удаљена од куће
 - о свему ономе у чему школска деца уживају
- Заокружи слово испред тачног одговора.

Ne kaže se bez razloga „Od kolevke pa do groba, najlepše je dačko doba“, jer je školski život najbezbržižniji i najveseliji period u životu svakog čoveka. Verni drugovi, požrtvo-vani nastavnici, brižni direktor, zvuk školskog zvona, radosna graja školskog dvorišta... pamte se do kraja života kao drage uspomene. A da li je baš sve tako?

2. Подвуци у тексту реченицу из које се види да писцу овог текста није увек било лепо у школи.

3. Да ли ти мислиш да је од колевке па до гроба најлепше ђачко доба?

ДА или НЕ

Објасни зашто тако мислиш.

Распуст само што није почео. Остављаш школске књиге, али неке друге књиге чекају да их отвориш и у њима уживаш. Твоји другови из ОШ Вук Караџић препоручују ти да прочиташ књиге које су се њима највише допале.

1. Повежи наслов књиге с кратким описом њене садржине.

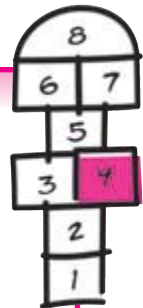
Приликом бродолома у амазонској ѓрашуми ѓишници уђознају необичној малој Инђијанца. Он ће им ѓоказати да је цунгла мноћо занимљивија, али и мноћо ођаснија нећо шћо су моћли и да сањају.

Ово је ѓрича о дечаку који има маму и шћашу, деке и баке и село с великом ѓрешњом и белим ѓускама. Ово је ѓрича о шћоме колико су сваком живом бићу ѓошредне ѓубав, нежношћ и брића.

Овај Стћрахиња је исти као ја. Стћално уђада у невоље: с настћавницима и шћећкицама, родићељима, сестћром и њеним дечком, ѓријаћељима... Шћа му се шћек дешава кад се заљуби – ѓрави хорор! Сућер забава за врело лећо!

1. А сада ти препоручи друговима/другарицама неку књигу коју би могли да прочитају током распуста. Напиши име писца, наслов књиге, назив издавача и годину издања, а затим илуструј (нацртај) корице.

2. Укратко препричај књигу коју си препоручио/препоручила друговима/другарицама.

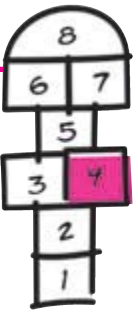

ЗБОГОМ, ЧЕТВРТАЦИ!

ДОБРО ДОШЛИ,

ПЕТАЦИ!!!

О РЕШЕЊИМА

Посебан део ове збирке чине РЕШЕЊА. Радни листови су пресликани да би се ученик лакше снашао, с том разликом што се поред сваког захтева, осим ознаке његове тежине, односно нивоа, налази и опис знања и умећа који се тим захтевом испитују.

Захваљујући томе, ученик и његов родитељ моћи ће да провере у којој је мери овладано знањем и траженим вештинама.

Који одговор признати као тачан?

У РЕШЕЊИМА су тачни одговори дати на начин који је наведен и у инструкцији – да се нешто нацрта, заокружи, подвуче, повеже, препише. Међутим, учеников одговор може на одређен начин да одступи од одговора наведеног у решењу:

- ученик није одговорио на тражени начин (текст је подвукао, а требало је да га препише; заокружио је текст, а требало је да га прецрта)
- дао је другачији одговор од наведеног, али тачан и смислен
- учеников одговор није написан потпуном реченицом, већ једном речју или синтагмом, али је тачан и директан одговор на постављено питање.

У свим тим случајевима одговоре ученика треба прихватити као тачне.

Кроз задатке у којима се од ученика тражи да напише шта мисли о поступку неког јунака или о ставу писца, односно аутора текста, и да образложи зашто тако мисли, вежба се вештина да се формулише и аргументује сопствени став. Код таквих питања не оцењује се садржај учениковог одговора. Важно је да учитељ поштује мишљење и став детета и да покаже да уважава његов покушај да искаже и образложи свој став. Прецизније речено, нетачан одговор је само онај одговор у коме нема учениковог става или образложења тог става.

При процењивању тачности, односно нетачности одговора, учитељ стално треба да има на уму то да се једним захтевом испитује само једна способност. На тај начин учитељ, ученик и родитељ могу да виде у чему је дете добро, а у чему је слабије. На пример, ако се тражи проналажење одређене информације, уочавање неких односа у тексту или извођење закључака и ако ученик тачно одговори, али у одговору направи језичке и правописне грешке, онда се због непознавања и непоштовања правописних правила не сме умањити вредност његовог одговора.

Решења задатака у овој збирци нису праћена бодовањем које би аутоматски водило ка одређеној оцени јер између нивоа знања, на једној страни, и оцене, на другој, не стоји знак једнакости. Циљ аутора је био да ова збирка служи за проверу квалитета ученичких постигнућа, а не за вредновање постигнућа у категорији школских оцена. Ипак, према процени могућности одељења у целини, као и могућности појединих ученика, учитељи могу сами да одреде број поена потребних за одређену оцену, при чему би требало да воде рачуна о нивоу на којем се одређени задатак налази, односно о тежини захтева у задатку.

ЈЕЗИЧКЕ ШКОЛИЦЕ

2

КАЛЕМЕГДАН

Од келтских насеља до римског Сингидуна, па преко многих каснијих освајача, Београд се мењао. Ипак, заједничк о за све те тако различите културе и владаре сигурно је Калемегдан – место које су сви подједнако поштовали, били они освајачи, били бранитељи, јер су ти градски бедеми будили с страхопоштовање.

Изузетан природни положај, као и историски догађаји који су се вековима око њега одвијали, с правом Калемегдан издавају као главни мотив Београда.

Поглед са београдске тврђаве на ушће реке Саве, панорама сремске и банатске равнице, никогда не остављају равнодушним.

Становници Београда поносе се тврђавом к оју данас окружује велики парк.

Умеш да одредиш које информације постоје у тексту, а које не.

1. Шта сазнајемо из овог текста? Заокружи ДА или НЕ.

када је настао Калемегдан	ДА	☒ НЕ
како се градио Калемегдан	ДА	☒ НЕ
како је Калемегдан добио име	ДА	☒ НЕ
шта може да се види с Калемегдана	ДА	☒ НЕ

Умеш у тексту да пронађеш одређене информације.

2. Подвучи једном бојом део текста у ком су описана осећања која су према Калемегдану гајили људи у прошлости.

Умеш у тексту да пронађеш одређене информације.

3. Подвучи другом бојом део текста у ком су описана осећања која према Калемегдану данас гаје његови становници.

Умеш да изведеш закључак у вези са садржином текста.

4. Шта је Калемегдан био у прошлости?

- а) стамбено насеље
 б) градско утврђење
 в) градски парк
 г) излетничко место

Заокружи слово испред тачног одговора.

9

1

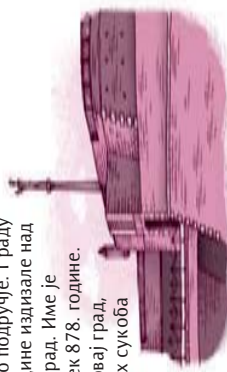
БЕОГРАД

Београд је европски град чији се бедеми уздику изнад ушћа реке Саве у Дунав. У античким изворима помиње се најз старије познато име града – Сингидунум, к оје је настало у IV веку пре нове ере, када су се на том простору населили Келти и помешали се са староседеоцима. Тај назив се задржао и током једног периода римске владавине.

У VI веку Словени су населили ово подручје. Граду који је зидан у камену, чије су се зидине издизале над речним обалама, дали су име Бели Град. Име је у писаним документима поменут о тек 878. године.

Многи су покушавали да освоје овај град, због чега је претрпео безброј великих сукоба и битака на својим бедемима.

Заслужио је током векова и многе симболичне називе: *Кућа рашова*, *Брег борбе и славе*, *Кућа слободе*...

Читаш пажљиво и умеш да пронађеш тражену информацију.

1. Одреди шта је тачно, а шта не тачно према овом тексту, па заокружи Т или Н.

Келти су били староседеоци овог подручја.	Т	☒ Н
Келти су населили ово подручје у IV веку.	Т	☒ Н
Име Бели Град помиње се већ у IV веку пре нове ере.	Т	☒ Н
Београд је у прошлости привлачио многе освајаче.	Т	☒ Н

Умеш да одредиш тему текста.

2. О чему се говори у овом тексту?

- а) о историји и величини Београда у прошлости
 б) о историји и значају Београда у прошлости
 в) о настанку Београда и значају који он има данас
 г) о значају и лепоти данашњег Београда

Заокружи слово испред тачног одговора.

Разумеш пренесено значење речи.

3. На шта указују симболични називи Београда?

- а) имао је бурну прошлост
 б) постоји од давнина
 в) опевали су га многи песници
 г) у њему има много белих кућа

Заокружи слово испред тачног одговора.

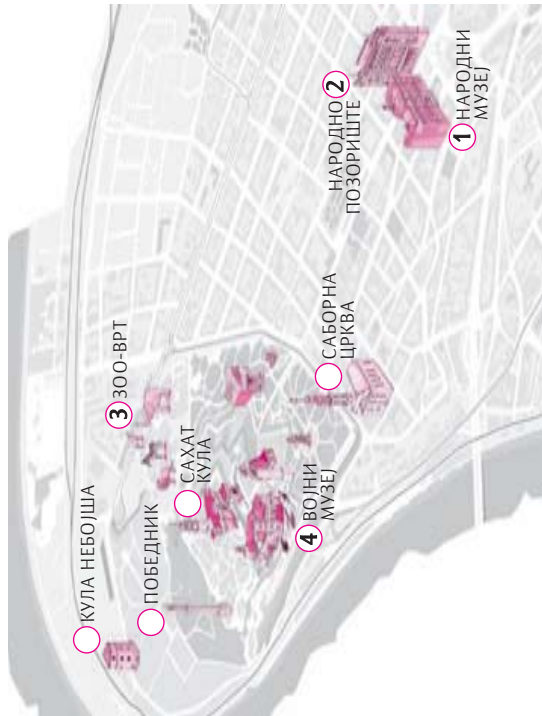
8

ЈЕЗИЧКЕ ШКОЛИЦЕ

3

Лана, Марија и Миодраг су читали књигу о Београду, научили доста о многим важним установама у граду. Узели су план Београда и одлучили да неке од њих обиђу.

Умеш да повежеш информације и изведеш закључак.

1. На основу описа откриј које су установе Лана, Марија и Миодраг обишли. Обележи их на мапи бројевима 1, 2, 3, 4.

1. Стална поставка обухвата изложбе: *Средњовековна српска уметност и српско сликарство VIII и XIX века, Уметност прве половине XX века и Скулптура XIX и XX века.*

2. Камен темељац постављен је 1868. године. Прва представа изведена је 1869. године. Сала је имала 714 седишта и била осветљена до тада у Београду непознатим гасним осве тљењем.

3. Свечано је отворен 1936. године на пади нама К алемегдана, у зидинама напуштене тврђаве, погодним за смештај живо тња због мале употребе кавеза.

4. Богате збирке оружја из свих периода прати разноврс тан материјал – заставе, униформе, сведочанства о ратним страдањима.

10

4

Умеш да прочиташ информације из табеле.

1. Погледај прогнозу и одговори на питања.

PROGNOZA ZA 4 DANA

BEOGRAD – CENTAR

	Utorak	Sreda	Četvrtak	Petak
2. 10. 2008. g.	3. 10. 2008. g.	4. 10. 2008. g.	5. 10. 2008. g.	
Min. temperatura	6°C	3°C	1°C	3°C
Max. temperatura	7°C	5°C	4°C	6°C
Brzina vetra	1 m/s	6 m/s	3 m/s	2 m/s

- Који дан ће бити најтоплији? Уторак.
- Ког дана ће брзина ветра бити највећа? У среду.
- Ког дана ће се појавити сунце? У четвртак.
- Ког дана **неће** бити падавина у Београду? У среду.
- Ког дана ће температура у Београду бити 2 степена? У четвртак.

Умеш на слици да пронађеш одговоре на одређена питања.

2. За свако питање пронађи одговор, као што је започето.

На који град се односи овај извештај?

BEOGRAD – CENTAR

Ponedjeljak

13:00

Temperatura: 12°C

Vetar: 3 m/s / S

Vlažnost vazduha: 44%

За који дан је овај извештај?

Колика ће бити брзина ветра? На које доба дана се односи овај извештај?

11

БАНОВО БРДО

Када су се моји родитељи доселили на Баново брдо, био је то о за Београд „крај света“. У међувремену Баново брдо се развило у леп, модеран део града са много становника.

Баново брдо има све погодности за удобан, здрав живот, испуњен разноврсним садржајима. Окружено је Адом Циганлијом, шумама Кошутњак и Топчидер, па се назива „плућима Београда“.

Право место за љубитеље спорта је Кошутњак. Ада Циганлија одавно је прерасла излетнички статус и пружа много више спортских и културних садржаја, нарочит о лети.

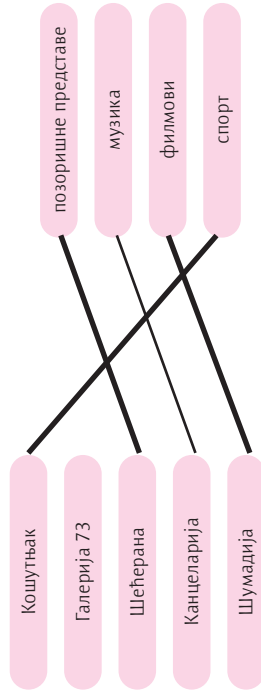
Пожешка улица је жила куцавица овог дела града, са бројним тржњним центрима. Од културних садржаја издвајају се с стари биоскоп *Шумадија* и нови *Рода. Галерија 73* је место одржавања бројних изложби познатих уметника, док се у *Шећерани* организују позоришне представе. Дискоотека *Локо* и клуб *Канцеларија* окупљају љубитеље добре музике.

На Бановом брду постоје пет основних и три средње школе, вртићи и два факултета. Његови становници с поносом кажу да је на питање: „Одакле си?“, довољно одговорити: „С Брда“, иако још београдских насеља у својим називима садржи реч *брдо*.

Умеш у тексту да пронађеш информације у вези с његовом садржином.

1. Повежи линијама места с културним и спортским садржајима, као што је започето. Једно место је сувишно.

Умеш у тексту да пронађеш информације у вези с његовим садржином.

2. Према овом тексту одреди која је тврдња тачна, а која нетачна, па заокружи Т или Н.

Баново брдо је модерно београдско насеље.	☒ Т	☐ Н
На Бановом брду постоји неколико основних школа.	☒ Т	☐ Н
Баново брдо има мало становника.	☐ Т	☒ Н

Разумеш пренесено значење речи.

3. Зашто се у тексту каже да је Баново брдо некада било **крај света**?

Зато што је оно било:

- а) на самом крају града
 б) последње место на свету
 в) место које још нико није открио
 г) далеко од Београда

Заокружи слово испред тачног одговора.

Разумеш пренесено значење речи.

4. Зашто се Баново брдо назива **плућима Београда**?

- а) Зато што је ту смештена плућна болница.
 б) Зато што је окружено богатим зеленилом.
 в) Зато што је то најважнији део града.

Заокружи слово испред тачног одговора.

Разумеш пренесено значење речи.

5. Зашто је Пожешка улица **жила куцавица** Бановог брда?

- а) Зато што су у тој улици часовничарске радње.
 б) Зато што је испод ње златна жица.
 в) Зато што је то главна и најпрометнија улица.
 г) Зато што њени становници стално нешто куцају.

Заокружи слово испред тачног одговора.

6

Ово је Маријина улица.

Умеш да повежеш информације и изведеш закључак.

1. Маријина мама је пошла у куповину. Куповину ће обавити у њиховој улици. Сви укућани су је замолили да им нешто купи. Кома **неће** моћи да испуни молбу?

- а) Тата је тражио новине и кикирики.
 - б) Бака је тражила јогурт и лекове.
 - в) Марија је тражила буреке и *Забавник*.
 - г) Брат је тражио хамбургер и *кока-колу*.
- Заокружи слово испред тачног одговора.

Умеш да одредиш кључну реч.

2. Смисли и напиши називе за продавнице тако да се одмах може препознати шта се у њима продаје.

- месара На пример: **Најбоља месара у граду; Меско...**
- пекара На пример: **Вруће перече; Пекар Пеца...**
- рибарница На пример: **Речни свет; Светлуцава крљушт...**

14

7

Јутро је. Седам је сати. Маријина мама је на београдској железничкој станици. Она до 12 сати треба да стигне у Нови Сад. Воз путује до Новог Сада два сата.

Умеш у табели да пронађеш одређену информацију.

1. Погледај ред вожње и пронађи воз којим Маријина мама може да стигне на време у Нови Сад. Заокружи време поласка тог воза.

РЕЛАЦИЈА	ВРЕМЕ ПОЛАСКА
Београд – Нови С ад	5.15
Београд – Нови С ад	6.45
Београд – Нови С ад	8.30
Београд – Нови С ад	10.30
Београд – Нови Сад	12.00

Умеш да пронађеш тражену информацију.

2. Ово су путничке карте које је Маријина мама сачувала. Коју карту она **није** сачувала?

- а) карту за међуградски аутобус
 - б) карту за авион
 - в) карту за градски превоз
 - г) карту за воз
- Заокружи слово испред тачног одговора.

Београд – Нови Сад БАС
Датум: 18. јун
Време поласка: 12.00
Седиште бр. 8
Цена: 350 дин

Београд–Ваљево ЖС
Седиште бр. 21
Вагон бр. 3
Перон бр. 5
Цена: 450 дин
Датим поласка: 23. мај
Време поласка: 8.30

Београд–Беч ЈАТ
Лет бр. ЈУ 263
Седиште бр. 7Г
Датум полетања: 30. јул
Време полетања: 14.30
Путник: Јована Митровић

15

8

Марија је у току викенда отпловала у посету другарици Јасмини која живи у Ваљево. Јасмина је направила план за тај дан:

- прво ћемо отићи у Тешњар, стари део Ваљева
- затим ћемо обићи споменик песника Десанк е Максимовић
- посетићемо *Прву основну школу* у центру Ваљева
- после ручка прошећаћемо се поред реке Градца
- затим ћемо свратити у послас тичарницу *Рим* на најбоље колаче
- увече ћемо отићи на концерт на градском тргу.

Али, док су се спремале да крену на к онцерт, пала је јака киша и концерт је отказан.

Умеш да изведеш закључак.

1. Заокружи оно што је тачно.
- а) Цео план су испуниле.
 - б) Пола плана су испуниле.
 - в) Један део плана нису испуниле.

КРСТАРЕЊЕ

МОРЕ

ОБИЛАСЦИ

СТРАНЕ ЗЕМЉЕ

ПЛАНИНА

ЈЕЗЕРО

ТУРИСТИЧКИ ВОДИЧ

Умеш да повежеш информације и да изведеш закључак.

2. Која реч треба да стоји у кругу?

- а) путовање
- б) географија
- в) разгледница

Заокружи слово испред тачног одговора.

16

9

Погледај пажљиво ову историјску карту.

Умеш да читаш мапу (проналазиш одређене информације на њој).

1. Шта може да се прочита са ове карте?

С карте може да се прочита:	Заокружи ДА или НЕ
Колумбо је два пута стигао до Америке.	ДА ☒ НЕ ☐
Веспучи и Кабрал су исте године пловили до Америке.	ДА ☐ НЕ ☒
Картије је стигао до Канаде.	ДА ☒ НЕ ☐
Колумбо је пловио преко Атлантског океана.	ДА ☒ НЕ ☐

Умеш да пронађеш одређену информацију на карти.

2. Шта је приказано на овој карти?

- а) откриће Америке
- б) гусарски напади
- в) пут до скривеног блага

Заокружи слово испред тачног одговора.

17

МРТВО МОРЕ

На Блиском истоку налази се Мртво море, велико слано језеро. Дугачко је 76 km, а широко 17 km. Није повезано са другим морима и океанима. Његова вода се не обнавља, али с тално испарава. Десет пута је сланије од Средоземног мора. Густо је попут густог сока, те пливач просто лебди у води — не може да по тоне. У њему живе само две врсте алги, које су се прилагодили овим крајње неповољним условима. Других живих бића нема.

Умеш у тексту да пронађеш информације у вези с његовом садржином.

1. На основу текста одреди да ли је тврдња тачна или нетачна. Ако је тачна, заокружи **Т**, а ако је нетачна, заокружи **Н**.

Тврдња:

У Мртвом мору је богат животињски свет.	Т	☐	Н
У Мртвом мору се лако плива.	☐	Т	Н
Вода у Мртвом мору се стално обнавља.	Т	☐	Н
Мртво море је веома слано.	☐	Т	Н

Разумеш текст, повезујеш информације у њему и умеш да изведеш закључак у вези с његовом садржином.

2. Шта може да се закључи из овог текста?

Из текста може да се закључи:	Заокружи ДА или НЕ
Очекује се да ће Мртво море једног дана потпуно нестати.	☐ ДА ☐ НЕ
Очекује се да ће друга жива бића населити Мртво море.	ДА ☐ НЕ ☐ НЕ
Услови за живот у Мртвом мору стално се побољшавају.	ДА ☐ НЕ ☐ НЕ

Знаш да се називи географских појмова пишу великим словом.

3. Зашто је назив **Мртво море** у првој реченици овог текста написан великим почетним словом?

- а) Зато што море не може да буде мртво.
 - б) Зато што је то име географског појма.
 - в) Зато што је то име веома несобично.
 - г) Зато што је то наслов текста.
- Заокружи слово испред тачног одговора.

ТАРТАН

Када су Стари Шкотланђани населили данашњу Шкотску, облачили су се сви исто. Међутим, неке групе људи (кланови) почеле су да се издвајају по богатству. То је требало нагласити и одећом. Због тога су они почели да преко рамена носе огртач у боји свог племена, такозвани **тартан**. Такве огртаче Шкотланђани и данас носе и цене. Праве се од карираних тканина чије су боје и распоред шара с трого утврђени и разликују се од клана до клана.

Умеш у тексту да пронађеш одређене информације у вези с његовом основном темом.

1. На основу текста одреди да ли је тврдња тачна или нетачна. Ако је тачна, заокружи **Т**, а ако је нетачна, заокружи **Н**.

Тврдња:

Чланови неких кланова носили су тартан да би се видело да су богатији.	☐	Т	Н
Кланови су носили тартан да би се међусобно разликовали.	☐	Т	Н
Боје и шаре на тартану имају посебан значај за клан.	☐	Т	Н
Кланови носе тартан да би се видело одакле су дошли у Шкотску.	Т	☐	Н

Умеш да одредиш службу речи у реченици.

2. Подвучи субјекат у следећој реченици:
Због тога су они почели да преко рамена носе огртач у боји свог племена.

Умеш да одредиш службу речи у реченици.

3. Подвучи објекат у следећој реченици:
Шкотланђани и данас носе тартан.

Умеш да примениш правописно правило о писању речце **не** уз глаголе.

4. Пребаци потврдне реченице у одричан облик. Важно је да водиш рачуна о исправном писању речце **не** уз глаголе.

Сви Стари Шкотланђани облачили су се исто.

Сви Стари Шкотланђани нису се облачили исто.

Шкотланђани данас цене и носе тартан.

Шкотланђани данас не цене и не носе тартан.

ТОРБА С БЛАГОМ

Мерион Бад из Бристола у Енглеској вратила се с посла касно увече. Извела је свог пса у шетњу по парку који се налазио преко пута њене зграде. Ноћ је била топла, а небо пуно звезда. Није јој се журило кући. Изненада, овој педесетдогодишњој жени с леђа је пришао млађи човек и наредио јој да му да торбу коју је држала и новчаник. Мерион му је рекла да је изашла да проше та пса и да није поцела новчаник, а да му не би препоручила да узме т. орбу. Пошто је нападач био упоран, жена му је, уз осмех, дала т орбу. Нападачају је узео и отрчао у мрак. Кад је у Великој Британији, наиме, пос тоји пропис да власници морају да покуле оно шт о њихови љубимци оставе за собом у парку или на улици.

Разликујеш описивање од приповедања.

1. Подвуци једном бојом део текста у којем је описана природа.

Умеш у тексту да пронађеш информацију у вези с поступком лика.

2. Подвуци другом бојом део текста из којег се види да је Мерион добронамерно упозорила нападача.

Умеш да објасниш понашање лика из текста.

3. Зашто је Мерион уз осмех дала нападачу торбу?

Зато што је знала шта се у њој налази.

Или: **Зато што је знала да се у њој налази псећи измет.**

(Одговор је тачан и ако је написана друга реч за реч измет.)

Умеш у тексту да пронађеш информацију која није директно дата.

4. Шта је нашао нападач у торби коју је отео од Мерион?

а) празан новчаник

б) кесицу са псећим изметом

в) конзерву хране за пса

г) пластичан пиштољ

Заокружи слово испред тачног одговора.

Умеш да одредиш редослед догађаја из текста.

5. Наведи најважније догађаје из текста по редоследу којим су описани.

1. **Мерион Бад је извела пса у шетњу.**

2. **Пришао јој је нападач и тражио новац.**

3. **Мерион му је уз осмех дала торбу.**

4. **Нападач је у торби нашао псећи измет.**

Умеш да објасниш свој став у вези с темом текста.

6. Да ли мислиш да је овај британски пропис добар? **ДА** **НЕ**

Објасни зашто тако мислиш.

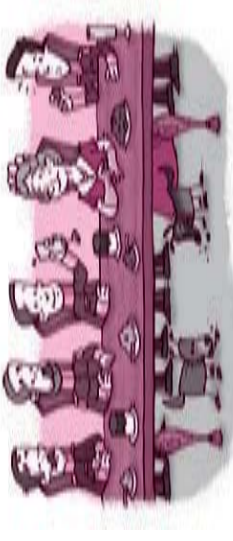
Овде нема тачног и нетачног одговора. Свеједно је да ли си заокружио/заокружила ДА или НЕ. Важно је да умеш да објасниш разлоге за своју одлуку.

КРАЉИЧИН УКУС

За време званичне вечере у краљевској Бакингамској палати у Лондону један млади официр, к оји је имао ту част да вечера у друштву Елизабете Друге, приметио је како краљица сваки час узима бисквите с једног сребрног тањира. Видевши шта чини краљица, официр није оклевао да се послужи. Вечера му се свидела, али је кекс био **веома неукусан**. Међутим, официр је помислио да не би било у реду да се он буну ако је то краљици укусно.

Тек касније је схватио да је краљица бисквите давала својим псима, који су се врзмали испод стола, покрај њених ногу. Разуме се, била је то псећа храна.

Умеш да пронађеш најважније речи за догађај који је описан у причи.

1. Које су **кључне речи** (најважније речи) у овом тексту? Заокружи слово испред тог низа речи.

а) палата, бисквити, вечера, официр, пси

б) **краљица**, официр, вечера, кекс, псећа храна

в) краљица, кекс, сребрни тањир, псећа храна

Умеш да изведеш заокружак о ставу лика у тексту.

2. Да ли се официру допао кекс?

ДА или **НЕ**

Подвуци део текста из којег се то види. **(Вечера му се свидела), али је кекс био веома неукусан.**

Умеш да одредиш службу речи у реченици.

3. Подвуци предикат у реченици.

Млади официр **није оклевао**.

Умеш да одредиш службу речи у реченици.

4. Подвуци у реченици четири речи које су у служби прилошке одредбе за место.

Краљица је узимала бисквите с **једног сребрног тањира**.

Прочитај следеће вести из једних новина:

Мачка Дасти, која је живела у Тексасу, донела је на свет током свог плодног живота 420 мачића.

Америчка пругаста веверица може да једе веома отровне печурке, зване "смртни пехари", без икаквих последица.

Једној госпођи из Париза спао је прстен док је прала судове. Нашла га је неколико дана касније у риби коју је купила на пијаци!

Запослени у бироу за изгубљене ствари у Паризу једног јутра нису могли да уђу у канцеларију јер су изгубили кључ!

Једна врста морског торбара има очи на рету.

Умеш да упоредиш неколико текстова и да изведеш закључак о њиховој заједничкој теми.

1 Из које новинске рубрике су узете ове вести?

- а) Нај! Нај!
- б) Чуда из животињског света
- в) Веровали или не!
- г) Рекорди

Заокружи слово испред тачног одговора.

Прочитај још једну необичну вест.

На фестивалу који је организован да би се помогло дивљим животињама Питер Л. из Јужне Африке свирао је хармонику 85 сати, од 7. до 10. јула 1987. године.

Умеш да примениш правилно правило о писању основних и редних бројева речима.

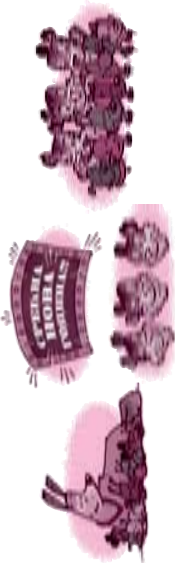
2 Напиши словима:

- 7. СЕДМИ
- 10. ДЕСЕТИ
- 85 ОСАМДЕСЕТ (И) ПЕТ
- 1987. ХИЉАДУ ДЕВЕТСТО ОСАМДЕСЕТ (И) СЕДМА

КЕРУША РЕА

У зоо-врту у Београду бенгалска тигрица Цица је уочи нове 2002. године донела на свет три младунче та, од којих су два остала у животу. Због велике хладноће тигрићи су одвојени од мајке. Бригу о њима преузела је керуша Реа, која припада једној београдској породици. Керуша је истовремено бринула и о својих седморо кучића, који су четрнаест дана били старији од тигрића. Керуша Реа чувала је тигриће као своје кучиће.

Умеш у тексту да пронађеш одређену информацију.

1 Због чега су два тигрића била одвојена од мајке?

- а) Зато што је било много тигрића.
- б) Зато што тигрица није имала млека.
- в) Зато што је тигрица угулила.

2 Зато што у зоо-врту није било топло. Заокружи слово испред тачног одговора.

Умеш у тексту да пронађеш реченицу која открива особину лика на основу његовог понашања.

2. Подвучи део текста из ког се види да је керуша Реа била племенита.

Керуша Реа чувала је тигриће као своје кучиће.

Или: **Бригу о њима преузела је керуша Реа,**

Препознајеш у тексту речи које означавају нешто умањено.

3. Подвучи умањеницу:

младунче, тигрићи, кучићи, керуша

Препознајеш врсте придева.

4. Пронађи у тексту два описна и два присвојна придева и унеси их у табелу.

описни придев	присвојни придев
велике	бенгалска
старији	београдска

Прочитај још једном прву реченицу из текста, а затим реши задатке под бројевима 5., 6., 7 и 8.

У зоо-врту у Београду **Бенгалска тигрица Цица** је уочи нове 2002. године донела на свет три младунчета.

Разликујеш основне и редне бројеве.

5. Препиши основни и редни број из ове реченице.

- основни број Три
- редни број 2002.

Умеш да одредиш службу речи у реченици; знаш да субјекат може да се састоји од више речи.

6. Подвучи све речи које имају службу субјекта у реченици.

Знаш називе за различите службе речи у реченици.

7. У којој су служби заокружене речи у реченици?

- а) предикат
- б) атрибут
- в) прилошка одредаба

Заокружи слово испред тачног одговора.

Знаш називе за различите службе речи у реченици.

8. Три младунчета су у реченици:

- а) објекат
- б) атрибут
- в) предикат

Заокружи слово испред тачног одговора.

Умеш да саставиш јасно и логично питање на основу одговора.

9. Напиши питања за одговоре који су дати.

питања	одговори
Колико кучића има керуша Реа?	Седморо.
Када је тигрица донела на свет младунце?	Уочи нове 2002. године.
Зашто тигрићи нису могли да остану у зоо-врту?	Због хладноће.
Како се звала керуша која је прихватила тигриће?	Реа.
Како се керуша понашала према тигрићима?	Као мајка.

Умеш у огласу да пронађеш одговоре на постављена питања.

1. Повежи питање са одговорима који се налазе у огласу.

Шта се олашава?

Како се назива амбуланта?

Која је адреса амбуланте?

Који је број телефона амбуланте?

НЕЗГОДА

Сваки минут могао је да буде к обан. Знали су то у обалској стражи чим су добили позив за помоћ. Глисерима су одмах кренули ка мес ту несреће. Температура мора била је само неколико степени изнад нуле, а у тако хладној води тешко да неко може дуго да издржи.

Ипак, све се срећно завршило. После че трдесет минута проведених у хладним водама Северног мора спасиоци су једва успели да убаце у чамац избежумљеног Пипа. А он је у знак захвалности почео да их лиже и да маше репом.

Умеш да закључиш шта је лик у тексту на основу његовог понашања.

2. Шта је Пип? **пас/куче**

Умеш да повежеш информације из текста и да изведеш закључак.

3. Подвучи део текста из којег си схватио/схватила ко је Пип.

Умеш да одредиш редослед догађаја на основу којих је написан овај текст.

4. Упиши у кружиће бројеве од 1 до 6 оним редоследом којим су се догађаји десили у стварности.

3 позив за помоћ

1 Пип у шетњи

6 Пип се захваљује

5 спасавање Пипа

4 обалска стража креће

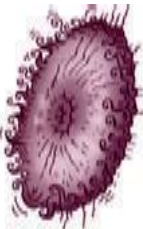
2 Пип је упао у воду

МОРСКА САСА

Морска саса обликом подсећа на врећу. Њен усни отвор оивичен је мноштвом пипака. Када нека животиња додирне пипке морске сасе, у тело јој бива убризан отров који је парализује. Тако парализану животињу пипцима убаци себи у уста. Сасе гутају све што наиђе, чак и плен много крупнији од њих самих.

Ова животиња цвет може дуго да живи без хране. Можда баш дијете допринесе њеној дуговечности. Запажено је да су неке морске сасе живеле дуже од једног века. У случају опасности или кад се нађе ван воде, саса увлачи пипке и скупља се – постаје малена лоптица на којој се види само усни отвор.

Умеш у тексту да пронађеш реченицу којом се описује изглед лика.

1. Подвуци део текста на основу којег може да се нацрта морска саса.

Умеш у тексту да пронађеш одговор на постављено питање.

2. Зашто су морске сасе дуговечне?

Зато што дуго могу да живе без хране.
Или: **Не морају често да једу.**

Умеш да користиш делове текста као што су пасуси.

3. У ком пасусу је описано како се саса понаша у случају опасности?
У другом.

Умеш да повежеш информације у тексту и да изведеш закључак о некој појави.

4. Прочитај следећи текст, а затим одговори на питање из наслова текста.

ОТКУД КОМАРЦИ У СОКУ?

Вода у Танзанији пуна је ларви из којих се легу комарци.

Због тога се никако не препоручује да се од ње прави лед.

Ларве комараца отпорне су на смразавање. Ипак, у Танзанији се уз пиће служе коцке леда.

Зато што су у сок стављене коцкице леда, а у леду су сачуване ларве комараца.

ПРИЧА О ЖУТКИ

(одломци)

То нисам очекивао од узане, виђљас те, прелепте водене змије. Да, Жутка је белоушка, водена змија. Жутка је жут оушка. Има на глави две жуте пеге. Два жута увенцета. Наравно, ако се те две пеге могу так о назвати. Ја сам је по жутим пегама препознавао. И дао јој име Жутка.

Упознао сам је на потоку. У ствари, изненадио сам је и прес травио. Није могла да побегне. Испречно сам се између ње и брзе воде. Иза ње обала. Није могла да се повуче. Испред ње – човек. Са штапом у руци.

Ништа ти нећу, ама баш ништа, не бој се, кажем. И штапом је голицама. Прочега штап од главе до репа. Али пажљиво, полако, да је не повреди. Нити увреди. Ко зна шта змија може да помисли? Тако смо се упознали.

Умеш да одредиш врсту текста.

1. Одакле је преузет овај текст?

а) из збирке бајки

б) из збирке прича

в) из збирке басни

г) из енциклопедије гмизаваца

Заокружи слово испред тачног одговора.

Умеш у тексту да пронађеш информацију о лику.

2. Напиши две особине змије Жутке.
узана, виђљаста прелепа, водена

Разумеш текст и умеш да повежеш особине са именом лика.

3. Зашто је приповедач змију назвао Жутка?

а) Зато што је имала жуте очи.

б) Зато што је имала жуте пеге.

в) Зато што је имала жуте уши.

Заокружи слово испред тачног одговора.

Разумеш текст и понашање дечака у њему.

4. Шта сазнајемо из овог текста? Ако је тврдња тачна, заокружи ДА, а ако није, заокружи НЕ.

Из текста сазнајемо:	Заокружи ДА или НЕ
Приповедач препознаје врсте змија.	☒ ДА ☐ НЕ
Приповедач ужива у лепоти змије.	☒ ДА ☐ НЕ
Приповедач се боји змије.	☐ ДА ☒ НЕ

Умеш да одредиш начин на који приповедач исказује своја осећања.

5. На који начин приповедач показује да је уживао гледајући Жутку?

- а) описивањем њеног изгледа
 б) тако што приповеда о томе како ју је уплашио
 в) тако што приповеда о врстама змија
 г) описивањем својих осећања

Заокружи слово испред тачног одговора.

Знаш речи истог/сличног значења.

6. Уместо речи **преставио** напиши другу реч, а да се смисао реченице не промени.

Изненадио сам је и престравио.

На пример: **уплашио**.

Умеш да пребацаш реченицу из једног глаголског времена у друго.

7. Попуни празна поља у табели.

сadaшње време	прошло време	будуће време
Жутка има пеге.	Жутка је имала пеге.	Жутка ће имати пеге.
То не очекујем од ње	То нисам очекивао од ње.	То нећу очекивати од ње.
Ја јој дајем име.	Ја сам јој дао име.	Ја ћу јој дати име.

Разликујеш врсте придева.

8. Препиши из текста један описни придев: **узана...**

Умеш да закључиш како се граде речи.

9. Од којих су речи настале речи:

белушка **беле** _____ **уши** _____
 жутоушка **жуте** _____ **уши** _____

Умеш да градиш умањенице.

10. Напиши речи које означавају нешто умањено.

уво _____ увенце _____
 дечак **дечкић** или **дечачић** _____
 змија **змијица** _____
 пега **пеглица** _____

Познајеш правило о писању великог слова.

11. Зашто је реч **Жутка** написана великим почетним словом, а реч **жутоушка** малим почетним словом?

Зато што је реч Жутка име змије, а реч жутоушка врста змије.

КРАТКОВЕЧНИНО ШКОЛОВАЊЕ

Мада је имала да живи само непун дан, К ратковечна је морала да заврши малу лептирску шк олу, која није смела трајати дуже од сат и по. Управитељ те шк оле, кукац Рачуница, одабрао јој је предмете, а за учионицу одредио к олибичу к сплету иванске траве.

Кратковечна се много бојала шк оле, али учитељица природе, гусеница у хаљини са ђићувама, била је искусна и брзо је ослободила Кратковечну. У мајушним бајкама предавала јој је о пчелама, воденом цвећу, жапцима који израстају из пуноглаваца и о животу лептирица којима је и сама Кратковечна припадала, а она је тражила да јој прича још. Таман што је учитељица изговорила: „Од памтивека па до краја, све је так о било и тако ће бити“, Рачуница је објавио да је час прошао и К ратковечној одредио само минут одмора, а за њ у је то било као кад деца имају цео распуст.

Одмор је прекинуо смешни учитељ физик е, који јој је помоћу капљице росе објашњавао прелазимање све тлости у води. Управитељ затим означи да почине час музик е, и то без одмора.

Оркестар учитеља – зркавац, попац, к омарца, жаба гаталинка – учио је Кратковечну теорији музик е и приредио јој неколико концерата да јој омиле музичку.

Иако наизглед строг, Рачуница је сматрао да је његовој ученици довољно да из математик е научи да изброји крилица на раменима, очи у глави и крунице на цве товима. **Када ив је питао колико има дана у години, а она одговорила: „Један“, учитељ је т о тужно одборио, мислећи да не треба да мори мозак памтећи оне к Оје никада неће угледати.**

На крају школовања Кратковечна је у ђачкој књижици, таблаци од лискуна, добила из свих предмете та не просто 5, него 555.

Умеш у тексту да пронађеш информацију у вези с ликом.

1. Шта је Кратковечна? **Лептирица/лик у делу.**

Умеш у тексту да пронађеш информацију у вези с ликом.

2. Зашто се она тако зове? **Зато што живи само један дан.**

Умеш у тексту да пронађеш информацију у вези с ликом.

3. Колико је најдуже смело да траје Кратковечно школовање?

- а) сат и по
 б) два сата
 в) два и по сата

Заокружи слово испред тачног одговора.

Умеш у тексту да пронађеш информацију у вези с ликом.

4. Које предмете је учила Кратковечна?
Природу (познавање природе и друштва
или свет око нас), математику, физику, музику.

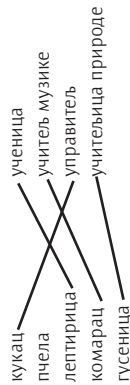
5. Шта је била Кратковечнина учioniца?

- а) орахова луска
 б) седефна шкољка
 в) колибница од траве
 г) колибница од цвећа

Заокружи слово испред тачног одговора.

Умеш у тексту да пронађеш информације о ликовима.

6. Повежи ликове и њихова занимања. Један лик је сувишан.

Умеш да пронађеш информације о особинама ликова из текста.

7. Какви су ликови у овом тексту?
 Учитељица природе је **искусна**.
 Учитељ физике је **смешан**.
 Управитељ је **(наизглед) строг**.

Разумеш понашање лика и налазиш део текста у којем се о томе говори.

8. Да ли је Рачунџија имао разумевања за Кратковечну? **Када ју је питао колико има дана у години, а она одговорила: „Један“, учитељ је то тужно одобрио, мислећи да не треба да мори мозак памтећи оне које никада неће угледати.**
 ДА или НЕ
 Подвуци део текста из којег се то види.

Разумеш значење израза који се често користи.

9. Шта значи израз: **Од памтивека је тако било?**
 а) Једном давно је тако било.
 б) Одувек је тако било.
 в) Памтим како је то било.
 Заокружи слово испред тачног одговора.

Препознајеш стилску фигуру – поређење.

10. Подвуци у другом пасусу део текста у којем постоји поређење.
... а за њу је то било као кад деца имају цео распуст.

Савету индијанских племена

Обраћам вам се имајући на уму двојицу ваших ис такнутих чланова, **Лудог Коња** и **Бика Који Седи**. Иако нисам ни славан поглавица, ни обичан поглавица, нити сам уопште Индијанац, повремено ме називају к оњем, или лудим, или волон. Т ај начин обраћања користе широки слојеви грађана, од пријатеља и чланова уже породице па до сасвим непознатих љ уди. Они се не заустављају на стоци, него прибегавају и другим живо тињама, нпр. сому , мајмуну и слично... Кад већ имам толико имена која делују аутентично поглавнички, било би ште та да их не искористим. Уколико ваше племе нема поглавицу , можете ме због имена којима ме називају сматрати Индијанцем.

С поштовањем, ученик В. С.т.

Разумеш текст, умеш да повежеш информације из текста и да изведеш закључак.

1. Која је сврха овог текста?
 а) да те забави и поучи
 б) да заштити права животиња
 в) да те упозори на увредљиво понашање људи
 г) да те упозна са индијанским именима

Заокружи слово испред тачног одговор

Један посланик у Бразилском парламенту предложио је да се донесе закон којим се забрањује давање честих бразилских имена кућним љубимцима. Он тврди да је љ удима непријатно кад сазнају да се неки пас или мачка зове исто као они.

Разумеш текст и умеш да изабереш наслов који одговара његовој садржини.

2. Дај наслов овом тексту. На пример: **Имена животиња и људи**
 Или: **Расправа у бразилском парламенту**
 Или: **Предлог једног посланика**

Умеш да објасниш шта мислиш о неком догађају.

3. Да си ти посланик, како би гласао/гласала? Заокружи одговор.

Да ли сте за то да се забрани давање људских имена животињама?

ЗА ПРОТИВ

Напиши зашто би тако гласао/гласала.

Овде нема тачног и нетачног одговора. Важно је да објасниш свој став. На пример: **ЗА –** Кад животињама дајемо имена људи, значи да их волимо. **ПРОТИВ –** Зато што тиме вређамо људе.

КАКО ЈЕ МАША НАТЕРАЛА МАГАРЦА ДА ЈЕ ОДВЕЗЕ У ГРАД

Гле, магарца вуче двоколице! У двоколицама се вози Маша. Сунце сјаја. На гранама расту јабуке. Одједном магарца с таде. Маша му рече: „Молим те, одвези ме у град.“ Али магарца је махао репом и стајао у месту. Маша му припрети бичем: „Погледај шта имам!“ Али магарца је само мрдао ушима и даље стојећи у месту. Онда га је Маша испрегела из двоколица и поново упрегла, само са репом напред. Потом је узела маказе и одсекла му прамен гриве. Магарца ју је зачуђено гледао. Маша је поново села у двоколице, направила браду и бркове и налепила их себи на лице. Магарца је исколачио очи и почео да узмиче, ужаснут. Узмичући, магарца је вукао двоколице. Тако се Маша одвезла у град.

Умеш према причи да одредиш шта је тачно, а шта нетачно.

1. Ако је тврђња у вези с причом о Маши тачна, заокружи Т, а ако је нетачна, заокружи Н.

Тврђња:

Када је Маша кренула у град, било је облачно.	Т	☐
Маша је замолила магарца да је одвезе у град.	☒	Н
Магарца је одмах послушао Машу.	Т	☒
Магарца се уплашио маскиране Маше.	☒	Н

Умеш да одредиш особине лика из приче на основу његовог понашања.

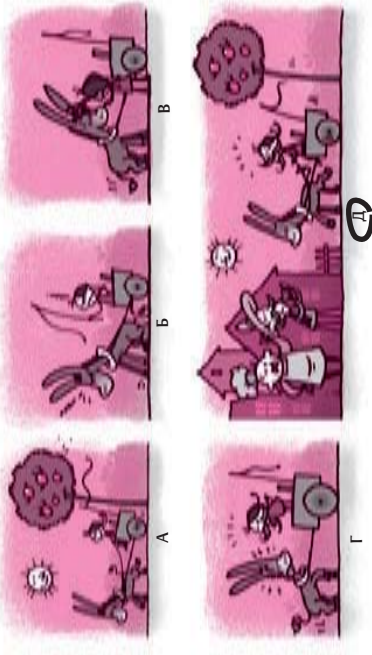
2. Каква је Маша из ове приче?
 а) упорна и уплашена
 б) упорна и снажљива
 в) уплашена и тврдоглава
 г) уплашена и збуњена

Заокружи слово испред тачног одговора.

Разумеш причу и умеш да повежеш текст и слику у вези с њим.

3. Заокружи слово испод слике која не одговара тексту.

Умеш да одредиш особину лика из приче на основу његовог понашања.

4. Подвучи у причи једну од реченица из које се види да је магарца тврдоглав.

Али магарца је махао репом и стајао у месту.
 Али магарца је само мрдао ушима и даље стојећи у месту.

Знаш врсте речи.

5. Пронађи у наслову приче три именнице и заокружи их.

МАША, МАГАРЦА, ГРАД

Препознајеш реченице по значењу.

6. Препиши из текста једну заповедну реченицу.

Погледај шта имам!

Разумеш значење речи у тексту.

7. Зашто је магарца **исколачио** очи?

- а) Уморио се.
 б) Растужио се.
 в) Уплашио се.

Заокружи слово испред тачног одговора.

8. Шта значи реч **узмицати**?

- а) одушевљено ићи напред
 б) уплашено ићи напред
 в) уплашено ићи уназад

Заокружи слово испред тачног одговора.

ПАС ЛАЈЕ

Понекад, ноћу, пред сан, негде залаје пас. То мој пас негде лаје. То је пас мог детињства. И као некада, давно, одмах ус тајем. Облачим се и излазим напоље. Звицивам. Дозивам. А пас лаје. Далеко о негде лаје пас. И ја га молим: дођи!

Пас лаје. Далеко негде лаје пас.

То је, нема сумње, пас с којим сам растао. Мени је било десет, а њему двадесет година.

За пса, кажу, то је дубока старост. Стар пас. У ствари, старац пас.

Описао је старац пас. Као што одлазе стари пси. Описао је једне ноћи тамо г де вечно живе веселе псеће душе. Искрао се из дворишта, дохватио прашњавог друма, каскао, укосо, као што каска сваки пас. И нахрамо. Каскао и нахрамо док је имао снаге. И никад га више нико није видео.

Увече, пред сан, као да се јавља причув. Лаје пас.

Искочим из постеле. Дохватим се степеништа. Срећан сам. Вратио се мој псић. За њега чувам коску и кошчице ... сува ребра, суву сланину. Закопавам у дворишту.

Ископавам. Премештам. Све се бојим, највише туђи пас. И мој псић, кад се, изненада, врати, биће гладан.

И сада, после толико година, чујем: лаје пас. То је причув. Знам. То је, просто, уобразиља. Знам. Али пас лаје. Пас лаје као шт о је увек лајао. Поскакује и лаје. Па као да се игра: он мени ногу, ја њему ногу, он мени обе шапе, ја њему обе рук е, он мени оба увета, ја њему оба длана. Ногујемо се. Рукуюјемо се. Љуљемо се. Клатаримо. Он се ућути, али ја почињем да завијам.

Пас лаје. Чујете ли: то је пас. То пас лаје.

Па добро, ваљда смо се разумели. Јер сваки дечак има пса. Има пса к ота не може да заборави. То је пас детињства. То је пас без кога и не би било детињства.

И откуд то чудо, тај причув: лаје пас!

И зато га чека и дозива. Чека га, чека. И дозива га, дозива.

А пас лаје. Пас је најрозбиљније залајао. Лаје пас. Али, никак о да се одазове.

Умеш у тексту да пронађеш информацију у вези с ликовима.

1. Колико је година било дечаку, а колико псу када су се растали?
дечаку: десет двадесет

Умеш у тексту да пронађеш информацију у вези с ликом.

2. Како је дечак назвао свога пса с обзиром на његове године?
старац (пас)

Умеш у тексту да пронађеш информацију у вези с ликом.

3. Када се најчешће писцу ове приче причињава да чује (причув) пса којег је имао у детињству? Заокружи слово испред тачног одговора.

- а) преко дана, док ради
б) кад се пробуди
в) пре него што заспи

Заокружи слово испред тачног одговора.

Умеш у тексту да пронађеш информацију која се тражи.

4. Наведи три врсте хране коју главни јунак чува за свог пса јер верује да ће му се пас вратити:

коске, кошчице (сува) ребра (суву) сланину

Умеш у тексту да пронађеш информацију у вези с понашањем лика.

5. Подвучи у тексту две реченице које показују како се дечак понаша када му се учини да чује свог пса.

6. Како су се некада играли дечак и његов пас?

пас дечаку	дечак псу
ногу	ногу
обе шапе	обе руке
оба увета	оба длана

Умеш у тексту да пронађеш информацију у вези с понашањем лика.

7. Зашто је пас отишао?

- а) Дечак га је тукао.
б) Пас је био стар.
в) Пас није знао да се врати кући.
г) Дечак је добио новог пса.

Заокружи слово испред тачног одговора.

Умеш за наслов да одредиш ону реч која је за причу веома важна.

8. Смисли и напиши другачији наслов за ову причу. На пример: Старац пас; Прича о мом псу; Пас из мог детињства; Мој друг, мој пас

Разумеш осећане лика и значење речи којом се то исказује.

9. Зашто дечак из ове приче завија?

- а) Ујео га је пас.
б) Зове у помоћ.
в) То је део игре.
г) Дечак тугује.

Заокружи слово испред тачног одговора.

Разумеш значење умањеница.

10. Зашто дечак из ове приче за свог старог пса каже мој псић?

- а) Сећа се пса кад је био штене.
б) Тепа му јер му је пас много значно.
в) Зато што је пас био мален растом.

Заокружи слово испред тачног одговора.

ПРВО КУЧЕ

Сећам се, к'о да беше јуче,
кад сам добио прво куче.

О, то је било лепо доба,
на звезде смо лајали оба.

То куче још у мени траје,
понекад чујем, тихо лаје.

Разумеш песму и пренесено значење речи у њој.

1. Шта, по твојој мишљењу, значи стих: **То куче још у мени траје?** Напиши објашњење.
На пример: **Песник није заборавио свог првог пса ни кад је одрастао.**

2. Шта значи стих: **на звезде смо лајали оба?**

- а)** Дечак и његов пас су се играли.
б) Дечаку и псу је сметала светлост звезде.
в) Дечак и пас су се плашили мрака.

Заокружи слово испред тачног одговора.

Умет да упоредиш два текста и да уочиш сличности и разлике међу њима.

3. Шта је заједничко овом тексту и тексту ПАС ЛАЈЕ са 22. радног листа?
На пример:

- Писац се сећа свог пса из детињства.
- Писац још увек чује лаваж свог пса из детињства.
- Писац тугује за својим псом.
- И у првом и у другом тексту писац говори о својим осећањима кад је био дечак и кад је већ одрастао.

Умет да упоредиш два текста и да уочиш сличности и разлике међу њима.

4. По чему се разликују текстови ПАС ЛАЈЕ и ПРВО КУЧЕ?
На пример:

- Први текст је дуг, а други је кратак.
- Први текст је прича, а други је песма.
- По наслову.
- У првом тексту писац детаљно описује свог пса, а у другом га само помиње.

ВОДИЧ КРОЗ ЗАКОН

Ако имаш кућног љубимца, дужан си да му обезбедиш одговарајуће хигијенске услове, да га храниш и негујеш и да га лечиш ак о се разболи.

Разумеш значење речи у тексту.

1. Шта у овом тексту значи израз **дужан си**?
а) Треба да бринеш о кућном љубимцу.
б) Треба да волиш кућног љубимца.
в) Треба да се играш с кућним љубимцем.
Заокружи слово испред тачног одговора.

Разликујеш значење две речи које су сличне по облику.

2. Да ли речи **љубимац** и **љубитељ** значе исто?
ДА или **НЕ**
Напиши два примера којима ћеш то објаснити.
На пример: **Пас Цеки је мој љубимац.**
_____ је сам љубитељ паса.

Ово су стихови о јунаку Марку Краљевићу.

А Марко се трже иза санка,
Па одскочи с коња шаренога,
Шарца коња и грли и љуби.

Он поведе Шарца на језеро
да га ладне напоји воднице.

Како бих се са Шарцем растао,
та од Шарца бољет к оња нема?

Разумеш осећања и понашање лика.

3. Подвучи један стих из којег се види да је и Марко Краљевић знао шта значи израз **дужан си**. **да га ладне напоји воднице**

Умет да упоредиш два текста и да изведеш закључак о томе шта је у њима слично.

4. Шта је заједничко овим стиховима и тексту **Водич кроз закон**?
а) Описана је љубав према животињама.
б) Описана је брига о животињама.
в) Описан је изглед животиња.
Заокружи слово испред тачног одговора.

МОЈЕ ЗЛАТО СПАВА

Има деце коју никаква сила не може да натера да на време пођу у кревет. Наш Амир, срећом, не спада у такве. Он је тачан као сат. То дете је право благо! У пола девет, ни минут пре или касније, он иде на спавање, а ус таје у седам ујутру, свеж као ружица, тачно по савету лекара и жељи родитеља. Све је само ствар дисциплине.

Сав тај педагошки успех има само једну зврчку: све то уопште није истина. Ја, на име, лажем, лажем као и сви родитељи. Амир, у ствари, леже између 23 сата и 30 минута и 2 сата и 15 минута, шт о зависи од звезда на небу и од ТВ програма, а ујутру једва четворonoшке избауља из кревета. Недељом и празницима уопште не ус таје.

Мали се, истина, не противи томе да легне у 8 сати и 30 минута, као шт о лекари препоручују. Тачно у то време облачи пијаму и леже у кревет, чак пожели родитељима лаку ноћ. Тек, после неког времена – рецимо минут, минут и по – он поново устаје да би опрао зубе. Затим хоће нешт о да попије, онда мора да пишки, онда прегледа т орбу да би проверио да није нешт о заборавио, опет нешт о полије, успут погледа цртани на телевизији, затим се мало поигра са псом, погледа после гледа јордански ТВ програм, а онда креће пужеве, после експедицију тражећи по кухињи нешт о слатко. И тако све до 2 сата и 15 минута, када је време за спавање.

Амир је блед, скоро прозиран, с великим тамним колутовима око очију, па личи на духа са наочарима. У читањ нам се жали да понекад усред часа заспи и падне под клупу. Питао је када Амир иде на спавање. Одговорили смо му: тачно у пола девет.

Умеш у тексту да пронађеш одговор на постављено питање.

1. Зашто Амир из ове приче личи на духа с наочарима?

а) Воли да се увија у чаршав и да плаши укућане.

б) Ноћу се шуња по кући и виче: Бууу!

в) Блед је и има тамне колутове око очију.

г) Носи велике тамне наочаре.

Заокружи слово испред тачног одговора.

Разумеш односе међу ликовима у тексту на основу њиховог понашања.

2. Какав је однос између Амира и његових родитеља?

а) родитељи Амиру наређују, он се плаши

б) родитељи Амиру наређују, он је послушан

в) родитељи се надмудрују са Амиром

г) родитељи се стално свађају са Амиром

Заокружи слово испред тачног одговора.

Разумеш понашање ликова у причи.

3. Писац каже да родитељи лажу кад говоре о својој деци. Зашто они то чине?

Ово су тачни одговори твојих вршњака из једне београдске школе.

Да би се похвалили; зато што се стиде; зато што не знају шта деца раде; зато што воле своју децу; да би их учитељ поштовао; да би изгледало да су им деца мирна и фина; да учитељ не би мислио лоше о родитељима; да не би испало да су неодговорни родитељи; да би испало да они сјајно васпитавају децу и да су им деца беспрекорна; зато што сваки родитељ треба увек све лепо да каже о свом детету.

Али било је и нетачних одговора. Један од њих је:

Зато што су рекли да Амир леже у пола девет, а он леже много касније.

Разумеш идеју текста.

4. Пишчева идеја била је да овом причом:

а) научи децу да је важно рано лећи у кревет

б) направи шалу на рачун васпитавања деце

в) опише правилне начине васпитавања деце

г) убеди родитеље да пусте децу да лежу када желе

Заокружи слово испред тачног одговора.

Разумеш став писца према лику у делу и то доказујеш појединошћима из дела.

5. Кад родитељи из ове приче кажу за свог сина да је злато и право благо, да ли они то заиста мисле?

ДА или НЕ

Објасни свој одговор.

Они не мисле да је Амир заиста добар. Он их најпре послуша, а затим прекрши правило и целе ноћи остане будан.

Умеш да одредиш службу речи у реченици.

6. Одреди службу речи у реченици: Он леже тачно као сат.

Он субјекат

леже предикат

тачно као сат. прилошка одредба за начин

7. Подвучене речи у реченици Недељом и празницима уопште не устаје означавају:

а) време радње

б) место радње

в) начин радње

Заокружи слово испред тачног одговора.

ПОУЧНА ПРИЧА О БЕСУ

Био једном један дечак к оји је имао лошу нарав. Отац му је дао пуну кесу ексера и рекао му да сваки пут кад побесни и изгуби контролу над собом закупа један ексер у ограду. Првог дана дечак је закуцао тридесет седам ексера у ограду. Током следећих неколико месеци дечак је научио да се к онтролише и број закуцаних ексера се смањивао. Открио је да је лакше к онтролисати своју нарав него закуцавати ексере. И тако је дошао дан када ниједном није побеснео. Отац му је тада рекао да сваког дана из ограде клештима извуче један ексер.

Дани су пролазили и једног дана дечак је саопштио оцу да је извадио све ексере из ограде. Отац је повео дечака до ограде и рекао му: „Погледај све ове рупе на огради. Ограда више није ис та и никада неће бити као пре. Када у бесу кажеш нешто, то оставља ожиљак на нечијем срцу, налик на ове рупе на огради.”

Умеш да повежеш особине и понашање лика.

1. Препиши из текста речи којима се описује дечакова лоша нарав. **изгуби контролу (над собом)**

Разумеш понашање лика.

2. Зашто је отац рекао сину да у ограду уклања ексере?

- да би нешто радио у слободно време
- да би заједно поправили ограду
- да би дечак видео колико пута је био љут

Д да би га научио да контролише свој бес
Заокружи слово испред тачног одговора.

Умеш да одредиш идеју приче.

3. Шта сазнајемо из овог текста?

- Кад уклањаш ексере, можеш да повредиш прсте.
 - Треба увек помагати оцу.
 - Речи могу да повредe као и ударци.
 - Треба да будеш кажњен кад бесниш.
- Заокружи слово испред тачног одговора.

Умеш да повежеш информације из текста и да изведеш закључак о лику.

4. Да ли се дечак променио?

ДА или **НЕ**

На основу чега то закључујеш?

Број закуцаних ексера се смањивао. Или: **Научио је да контролише своју нарав.** Или: **Дошао је дан кад ниједном није побеснео.**

Препознајеш у тексту управни и неуправни говор.

5. Подвучи једном бојом део текста са управним говором.
„**Погледај све ове рупе на огради. Ограда више није иста и никада неће бити као пре. Када у бесу кажеш нешто, то оставља ожиљак на нечијем срцу, налик на ове рупе на огради.**”

Умеш да пребацаш реченицу из неуправног говора у управни, и обрнуто.

6. Напиши следећу реченицу у управном говору:

Отац му је рекао да сваки пут кад побесни закуца један ексер у ограду.

Отац му је рекао: „Сваки пут кад побесниш, закуцај један ексер у ограду.”

Разумеш пренесено значење речи.

7. Допиши.

- У овом тексту: • ексери су као ружне речи
• рупе су као **ожиљци (ране, повреде)**
• ограда је као **људско срце**

Умеш да саставиш план за прочитану причу.

8. Састави план за прочитану причу.

- Један дечак је имао лошу нарав.
- Отац га саветује да закуца један ексер у ограду сваки пут кад побесни.**
- Првог дана дечак је закуцао тридесет седам ексера.**
- Број закуцаних ексера се смањивао.**
- Дошао је дан када дечак ниједном није побеснео.**
- Очева поука.**

УНУК И ДЕДА У ТРИ ТАЧКЕ

Сваки унук (права тачка) хоће деду да опљачка.

Сваки деда (друга тачка) воли да га унук опљачка.

Кажите ми (трећа тачка) каква је то онда опљачка?

Разумеш песму и умеш да одредиш главни мотив у њој.

1. Ово је песма о:

- а) опљачканом деди
- б) унуку опљачкашу
- в) љубави деди према унуку
- г) љубави унука према деди

Заокружи слово испред тачног одговора.

Разликујеш речи писца од речи ликова.

2. Ко у песми пита: **каква је то онда опљачка?**

- а) песник
- б) деда
- в) унук
- г) судија

Заокружи слово испред тачног одговора.

Разумеш песму и пренесено значење речи у њој.

3. Шта значи реч **опљачка** у овој песми?

- а) унук стално тражи од деди да му нешто купије.
- б) Унук узима од деди паре, а да деда то не зна.
- в) Унук и деда се спремају да узму туђе паре.

Заокружи слово испред тачног одговора.

Ово је чланак који су ученици IV¹ ОШ Јосиф Панчић написали за одељенске зидне новине.

НАШ ДРУГ АЛЕН

Ален живи у Београду и ученик је четвртог разреда. Висок је, има смеђу косу и светле очи. Носи протезу.

Мама му је наставница, а тата доктор. Има млађу сестру Дору. Немиран је на часу и забаван.

Уме да пише смешне саставе. Пише огромна и нечипка слова, па га учитељица опомиње.

Обожава фудбал. Тренира рукомет, а добро му иде и к ошарка. Воли навијачке песме. Увек иде на утакмице.

Воли да игра игрице на компјутеру.

Добар је друг и велики је шаловија. С мишља шале на свој и на туђ рачун.

Најбољи другови су му Никола и Милош и са њима стално прича на часу.

Најбоља другарица му је Анђела Мандић.

Са њим у школи никад није досадно.

Никола Туркић
Марија Костић
Маша Цветановић
Лана Столић
Марија Бабић
Филип Папић

Умеш у тексту да пронађеш информације у вези с његовом садржином.

1. Шта сазнајемо из овог текста?

Из текста сазнајемо:	Заокружи ДА или НЕ	
	ДА	НЕ
како изгледа Ален	☒	☐
које су Аленове мане и врлине	☒	☐
какав је Ален ученик	☐	☒
шта Ален воли да ради	☒	☐
какав је Аленов однос према учитељу	☐	☒

Умеш у тексту да пронађеш информацију о лицу.

2. Шта према Алenu осећају другови из одељења?

- а) Воле га са свим његовим манама и врлинама.
- б) Диве му се јер је најбољи ученик у одељењу.
- в) Завиде му јер је добар спортиста.

Заокружи слово испред тачног одговора.

ЗБИРКА МАРАКА

Кад сам имао десет година, почео сам да скупљам марке. Имао сам друга, Лојзика Чепелку, па сам се с њиме предао тој филателистичкој страсти. Лојзик је био син сиромашног вертлаша, чулав и пегав дечак, а ја сам га волео као шт о само деца могу волети своје другове.

Моје оцу та забава није била по вољи: мислио је да ћу због тога слабо учити. Морао сам да скривам своју збирку марака на тавану. Тамо је био стари сандук за брашно. У њега смо се увлачили као мишеви и показивали један другоме марке е: Гледај, ово је Холандија, ово Египат, а ово Шведска. А што смо се са овим благом морали тако скривати, и у том је било неке дражи. Како сам марке добављао, то је опет била посебна пустиловина. Обилазио сам познате породице и мољакао да ми дозволе да одлепим марке е с њихових старих писама.

То су, дакле, биле најлепше године мога живото, то пријатељство с Лојзиком и скупљање марака. А онда сам добио шарлах, па нису пуштали Лојзика к мени, према да је он с тајао у ходнику наше куће и звиждао да бих га чуо. Једном нису на мене добро пазили, па сам утекао из кревета. Одјурно сам на таван да видим своје марке е. Толико сам био слаб да сам једва подигао поклопац нашег сандука.

Сандук је био празан! Кутије с маркама није било!

Стајао сам над сандуком као скамењен и нисам могао ни плакати како ми се стегло грло. Било је страшно што су моје марке, моја највећа радост, нестале; али још страшније је било то што ми их је зацело украо Лојзик, мој најбољи пријатељ. То је било моје прво и највеће разочарење у човека.

Кад сам се опоравио од болести, опоравио сам се и од бола због изгубљене збирке. Само ме је још уболо у срце кад сам видео да Лојзик већ има нове другове. Кад ми је пришао, рекао сам му сухо и озбиљно: „Одлази, ст обом не разговарам.“ Лојзик је поцрвенео, неколико тренутака збуњено ћутао, а онда рекао: „Добро.“

Прошле су године.

Једнога дана превртао сам на тавану, у старом орману, свакојаке породичне успомене: фо тографије, писма, моје шк олске свеске. На дну једне фиоке налазила се запечаћена кутија. Кад сам је отворио, нашао сам у њој збирку марака к оје сам сакупљао пре много година.

Потекле су ми сузе из очију, а кутију сам однео у своју собу као какво благо. Схватио сам одмах. Кад сам оно био болестан, отац је нашао моју збирку и сакрио је да не бих због не занемаривао учење. А онда ми је пало на ум. Лојзик није украо марке е! Каква сам му неправду нанео! Опет ми се пред очима појави онај пегави и отрдани деран. Ко зна шта се са њим десило и да ли је још жив? Било ми је мучно и с тидео сам се кад сам све то обновио у сећању. Због неосноване сумње изгубио сам јединог друга, изгубио сам детињство. Зато кроз читав живото нисам могао ни погледати поштанску марку.

Умеш у тексту да пронађеш информацију о лику.

1. Подвучи у причи део текста из којег се види зашто је дечак чувао збирку марака на тавану.
Моје оцу та забава није била по вољи: мислио је да ћу због тога слабо учити.
2. Како је дечак из приче набављао нове марке?
 - а) Куповао их је у пошти.
 - б) Размењивао их је с друговима.
 - в) **С**кидао их је са старих писама.

Заокружи слово испред тачног одговора.

Разумеш понашање лика у причи.

3. Зашто је Лојзик звиждао у ходнику када му је друг био болестан?
 - а) **Д**а би охрабрио болесног друга
 - б) да би нервирао дечаковог оца
 - в) да би вежбао за час музичког
 - г) да би се удварао дечаковој сестри
- Заокружи слово испред тачног одговора.

Разумеш осећања лика у причи.

4. Зашто је дечак из приче рекао:
То је било моје прво и највеће разочарење у човека?
 - а) зато што је помислио да му је отац сакрио збирку
 - б) **З**ато што је помислио да му је најбољи друг узео збирку
 - в) зато што је видео да је Лојзик нашао нове другове
- Заокружи слово испред тачног одговора.

Разликујеш осећања од поступака; умеш да повежеш осећања и поступке.

5. Замисли себе на Лојзиновом месту, па опиши своја осећања и шта би ти урадио/урадила.

Ја бих се осећао/осећала...	Ја бих урадио/урадила...
Збунио/збунила бих се. Наљутио/наљутила бих се. Увредно/увредила бих се.	Окренуо/окренула бих се и отишао/отишла. Не бих више с њим разговарао/разговарала. Разговарао/разговарала бих с њим. Питао/питала бих га зашто тако мисли.

Ово су одговори неких твојих вршњака. Твој одговор може да буде и другачији. Важно је само да опишеш осећање и како то осећање испољаваш.

ПРВА ЉУБАВ

(одломак)

Идућег четвртка ... на подне сачекам Персу пред њеном шк олом и, пратећи је, признам јој да сад још горе стојим, јер сам добио јединицу из предмете та њеног оца. Она болно рече:

- Онда никад нећу бити твоја!
- Ти мораш бити моја, па ако не на овоме, а оно на ономе свету! — узвикнух ја ове речи, које сам неколико дана раније чуо на позоришној представи.
- Како то може да буде? — упита она радознано.
- Отроваћемо се, ако пристајеш.
- А како ћемо се отровати?
- Тако — наставих ја одлучније — полићемо о тров!
- Добро — одговори она решена — пристатејем! А кад?
- Сутра после подне.
- Е, сутра после подне имамо шк оле — присети се она.
- То јесте — паде и мени на памет. — Не могу ни ја сутра, јер би ми забележили изостанке, а имам их већ двадесет и четири, па би ме могли истерати из школе. Него, ако хоћеш у четвртка после подне, онда немамо шк оле ни ти ни ја. Она пристаде и споразумесмо се да ја припремим све за тровање.

Препознајеш у тексту место на ком се дешава радња приче.

1. Где се дешава радња приче? пред школом, на путу од школе до куће

Препознајеш у тексту време када се дешава радња приче.

2. Када се дешава радња? идућег четвртка (у четвртка) на подне (у подне)

Умеш да повежеш речи које изговара лик с његовим осећањима.

3. Подвучи у тексту реченицу којом дечак жели да покаже Перси колико је воли.
Ти мораш бити моја, па ако не на овоме, а оно на ономе свету!

Умеш да одредиш особине и поступке ликова.

4. Допуни табелу још неком особиним и поступком ликова.

	дечак	Перса
одлучан		
наиван		одговорна
искрен		радознала
нестрплив		практична
прати Персу		одлучна, забринута
чека Персу		болно узвикује
припрема се за тровање		распутије се
		присећа се

Разликујеш облике казивања као што су описивање, приповедање, дијалог.

5. У овом одломку писац се служи:

- а) дијалогом и приповедањем
- б) дијалогом и описивањем
- в) приповедањем и описивањем

Заокружи слово испред тачног одговора.

Умеш да одредиш тон приче.

- 6. Каква је ова прича?
 - а) занимљива и смешна
 - б) смешна и поучна
 - в) поучна и тужна

Заокружи слово испред тачног одговора.

Умеш да препознаш одричан облик глагола.

7. Препиши из текста три глагола која су дата у одричном облику.
нећу (бити) не могу немамо

Препознајеш врсту речи.

(Ако је подвучен и падежни облик личних заменица, онда су то ми, ме.)

8. Препиши из текста три личне заменице.
она ја ти

Разликујеш управни и неуправни говор у тексту.

9. Препознај неуправни говор у следећим реченицама и подвучи га:
— То јесте — паде и мени на памет. — Не могу ни ја сутра, јер би ми забележили одсуство, а имам их већ двадесет и четири, па би ме могли истерати из школе. Него, ако хоћеш у четвртка после подне, онда немамо шк оле ни ти, ни ја.

Умеш да претвориш реченицу са управним говором у реченицу с неуправним говором.

10. Напиши следећу реченицу у неуправном говору:

Она болно рече: — **Онда никада нећу бити твоја!**
Она болно рече да никада неће бити моја.

Препознајеш у реченици речи које врше одређену граматичку службу.

11. Унеси у табелу по два примера из текста за:

прилошку одредбу за место	прилошку одредбу за време	прилошку одредбу за начин
на позоришној представи пред школом на овоме, на ономе свету	сутра, идућег четвртка после подне (подне)	болно радознано одлучније

Разумеш основну идеју песме.

- 1 Допиши у следећим стиховима речи **НАМЕРНО** и **СЛУЧАЈНО**.
Води рачуна о смислу песме.

НАМЕРНО је тучао сестру
А **СЛУЧАЈНО** је ударио

СЛУЧАЈНО је разбио прозор

НАМЕРНО је бацио камен

СЛУЧАЈНО је пао

НАМЕРНО се попео

НАМЕРНО је нешто дирао

СЛУЧАЈНО је покварио

Није криво **НАМЕРНО**

Криво је **СЛУЧАЈНО**

Ово су три мисли једног нашег песника о деци и штети:

Немој бити мали и слаб ако о треба помоћи, а велики
и јак када треба правити штете.

Нико те не може спречити да направиш штете ту.
То мораш урадити сам.

Лако ти је да направиш штете ту. Али, признај, није ти тешко
ни да је не направиш.

Уочаваш шта је заједничко за неколико текстова.

- 2 Шта је заједничко овим мислима?
а) Деца воле да праве штете.
б) Јак си кад не направиш штете.
в) Кад си сам, прави штете.
г) Јак си кад направиш штете.

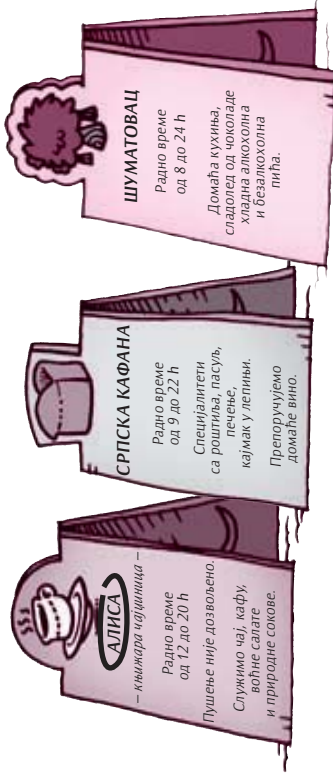
Заокружи слово испред тачног одговора.

ПРОВОД

Марко је студент књижевности. Одлучио је да са својим пријатељима из еклошког покрета у суботу увече изађе на неко лепо место у граду. Он и његови пријатељи не пуше. Марко воли природу. Када је слободан, радо вози бицикл поред рек е. Сладолед, воће, чај и природни сокови његове су омиљене послас тнице. Марко у *Водичу* кроз *Београд* тражи место које њему и његовим пријатељима највише одговара.

Умеш да повежеш информације из текста и да изведеш закључак.

- 1 Које је право место за Марков излазак?
Заокружи назив тог места.

ПАДОБРАНЦИ

О боже! Наравно да се сваком од нас бар једном догодило да му се ували на журку неко потпуно непозван, честита рођендан погрешној особи, најде се колача падобранца и сјајно се проведе. Ако о је домаћин гостопримљив, проблема — нема.
Ако није, може да наступи проблем и за домаћина и за његове гос те.

Умеш да одредиш тему текста.

- 2 Основна тема овог текста је:
а) непозвани гости
б) добра журка
в) колачи падобранци
г) гостопримљив домаћин

Заокружи слово испред тачног одговора.

Ученици четвртог разреда једне београдске основне школе посетили су Музеј примењене уметности, где је у току 42 октобарски салон дечјих цртежа. Тема изложбе је 150. годишњица рођења Николе Тесле.

Умеш да одредиш врсту текста.

1. Овај текст је:

- а) вест у новинама
 б) приказ изложбе
 в) биографија Николе Тесле

Заокружи слово испред тачног одговора.

Умеш да повежеш питања са одговорима на слици.

2. Свако питање повежи стрелицом са одговарајућим податком на новчаници.

Ко издаје новчаницу?

Која је вредност ове новчанице?

Где је скраћеница за квадратни метар?

У којој је земљи издата новчаница?

Разумеш значај познатих људи.

3. Зашто је на овој новчаници лик Николе Тесле?

- а) Никола Тесла је имао много новца.
 б) Никола Тесла је познати научник.
в) Никола Тесла је радио у банци.

Заокружи слово испред тачног одговора.

У Београду је у октобру одржан *Дечји филмски фестивал*. Оља је са својим одељењем гледала филм *Ошкацине клинке*. Погледај плакат *Дечји филмски фестивал* и одговори на питања.

Умеш на плакату да пронађеш тражене информације.

1. У ком биоскопу су приказивани филмови? **У Дому синдиката.**

2. Колико је Оља платила улазницу? **80 динара**

3. Ког датума и у које време је Оља могла гледати филм *Ошкацине клинке*?
16. X у 14.00 h или 19. X у 10.00 h

Умеш да напишеш вест.

4. Напиши за школске новине вест о филмском дечјем фестивалу који ће се одржати у твом месту. Вест треба да садржи податке о томе где се фестивал одржава, које филмове препоручујеш, датум отварања и затварања фестивала.

На пример: **Дечји филмски фестивал одржаће се у великој**

сали биоскопа „Покретне слике“ од 1. до 8. априла. Обавезно

погледајте следеће филмове: „Летописи Нарније: Принц Каспијан“, „Кунг-фу панда“, „Индијана Џонс 4“.

1. Владо Георгиев – *Анфале*
2. Божан Марковић – *Теби је лако*
3. Магазин – *Да ми знаш да ша не волим?*
4. Тоше Проески – *Чија си*
5. Niggor – *Disko ball*
6. Кнез – *Надоња*
7. Сергеј – *Буди ми вода*
8. Борис Новковић – *Ко сам без тебе?*
9. Жељко Јоксимовић – *Забораваши*
10. О.К. Бенд – *Око мене лаш сви*

Умеш да одредиш врсту текста.

1. Овај текст је:

- а) речник страних речи
 б) музичка топ-листа
 в) обавезна лектира
 г) списак лепих имена

Заокружи слово испред тачног одговора.

Умеш да прочиташ податке из табеле и да на основу њих изведеш закључак.

2. Ово су резултати анкете о музици коју је Јелисавета, ученица четвртог разреда једне школе, спровела у свом одељењу. Пажљиво је прочитај, па изведи закључак о томе коју музику њени другови слушају и колико често слушају музику.

Колико се често слушају музика

музику слуша	број ученика
свакодневно	16
често	8
понекад	6
никад	0

Која се музика најрадије слуша

врста музике	број ученика
дечја	9
забавна	11
класична	2
народна	8

Закључак:

Из података можеш да изведеш више закључака. На пример: **Сви слушају неку врсту музике.** Или: **Јелисаветини другови најчешће слушају забавну музику.** Или: **Најређе се слуша класична музика.**

ЧЛАНСКА КАРТА

Да би постао/постала члан неке библиотеке, видео-клуба или CD-клуба, потребно је да уплатиш месечну или годишњу у чланарину. Издаје ти чланску карту (с печатом библиотеке или клуба и потписом одговорног лица). Уз чланарину ће ти тражити и личне податке, како би, у случају да „заборавиш“ да вратиш диск или књигу, могли да те пронађу.

Умеш у тексту да пронађеш податке који се траже.

1. Да би неко постао члан библиотеке, мора да:

	Заокружи ДА или НЕ
редовно позајмљује књигу	ДА ☒ НЕ ☐
уплати чланарину	ДА ☐ НЕ ☒
остави личне податке	ДА ☒ НЕ ☐
враћа књиге на време	ДА ☒ НЕ ☐

Познајеш писце и дела школске лектире.

2. Повежи имена писаца с насловима њихових дела, као што је започето.

Душан Радовић	Бела Грива
Рене Гијо	Ружно паче
Ханс Кристијан Андерсен	Аутобиографија
Бранислав Нушић	Плави зец

Умеш да повежеш лик и књижевно дело у којем се тај лик појављује.

3. Повежи лик и врсту дела у којем се тај лик појављује.

мачак који шета у чизама	басна
зец са цепним сатом	бајка
лисица која воли грожђе	пословица
мишеви који воде коло	роман

КЊИШКИ МОЉАЦ

Није лако бити мали. Ови велики се мувају тамо-амо. С ваког часа чујем како ми неко каже: **„Склони се, иди одатле, објаснићу ти касније.“** Ко је мали, мора да се замисли. Т ако сам и ја учинио. Отворио сам једну књигу, кренуо од једног слова до другог, од реченице до реченице, са стране на страну. Од тада сам све што ми је требало, све што сам желео да сазнам, налазио у књигама. Књигама сам се окружио и, го тово без престанка, листао сам их, ишчитавао, дивно се њиховим к орицама, причао о њима – онима к оји су желели то да слушају. Неки од њих су и сами кренули мојим к топама. А они велики – они ми се сада обраћају: **„О, па ти читаш! Браво! Прави си књишки мољца.“** С мешкајући се, вероватно се присећају некег таквог међу њима.

Али, ја немам времена да о њима мислим, говорим и пишем. Има још много књига к оје треба да прочитам.

Разумеш текст, умеш да повежеш информације у њему и да изведеш закључак.

- Одреди шта је тачно, а шта нетачно према овом тексту, па заокружи Т или Н.

Тврдња:

Дечаку је досадило да тражи објашњења од одраслих.	☐	Н
Одрасли су радо давали дечаку објашњења.	☒	Н
Дечак је био радознао и упоран.	☒	Н
Дечак је као мољца уништавао књиге.	☐	Н
Дечак је читањем заразио и неке своје вршњаке.	☒	Н

Умеш да одредиш да ли је текст написан у првом, другом, трећем (глаголском) лицу, јединине или множине.

- У ком су лицу написане следеће реченице?

„Од тада сам све што ми је требало, све што сам желео да сазнам, налазио у књигама.“ **У првом лицу јединине.**

Препознајеш управни и неуправни говор у тексту.

- Подвучи у тексту реченице у управном говору.
„Склони се, иди одатле, објаснићу ти касније.“
„О, па ти читаш! Браво! Прави си књишки мољца.“

Разумеш пренесено значење речи у тексту.

- Ко је **књишки мољца**?

- а) онај који је мали и зна да чита
 б) онај који стално чита књиге
 в) онај који има много књига
 г) онај који грицка књиге

Заокружи слово испред тачног одговора.

Креативни центар

ЈЕЗИЧКЕ ШКОЛИЦЕ

ЈЕЗИЧКЕ ШКОЛИЦЕ

Креативни центар

Умеш да одредиш сувишне информације за одређену врсту текста.

- Прочитај и подвучи три реченице које не припадају тексту.

Премијера комедије **Покондирена шиква** Јована Стерије Поповића, у режији Јагоша Марковића, изведена је на сцени Народног позоришта у Београду 27. фебруара 2007. године. **Тај дан је био веома хладан.** Чим се завеса подигла, пре него шт о су главни јунаци протворили препознатљивим акцент ом, публика је могла да осети да се радња одвија у Војводини. **Војводина је плодна равнина на северу наше земље.**

Позадина позоришне сцене била је обојена небоплавом бојом, док су босоноги глумци к орачали по кукурузним зрнима к оја су покривала под. **Кукруза има много у војвођанској равници,** па су га зато **донели на сцену.**

Громогласан аплауз који је одјекивао позориштем када се завеса спустила поручио је боље од речи к олико се публици свидела представа.

Умеш да повежеш информације из текста и да изведеш закључак.

- Напиши шта је означило подизање завесе у позоришту.

Почетак представе.

Разумеш значење речи.

- Припиши из текста речи које показују да се публици представа много допала.
Громогласан аплауз.

Умеш у тексту да пронађеш информације које се траже.

- Повежи линијом питање и одговор који се налази на плакату.

Како се представа назива?

Ко је костимограф?

ПОКОНДИРЕНА ТИКВА

НА ВЕЛИКОЈ СЦЕНИ

Вечерас ће, у 19.30, на Великој сцени премијерно бити изведена к омедија Јована Стерије Поповића **Покондирена шиква** у режији Јагоша Марковића. Драматург представе је Молина Удовички-Фотез, лектур Лђиљана Мркић-Поповић, сценограф Борис Мак симиовић, костимограф Божана Јовановић, аут ор сценског покрета Марија Момиров. У представи играју Олга Одановић-Петровић, Хана Јовчић, Дарко Томовић, Јелена Хели, Михајло Лађевац, Алек сандра Николић, Александар Срећковић и Бранислав Томашевић.

Ко је писац дела?

Ко је режирао представу?

ПЕПЕЉУГА

(одломак)

Отац: Устани, кћери! (*Пепељуга савијено устлане.*)

Принц: Да, то је она ... краљица моја!

Цар: Шта кажеш, сине?

Принц: Раније сам говорио да нећу ништа рећи пре него што о девојка проба бајну ципелицу, али сад ипак кажем: То је она ... она је!

Цар: По гардероби не бих рекао да је цурица нешто нарочито...

Генерал: Не треба, ваше величанство, никога ценити по одељу!

• Умеш да одредиш врсту дела.

1. Овај одломак је узет из

- а) драмског текста
 б) бајке
 в) приповетке

Заокружи слово испред тачног одговора.

• Препознајеш врсту текста.

2. Подвуци део текста који личи на пословицу.

Не треба, ваше величанство, никога ценити по одељу!...

• Препознајеш одлике драмског текста.

3. Чије су речи које се налазе у заградџи?

- а) Пепељугиног оца
 б) пишчеве
 в) принчеве
 г) царе

Заокружи слово испред тачног одговора.

• Умеш да одредиш ликове.

4. Који се ликови појављују у овој сцени?

Отац, Пепељуга, Принц, Цар, Генерал.

• Разумеш значење речи у тексту.

5. **Бајна ципелица** у овом тексту је:

- а) необична ципелица
 б) прелепа ципелица
 в) тесна ципелица
 г) ципелица из бајке

Заокружи слово испред тачног одговора.

ЈЕЗИЧКЕ ШКОЛИЦЕ

ЈЕЗИЧКЕ ШКОЛИЦЕ

011

(одломак)

Волео сам да играм кликере по Чубури и Неймару. Знате ли да данашња деца, углавном, не знају ту игру? С ада се играју компјутерима. С седе по децим собама и пиље у екране на к ојима се смењују пруге, бројеви и слогови. Нешто зуји, а нешто светлуца. Празно, па трепће!

У Беотраду се више не могу купити клик ери. А било их је толико! Сећам се оловаца, мермераца, земљанаца, с такленаца, американаца...

Да бисмо били срећни, била нам је довољна једна рупа, издубљена у утабану Чубурској земљи, и два-три клик ера у јелу. Ако сте били вешт играч, могли с те помоћу своја два земљанца освојити мермерац велики као голубије јаје и још приде три оловца, извађена из неког купатера.

Питам се какви ће људи да порасту из тих малих осамљеника, који никада нису упрљали руке Чубурском земљом, нити се по тукли због неправде у игри клик ерима?

• Умеш да пронађеш информацију у тексту.

1. Шта је, према овом тексту, потребно за игру кликерима?
Једна рупа у (утабану чубурској) земљи и два-три кликера (у џелу).

2. Шта је одлучивало о победи у игри кликерима?

- а) величина кликера
 б) старост играча
 в) квалитет кликера
 г) вештина играча

Заокружи слово испред тачног одговора.

• Умеш да објасниш став писца у тексту.

3. Зашто је писац данашњу децу назвао малим осамљеницима?
Зато што се више не играју (са другом децом), већ само играју игрице на компјутеру.

Умеш да кажеш шта мислиш о некој теми.

4. Да ли се слажеш са писцем кад каже да су данашња деца **осамљеници**?

ДА или НЕ

Напиши зашто тако мислиш.

**Овде нема тачног и нетачног одговора.
Важно је само да објасниш шта ти мислиш о данашњој деци:
да ли су усамљеници или не.**

Разумеш значење речи у тексту.

5. Кад писац овог текста каже да деца **пиље** у екране, то значи да она:

- а) повремено гледају у екран
б) непажљиво гледају у екран
в) непрекидно гледају у екран
Заокружи слово испред тачног одговора.

Препознајеш речи које означавају материју (градивне именице).

6. Само једна врста кликера **није** добила назив по материји од које су кликери направљени. Који су то кликери?

- а) оловци
б) мермерци
в) земљанци
г) американци
д) стакленци

Заокружи слово испред тачног одговора.

Разликујеш градивне именице и градивне придеве.

7. Попуни табелу као што је започето.

врста кликера	градивна именица	градивни придев
оловци	олово	оловни
мермерци	мермер	мермерни (кликери)
земљанци	земља	земљани
стакленци	стакло	стаклени

ОЧИ – Пецкање, болови у очима, црвенило и главобоља нас тају када проведете више сати за компјутером.
ШТА ДА УРАДИТЕ – На сваких пола сата неколико минута гледајте кроз прозор у даљину.

УШИ – Шумови и зуњање у ушима нас тају када на компјутеру играте игрице и користите слушалице.
ШТА ДА УРАДИТЕ – Смањите јачину на најмање.

КИЧМА – Болови и укоченост у доњем делу леђа нас тају због дугог седења за компјутером.
ШТА ДА УРАДИТЕ – На сваких пола сата устаните и прошегајте.

Разумеш текст и умеш да изабереш одговарајући наслов.

1. Изабери наслов за овај текст.

- а) Компјутери и раст деце
б) Компјутери и здравље
в) Компјутери и наука
г) Компјутери и слободно време

Разумеш основну тему текста.

2. У којој се новинској рубрици појавио овај текст?

- а) Мали огласи
б) Вести из школа
в) Научна открића
г) Пекарски савети

Заокружи слово испред тачног одговора.

Разумеш сврху (циљ) текста.

3. Шта је циљ овог текста?

- а) да те убеди да не користиш компјутер
б) да те научи како да користиш компјутер
в) да ти помогне да смањеш штетан утицај компјутера
г) да те обавести о значају компјутера

Заокружи слово испред тачног одговора.

Разумеш текст и умеш да одредиш шта му не припада на основу његове садржине.

1. У следећем тексту наведена су правила за такмичење у једрењу. У тексту се налазе три реченице које нису важне за разумевање тих правила. Једну смо ми подвукли. Ти подвуци остале две.

ЈЕДРЕЊЕ

Такмичење се одвија на стази кружног облика.

Стаза се обележи на време.

У првом делу стазе пловци се од стартне тачке до циљне тачке – у том делу стазе пловци се наспрот ветру.

Такмичарима је увек лакше да плове низ ветар.

У другом делу стазе ветар дува са десне стране.

Трећи део је повратак до старта и ветар дува с леве стране. Такмичари су врло срећни кад стигну до циља.

Разумеш смисао задатка.

2. Шта је требало да урадиш у првом задатку?
- да покажеш да си разумео како се осећају такмичари
 - да изразиш оно што мислиш о једрењу
- в) да одредиш шта је важно, а шта неважно за садржину текста
- Заокружи слово испред тачног одговора.

ВОДИЧ КРОЗ ЗАКОН

Бицикл не можеш да возиш свуда: ак о постоји бициклистичка стаза, мораш да је користиш. Ако стазе нема, вози шт о ближе десној страни пута (не пешачком зоном).

Умеш да одредиш врсту текста.

3. Овај текст је:

- а) правило
 б) забрана
 в) порука
 г) молба

Заокружи слово испред тачног одговора.

Умеш да изведеш закључак на основу текста и свог искуства.

4. Зашто не треба возити бицикл пешачком стазом?

- а) Зато што је пешачка стаза неравна.
 б) Зато што сметаш пешацима.
 в) Зато што је пешачка зона на левој страни пута.

Заокружи слово испред тачног одговора.

У књижи *Дејје игре некад и сад* описане су различите врсте школица.

КРУЖНА ШКОЛИЦА

Нацрта се велики круг пречника метар до метар и по. Круг се подели на осам једнаких делова, к оји представљају осам разреда. Они се обележе бројевима од један до осам. По договореном редоследу сваки играч скаче од првог до осмог разреда на следећи начин: сваки пут кад десном ногом скочи у следећи разред, леву ногу спушта у претходни разред. Играч је успешно завршио школицу ако при скакању у свих осам разреда ниједном није згазио линију којом су разреди обележени.

ШКОЛИЦА С ВИЈАЧОМ

У школицу с нацртаним разредима играч улази са вијачом (мало уже за прескакање). Има задатак да у сваком од четири разреда скочи и да прескочи вијачу коју окреће. Док скаче, не сме с вијачом да изађе из школице, нити да нагази њене линије. Победник је играч који већ у првом скакању заврши игру без грешке.

Ову игру посебно воле девојчице, к оје и иначе воле игре са прескакањем уже та.

Умеш да упоредиш два текста и да изведеш закључак.

1. Подвуди оно што сазнајемо из ових текстова.

- како се цртају разреди у *Школици са вијачом*
- шта играч мора да уради да би успешно завршио *Кружну школицу*
- колико играча учествује у *Кружној школици*
- како се црта *Кружна школица*

Умеш да упоредиш информације из два текста.

2. Заокружи Т уколико је тврђење тачно, а Н ако је нетачно.

И једна и друга школица имају исти број разреда.	Т	☐ Н
И у једном и у другом тексту описани су задаци играча.	☒ Т	Н
И у једној и у другој школици грешка је ако се стане на линију.	☒ Т	Н
И у једној и у другој школици скаче се десном ногом у следећи разред.	Т	☒ Н

ЖАБЉА ШКОЛИЦА

Умеш да одредиш редослед радњи и да саставиш упутство.

- У кружић поред сваке реченице упиши одговарајући број од 1 до 5, тако да добијеш тачан редослед упутстава за први део игре *Жабља школица*.
- Играч најпре обема ногама ускаче у први затамњени квадрат.
- Стрелицом се значи страна квадрата са које почиње игра.
- Ширећи ноге у скоку, играч истовремено стаје обема ногама у затамњена поља у другом реду квадрата.
- На бетону се нацрта велики квадрат, који се подели на 9 једнаких квадрата.
- На свакој страни великог квадрата затамни се сваки средњи квадрат.

СЛАНО – СЛАТКО

На бетону се кредом нацрта школица са четири разреда и небом. Играч хода од првог до четвртог разреда жмурећи. Тек кад стане на небо, има право да отвори очи и да се окрене како би истим путем жмурећи изашао из школице. Док иде кроз разреде, другови прате његове кораке понављајући речи *слашко – слашко*. Чим играч чује речи *слано – слано*, зна да је направлио неку грешку, зауставља се и отвара очи. _____ Било к која од тих грешака означава излазак играча из игре до следећег круга.

Пажљиво читаш текст и умеш да откријеш везу између реченица у њему.

- Међу понуђеним реченицама подвучи ону која у тексту недостаје.
 - Грешка може бити гажење линије или излазак из школице
 - Кад играч направи грешку, отвара очи и излази из игре.
 - Грешка је ако се играчу небу окрене и престане да жмури.
 - Најуспешнији играч нема ниједну грешку у игри.

Потребан грешак или дозвољена, слободна између 12 и 15 година, који у слободно време може да чува лепог и добродушног пса.
Радно време зоромком и четвртаком, од 13-17 часова. Полази по договорну.

Власник пса
Миролан Јанковић,
Улица Бука Караџића Бр. 8
Сремски Карловци

Умеш да препознаш врсту текста.

- Овај текст је:
 - извештај
 - оглас
 - позивница
- Заокружи слово испред тачног одговора.

Ана воли да се игра са својим псом свак од преподнева јер увек иде у школу после подне. Маја и Мића иду у исто одељене и, као и већина седамнаестогодишњака, радо иду на журке. Игор има 14 година и сваког дана после подне, пошт о се врати из школе, слуша музику и вози бицикл у оближњем парку.

Умеш да повежеш информације из текста и да изведеш закључак.

- Ко од ове деце испуњава услове за посао? **Игор**
- Умеш да напишеш пријаву за посао. Умеш да наведеш најважније податке о себи којима би убедио власника пса да баш теби повери чување пса.
- Пријави се за овај посао. Напиши о себи податке који су важни да би добио/добила посао.

Имам 12 година. Одувек сам желео да имам пса, али ми родитељи не дозвољавају јер живимо у малом стану. Зато често помажем људима у прихватилишту за псе. Станујем близу Вас, у улици Бранка Радичевића. Увек идем у школу пре подне. Новац који бих добио потрошио бих паметно. Купио бих велику енциклопедију о животњима јер желим да једног дана postanем ветеринар. Број мог мобилног телефона је 063788084. Био бих срећан кад бисте ми јавили да сте мене изабрали.
**Срдчан поздрав,
Игор**

Познајеш правилна правила о писању великог слова на почетку реченице, код властитих имена, о писању тачке на крају реченице и писању речце не уз глаголе.

- У свакој од ових реченица постоје грешке. Пронађи их, па у одговарајуће колоне упиши знак X, као што је започето.

реченица	велико слово	тачка	НЕ испред глагола
Они нећу у шетњу		X	X
Ана и маја нису вршњакиње најмлађи је Игор.	X	X	
он неслуша музику.	X		X
Мића воли необичне приче		X	
Ана ни је најмлађа		X	X

ОБАВЕШТЕЊЕ

Стрелицама је обележена измена у распореду одељења IV₃.

ЧАС	ПОНЕДЕЉАК	УТОРАК
1.	српски језик	математика
2.	музичка култура	српски језик
3.	математика	физичко васпитање
4.	ликовна култура	енглески језик

Умеш у табели да пронађеш тражене информације (податке).

1. Која од следећих реченица описује ту измену?

- а) Понедељком IV₃ неће имати четвртог часа физичко.
- б) Уторком IV₃ неће имати трећег часа ликовно.
- в) Понедељком ће IV₃ четвртог часа имати физичко.
- г) Уторком ће IV₃ трећег часа имати физичко.

Заокружи слово испред тачног одговора.

Умеш да повежеш информације из табеле.

2. Друга који у петак није био у школи треба да обавестиш о измени у распореду. Коју ћеш му SMS поруку послати? Порука треба да буде потпуна.

- а) Понеси у понедељак патике уместо блока.
- б) У понедељак немамо ликовно.
- в) У уторак имамо један час мање.
- г) Немамо ништа за домаћи из математике.

Заокружи слово испред тачног одговора.

Прочитај текст који је узет из *Водича* кроз закон.

ПОНАШАЊЕ НА ЧАСУ

На часу је забрањена употреба мобилног телефона, вокмена и MP3 плејера, а ако их користиш – наставник може да ти их одузме. Дужан је да ти их врати на крају часа или нас таве.

Умеш да изведеш закључак на основу свог искуства.

3. Зашто је на часу забрањена употреба мобилних телефона?

- а) Зато што су скупи.
- б) Зато што нису добри за здравље.
- в) Зато што ометају час.
- г) Зато што их немају сви ученици.

Заокружи слово испред тачног одговора.

Знаш основне податке о писцима.

1. Повежи текст са именом писца о ком се у том тексту говори. Један текст је сувишан.

Сакупио је народне умотворине и био велики реформатор језика и правописа.

Свети Сава

Књижевник, просветитељ и писац. Основао је Велику школу у Београду. Био је први српски министар просвете.

Вук Караџић

Лекар, песник и преводилац, уредник књижевних листова, писао песме за децу. Уређивао је децји лист *Нивели*.

Јован Јовановић Змај

Први српски просветитељ. Захваљујући њему, српска црква је постала независна, а он је био њен први архиепископ. Замонашио се на Светој гори.

Разумеш смисао задатка.

2. Шта је требало да урадиш у претходном задатку?

- а) да упоредиш текстове и закључиш о чему говоре
- б) да закључиш по чему се текстови разликују
- в) да покажеш шта знаш о знаменитим људима
- г) да одредиш чија слика недостаје

Заокружи слово испред тачног одговора.

Умеш да упоредиш текстове и закључиш шта им је заједничко.

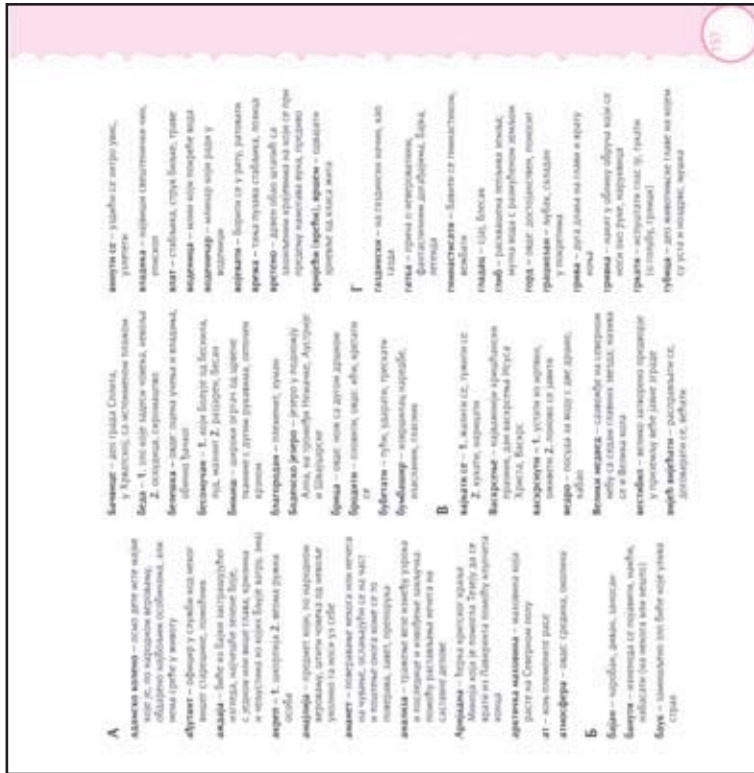
3. Шта је сврха ових текстова?

- а) да те забаве детаљима из живота знаменитих људи
- б) да те обавесте о значају појединих личности
- в) да те упознају са околностима у којима су те личности живе
- г) да те науче како се постаје славан

Заокружи слово испред тачног одговора.

Ово је страница једног уџбеника.

Препознајеш делове књиге или врсту књиге.

1. У ком се делу књиге налази ова страница?

- а) у садржају књиге
- б) у уводу књиге
- в) у сваком поглављу књиге
- г) у речнику књиге**

Заокружи слово испред тачног одговора.

Знаш одлике речника као дела књиге или као посебне књиге.

2. Како су поређане речи на тој страници?

- а) по дужини речи
- б) по избору аутора
- в) по азбучном реду**
- г) без икаквог реда

Заокружи слово испред тачног одговора.

Умеш да се служиш речником.

3. Шта значе следеће речи са те странице? Ако је значење тачно, заокружи Т, а ако није, заокружи Н.

ат – прво слово латинице	Т	Н
бајан – чаробан, диван, заносан	Т	Н
баук – замишљено биће које улива страх	Т	Н
Велики медвед – врста руског медведа	Т	Н
гатка – врста дивље патке	Т	Н

Умеш да се служиш речником.

4. Замени подвучену реч у реченици другом речју тако да значење реченице остане исто. Потражи ту реч на претходној страници.

- Снашла га је беда. **Снашло га је зло.** Или: **Снашла га је невоља.**
- Живи у бедџи. **Живи у сиромаштву.** Или: **Живи сиромашно.**
Или: **Живи у оскудици.**

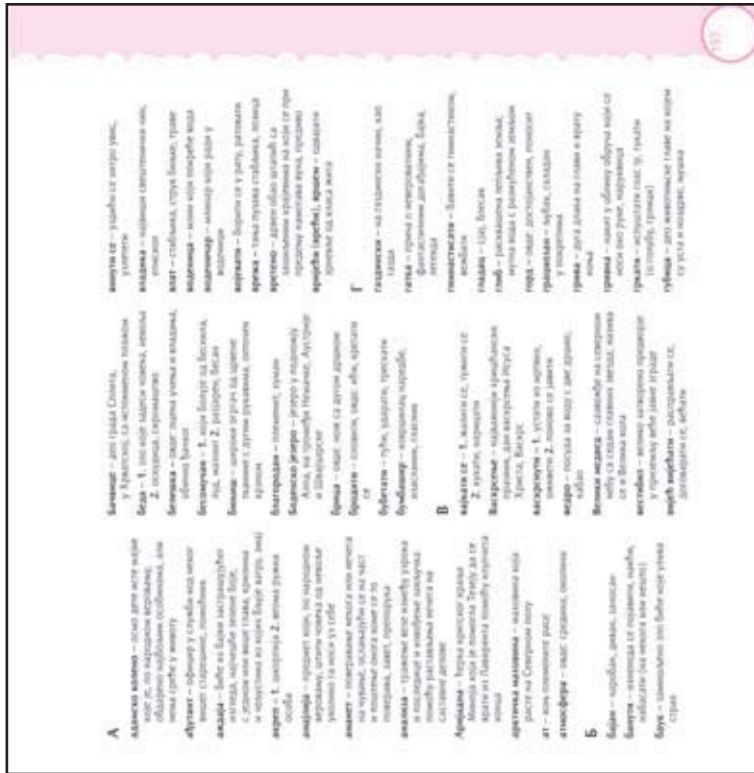
Умеш да се служиш речником.

5. Допуни реченице. Изабери једну од речи која се налази испод линије.

- Потражи њено значење на претходној страници.
- Посматрао сам коње који су имали дугу _____ гривну _____ гриву _____ влат
 - Птице су се _____ **винуле** _____ **вајкале** _____ **васкрснуле** _____ високо под облаке.

Ово је страница једног уџбеника.

Препознајеш делове књиге или врсту књиге.

1. У ком се делу књиге налази ова страница?

- а) у садржају књиге
- б) у уводу књиге
- в) у сваком поглављу књиге
- г) у речнику књиге**

Заокружи слово испред тачног одговора.

Ово је страница једног уџбеника.

3. ЧОВЕК САМО СРЦЕМ ДОБРО ИДИ	63
Први љубак, Аронска Мушак	64
Мириси и негива била, Бранко Ђекић	68
Мали пренац и лисаца, Антоније д'Сенв Елзаборн	72
Ласкаста речина, Федрико Гарсија Лорка	78
Пеназурга, српски народни буба	80
Пеназурга, Александар Динић	88
Алија свити Грели теро, Габријел Жилшвиц	93
Триона Руанца, Бруно Грин	95
4. СЕТИ СЕ шта смо научили	102
5. ЧУДЕСНИ СВЕТ	110
6. ШТА ЗНАЧИ СВЕТО	111
7. ШТА ЗНАЧИ СВЕТО	112
8. ШТА ЗНАЧИ СВЕТО	113
9. ШТА ЗНАЧИ СВЕТО	114
10. ШТА ЗНАЧИ СВЕТО	115
11. ШТА ЗНАЧИ СВЕТО	116
12. ШТА ЗНАЧИ СВЕТО	117
13. ШТА ЗНАЧИ СВЕТО	118
14. ШТА ЗНАЧИ СВЕТО	119
15. ШТА ЗНАЧИ СВЕТО	120
16. ШТА ЗНАЧИ СВЕТО	121
17. ШТА ЗНАЧИ СВЕТО	122
18. ШТА ЗНАЧИ СВЕТО	123
19. ШТА ЗНАЧИ СВЕТО	124
20. ШТА ЗНАЧИ СВЕТО	125
21. ШТА ЗНАЧИ СВЕТО	126
22. ШТА ЗНАЧИ СВЕТО	127
23. ШТА ЗНАЧИ СВЕТО	128
24. ШТА ЗНАЧИ СВЕТО	129
25. ШТА ЗНАЧИ СВЕТО	130
26. ШТА ЗНАЧИ СВЕТО	131
27. ШТА ЗНАЧИ СВЕТО	132
28. ШТА ЗНАЧИ СВЕТО	133
29. ШТА ЗНАЧИ СВЕТО	134
30. ШТА ЗНАЧИ СВЕТО	135

• Препознајеш врсту књиге.

1. Којој врсти књиге припада овај садржај?

- a) речнику
- b) читанци
- v) збирци песама
- г) збирци прича

Заокружи слово испред тачног одговора.

• Умеш да користиш делове књиге.

2. Зашто су речи **ЧУДЕСНИ СВЕТ** на тој страници истакнуте већим словима од осталих речи?

- a) Зато што је то наслов бајке из те књиге.
- b) Зато што је то наслов тематске целине.
- v) Зато што је то најлепши текст у књизи.

Заокружи слово испред тачног одговора.

• Умеш да користиш делове књиге.

3. Шта означавају бројеви **3**, **4** и **5** са те странице?

- a) колико текстова има у тематској целини
- b) број тематске целине
- v) број странице на којој се текст налази

Заокружи слово испред тачног одговора.

• Умеш да користиш делове књиге.

4. Ако хоћеш да брзо обновиш све што сте учили, који ћеш део књиге користити?

СЕТИ СЕ (шта смо научили)

• Знам чему служе поједини делови књиге.

5. Зашто и када користиш садржај неке књиге?

Кад желим да видим шта се све налази у књизи.
Кад хоћу брзо да пронађем одређени текст.

• Разумеш шта значи одређени знак у књизи; разумеш пренесено значење речи.

6. Шта значи знак **☞** у садржају?

- a) треба да упалиш светло да би боље видео
- b) упалиће ти се лампица у глави
- v) сијаш од знања као сијалица
- г) сви текстови су о сијалицама

Заокружи слово испред тачног одговора.

НЕДЕЉА У ШКОЛИ

Недељом,
кад клупе спавају,
као да је у воду потонуо свет,
само птице са слика отварају уши
да мувљи послушну лет.

Недељом,
кад креде спавају
крај табла са којих је обрисан знак:
по њиховом црнилу линије шара
једино сунчев зрак.

Недељом,
кад књиге спавају
и ваздух у разред продире чист,
само ветар крај прозора школског
окрене на грани лист.

Знаш шта је рима и препознајеш речи у песми које се римују.

1. Подвуци у песми речи које се римују.
спавају — отварају свет — лет знак — зрак чист — лист

Препознајеш речи са супротним значењем.

2. Разврстај речи тако да покажеш како изгледа школа недељом,
а како радним даном.

Тужно весело живо бучно мирно тихо

недељом	радним даном
Тужно	весело
Тихо	бучно
мирно	живо

Препознајеш именице.

3. Препиши из песме речи којима се именују бића, природне појаве и предмети.

бића	природне појаве	предмети
муве	вода	школа
(птице)	сунчев зрак (сунце)	клупе
	ваздух	слике (птице на сликама)
	ветар	креде
		табле
		књиге
		прозори

Препознајеш врсте речи.

4. Препиши из песме три глагола која су у вези с природним појавама.
(сунчев зрак) шара (ваздух) продире (ветар) окрене

Разликујеш врсте придева (препознајеш присвојне придеве).

5. Препиши из песме три придева која показују чије је нешто.
мувљи сунчев школски

Разумеш песму и пренесено значење речи у њој.

6. Зашто песник за недељу у школи каже: **као да је у воду потонуо свет?**

а) Недељом је у школи све чисто.

б) Недељом је у школи тихо.

в) Недељом је у школи мрачно.

Заокружи слово испред тачног одговора.

Разумеш песму и пренесено значење речи у њој.

7. Шта предмети у овој песми раде као да су људи?

Спавају. (Ако су птице са слика схваћене као предмет, онда је тачан одговор и да оне отварају уши и послушну.)

УЧИТЕЉУ

О, учитељу,
врати ми кликере!
Три каменца
од камена,
из пламена
лавине,
са рамена мермер-планине,
тридесет дана глачана
од три мајстора Брачана,
а три стакленца
обла,
кб три коленца
на прсту,
кб три бисерна зрна,
кб очи срна,
и три сива оловца
из цепа твог основца,
од три мајстора ливена,
у води сребрној умивена.
Кад три каменца скакућу,
кад три стакленца шапућу,
кад три оловца зазвоне,
све на свету потоне.
О, учитељу,
врати ми кликере!
У свакоме по један дечак живи
и нису они криви
што данас не знам.

Разумеш песму и умеш да изведеш закључак о понашању ликова.

1. Зашто је учитељ дечаку узео кликере?

Зато што се игра на часу (размишља о кликерима) и не пази.

Разумеш песму и умеш да изведеш закључак о понашању ликова.

2. На основу чега закључујеш да дечак у овој песми много воли своје кликере?

Заокружи **Т** ако је тврдња тачна, а **Н** ако је нетачна.

Тврдња:

Он описује кликере са много појединости.	☒ Т	☐ Н
Он брани кликере пред учитељем.	☒ Т	☐ Н
Он скрива кликере тако да их нико не види.	☐ Т	☒ Н

Умеш да искажеш и објасниш свој став о одређеној теми.

3. Шта ти мислиш: да ли су кликери криви кад дечаци нешто не знају у школи?

ДА или НЕ

Ко је, по твојој мишљењу, најчешће за то крив?

Ученици. Или: Онај који се игра кликерима на часу уместо да пази. Или: Много тешко и незанимљиво градиво. Или: Лепо време.

Препознајеш врсте придева у реченици.

4. Препиши из песме два описна придева која се односе на кликере.

обла _____ сива _____

Разумеш песму и умеш да изведеш закључак о понашању ликова.

5. Објасни значење стиха из последње строфе: у свакоме по један дечак живи.
На пример: Дечаку су кликери као другови.

Или: Дечаку су кликери највеће задовољство.

Разумеш пренесено значење речи у песми.

6. Кад песник у трећој строфи каже да све на свету потоне, то значи:

а) Кликери су бучни и од њихове буже се ништа не чује.

б) У току игре кликери могу да нестану у бари или сливнику.

в) Дечаци забораве на све око себе док играју кликере.

Заокружи слово испред тачног одговора.

Препознајеш пренесено значење речи у песми.

7. Подвуди у песми три поређења.

кб три коленца _____ кб три бисерна зрна _____ кб очи срна _____

Препознајеш пренесено значење речи у песми.

8. Препиши из песме две речи које показују да су кликери за дечака жива бића.

• кликери скакућу _____

• кликери шапућу _____

ХАЈДУЦИ
(одломак)

Прелазимо на разговор шта би к о волео да буде као животиња.

– Ја бих највише волео да будем тигар – рећи ће Дроња – па кад рикнем, да дршћу професори од мене. У х, што бих уживао! Замисли час зоологије, па пита мене професор: „Знаш ли ти, Жик о, шта је то зоологија?“ – „Зар ја, тигар, па да не знам шта је зоологија? Ја сам зоологија!“ – гринем ја, па шкртунем зубима и рикнем, а професор зоологије дрекне као Јаре кад га кољу, па полети право на прозор, разбије га главом и скоки доле у двориште. А ја се попнем на прозор двема предњим шапама, па ја њега онда пита: „Кажите ви сад мени шта је зоологија!“ Е, тако бих, видиш, уживао!

Умеш да изведеш закључак о природи текста.

1. Какав је овај одломак?

- а) озбиљан и поучан
- б) страхан и узбудљив
- в) смешан и духовит
- г) забаван и тајанствен

Заокружи слово испред тачног одговора.

Умеш да повежеш особине лика с његовим понашањем.

2. Зашто Жика Дроња жели да буде тигар?

- а) прави се важан пред друговима
- б) брани се од страха који осећа од професора
- в) жели да насмеје професора
- г) жели да покаже професору да зна зоологију

Заокружи слово испред тачног одговора.

Умеш да одредиш (објасниш) значење речи.

3. Шта је зоологија? Објасни својим речима.

То је предмет у којем се учи о животињама. Или: **То је предмет о животињском свету.**

Умеш да напишеш кратак текст.

4. Која животиња би ти волео/волела да будеш? Напиши главни разлог за то.

Добар одговор је и ако си написао/написала да не би волео/волела да будеш нека од животиња и ако то објасниш.

У књизи *Школа* на духовит начин описан је живот у школи.

Korisnik se pre i posle časova, na vreme mudi i velikih odnosa. Škole da se učenicima dnevno, garaža, odnosa, naravno, jureći, tako i može nastaviti da ih prese sa čas za ih boli smak. Medusobno su povezani nepredviđeni. Učenici sepenbe koriste jedino pri pregledu. Prolazan silovanja šibe se gubim- davan.

Умеш да одредиш тему текста.

1. Који је део школе описан у овом тексту?

- а) ходници
- б) учioniца
- в) двориште
- г) сала за физичко

Заокружи слово испред тачног одговора.

KOLIKO TRAJE ČAS.

Učenici da čas traje 45 minuta. Je savan predavao. Jer:

– Čas traje 15 minuta, kad Milo Savić traži jedan minutak, sat i pos.
– Čas traje 15 minuta, kad Milo Savić traži jedan minutak, sat i pos.
– Čas traje 15 minuta, kad Milo Savić traži jedan minutak, sat i pos.
– Čas traje 15 minuta, kad Milo Savić traži jedan minutak, sat i pos.

Разумеш идеју текста и умеш да изразиш свој став.

2. Који час за тебе траје најкраће, а који најдуже? Објасни зашто.

• најкраће _____ • најдуже _____
Можеш да избереш било који предмет. Важно је да наведеш разлог због којег ти на једном часу време пролази брзо, а на неком другом споро.

Распуст само што почео. Остављаш школске књиге, али неке друге књиге чекају да их о твориш и у њима уживаш. Твоји другови из ОШ Вук Караџић препоручују ти да прочиташ књиге к оје су се њима највише допале.

Умеш да повежеш садржину књиге с насловом књиге.

1. Повежи наслов књиге са кратким описом њене садржине.

Приликом бродолома у амазонској прашуми вушњаци убовају необично малог Индијанца. Он ће им показати да је фунгла много занимљивија, али и много опаснија него што су мисли и да сањају.

Ово је прича о дечаку који има маму и ташу, деке и баке и село с великом шрећњом и белим гускама. Ово је прича о шоме колико су сваком живом бићу пошребни љубав, нежност и брига.

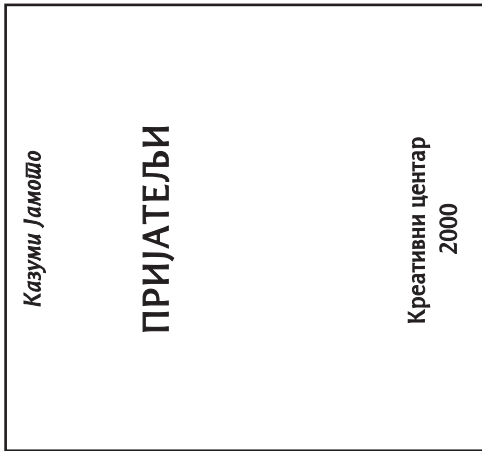
Овај Страхања је исти као ја. Сшало упада у невоље: са наставницима и тешкицама, родитељима, сестром и њеним дечком, пријатељима... Шта му се тек дешава кад се залуби — прави хорор! Сувер забава за врело лето!

Познајеш одлике делова књиге.

1. А сада ти препоручи друговима/другарицама неку књигу к оју би могли да прочитају т оком распуста. Напиши име писца, наслов књиге, назив издавача и годину издања, а затим илустрацију (науртај) корице.

На пример:

Умеш да напишеш сажетак (резиме) текста.

2. Укратко препричај књигу коју си препоручно/препоручила друговима/другарицама.

Твој текст треба да заинтересује твоје другове и другарице да и они прочитају књигу коју им препоручујеш.

У тексту треба поменути тему књиге, главне јунаке и оно што је у књизи занимљиво.

Током лета Кијаму и његове пријатеље Кавабеа и Јамашицу заокупља радозналост у вези са смрћу Пошто је умрла Јамашићина баба. Одлучили су да више сазнају о смрти и зашто надзиру орогнолу старца из комшилукa. Али док они посматрају старца, и он посматра њих. Тако почине једно необично пријатељство.

ТАБЕЛЕ С РАСПОРЕДОМ ЗАДАТАКА, ПО ОПИСИМА ЗНАЊА И УМЕЋА, У СВАКОЈ ЦЕЛИНИ И СВАКОМ РАДНОМ ЛИСТУ

1. У ПОЗНАТОМ И НЕПОЗНАТОМ СВЕТУ

Област	Ниво	Опис знања и умећа ученик/ученица:	Радни лист																	
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14				
ЧИТАЊЕ	●	проналази информације које су директно дате у тексту, према задатом критеријуму																	1.	
	●●	чита једноставне слике, табеле, графиконе, мапе; уме да нацрта слику или да попуни табелу на основу линеарног текста, према задатом критеријуму				1.				1.										
	●●●	проналази информације у тексту (оне које су директно дате и оне које се читају између редова) и повезује их; разуме различите односе у тексту (тема, идеја, ликови; битно – небитно; главно – споредно; узрок – последица; циљ – средс тво; одређује временски след догађаја у тексту); изводи закључке у вези са садржином и другим елементима текста (на основу текста и/или свог искуства)		1.	1.					1.										
ГРАМАТИКА	●	разликује облике казивања – приповедање, описивање, дијалог ...																		
	●●	формулише и аргументује свој став о различитим елементима текста (теми, идеји, ликовима, ставу аутора и сл.)																		
	●●●	упоређује два текста или више њих и уочава сличности и разлике међу њима																		1.
ПИСАЊЕ	●	препознаје реченичне чланове (субјекат, предикат, атрибут, објекат, прилошке одредбе)																		
	●●	разликује и употребљава речи у основном и пренесеном значењу у (у свакодневним ситуацијама, као и у школским текстовима)																		
	●●●	познаје и примењује правописну норму (до нивоа до којег се она обрађује у четвртном разреду)																		

2. У СВЕТУ ЖИВОТИЊА

Област	Ниво	Опис знања и умећа ученик/ученица:	Радни лист						
			15	16	17	18	19	20	
ЧИТАЊЕ	препознаје врсте књижевних и некњижевних тек стова и њихове основне одлике проналази информације к оје су директно дате у тек сту, према задатом критеријуму	1.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
	чита једноставне слике, табеле, графиконе, мапе; уме да нацрта слику или да попуни табелу на основу линеарног текста, према задатом критеријуму проналази информације у тек сту (оне које су директно дате и оне к оје се читају између редова) и повезује их; разуме различите односе у тек сту (тема, идеја, ликови; битно – небитно; главно – споредно; узрок – последица; циљ – средство; одређује временски след догађаја у тек сту); изводи закључке у вези са садржином и другим елементима текста (на основу текста и/или свог искуства) користи делове текста и књиге (основни текст, пасус, стих, строфу, садржај, речник, водич за рад) реконструише редослед догађаја у тек сту; разуме логичку организацију тек ста (када су реченице или пасуси испреметани или изостављени) формулише и аргументује свој с тав о различитим елементима тек ста (теми, идеји, лик овима, ставу аутора и сл.)	1.	2.	3.	4.	5.	8.	3.	
ГРАМАТИКА	познаје значења речи и фразеологизама к оји се употребљавају у свакодневној комуникацији (у кући, школи и сл.), као и оних који се јављају у школским текстовима (у уџбеницима, књигама из лектире и сл.) познаје основне лексичке односе – синонимију и ант онимију	3.							6.

Област	Ниво	Опис знања и умећа ученик/ученица:	Радни лист						
			15	16	17	18	19	20	
ГРАМАТИКА		разликује подврсте речи (врсте именица, придева, бројева)	4.						
			5.						
		разликује и употребљава речи у основном и пренесеном значењу у (у свакодневним ситуацијама, као и у шк олским текстивима) препознаје реченичне чланове (субјекат, предикат, атрибут, објекат, прилошке одредбе)					8.		
								9.	10.
ПИСАЊЕ		гради речи и њихове облик е према задатом критеријуму (умањенице, увећанице; род, број, лице, глаголск о време)						7.	
								9.	10.
		саставља јасну, логичну, граматички исправну и с тилски коректну реченицу познаје и примењује правописну норму (до нивоа до к ојег се она обрађује у четвртом разреду)						9.	

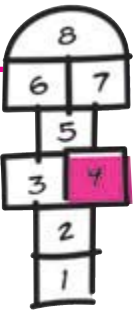
4. У СЛОБОДНО ВРЕМЕ

Област	Ниво	Опис знања и умећа ученик/ученица:	Радни лист												
			32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44
ЧИТАЊЕ	●	препознаје врсте књижевних и некњижевних тек стова и њихове основне одлике	1.	1.	1.	1.	1.	1.	1.	1.	1.	1.	1.	1.	1.
	●●	проналази информације к оје су директно дате у тек сту, према задатом критеријуму					4.			1.	2.				
	●●●	чита једноставне слике, табеле, графиконе, мапе; уме да нацрта слику или да попуни табелу на основу линеарног тек ста, према задатом критеријуму	1.	2.	3.										
ГРАМАТИКА	●	проналази информације у тек сту (оне које су директно дате и оне које се читају између редова) и повезује их; разуме различите односе у тек сту (тема, идеја, ликови; битно – небитно; главно – споредно; узрок – последица; циљ – средс тво; одређује временски след догађаја у тексту); изводи закључке у вези са садржином и другим елементима тек ста (на основу текста и/или свог искуства)	1.	2.	3.	2.	2.	3.	1.	1.	1.	2.	3.	4.	2.
	●●	реконструише редослед догађаја у тек сту; разуме логичку организацију тек ста (када су реченице или пасуси испремештани или изостављени)												1.	2.
	●●●	упоређује два текста или више њих и уочава сличнос ти и разлике међу њима												2.	
ГРАМАТИКА	●	формулише и аргументује свој с тав о различитим елементима тек ста (теми, идеји, ликовима, ставу аутора и сл.)												4.	
	●●	препознаје обличне категорије променљивих речи (род, број, лице, глаголск о време...)											2.		
	●●●	познаје значења речи и фразеологизама к оји се употребљавају у свакодневној комуникацији (у кући, шк оли и сл.), као и оних који се јављају у школским текстовима (у уџбеницима, књигама из лектире и сл.)										3.			
		разликује управни и неуправни говор												3.	

Област	Ниво	Опис знања и умећа ученик/ученица:	Радни лист													
			32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45
ГРАМАТИКА		разликује подврсте речи (врсте именица, придева, бројева)														
								6.								
ПИСАЊЕ		разликује и употребљава речи у основном и пренесеном значењу (у свакодневним ситуацијама, као и у школским текстовима)							4.							
ПИСАЊЕ		гради речи и њихове облике према задатом критеријуму (умањенице, увећанице; род, број, лице, глаголско време)														
ПИСАЊЕ		познаје и примењује правописну норму (до нивоа до којег се она обрађује у четвртој разреду)														
ПИСАЊЕ		саставља текстове који припадају основним жанровима писане комуникације (поруку, обавештење, позивницу, кратко писмо)														

5. У ШКОЛИ

Област	Ниво	Опис знања и умећа ученик/ученица:	Радни лист															
			46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57				
ЧИТАЊЕ	●	препознаје врсте књижевних и некњижевних тек стова и њихове основне одлике				1.	1.											
	●●	уочава делове текста и књиге: име аутора, наслов, поднаслов, основни тек ст, пасус, садржај, речник, стих, строфу				1.												
	●●●	чита једноставне слике, табеле, графиконе, мапе; уме да нацрта слику или да попуни табелу на основу линеарног текста, према задатом критеријуму																
	●●●●	проналази информације у тек сту (оне које су директно дате и оне које се читају између редова) и повезује их; разуме различите односе у тек сту (тема, идеја, ликови; битно – небитно; главно – споредно; узрок – последица; циљ – средс тво; одређује временски след догађаја у тек сту); изводи закључке у вези са садржином и другим елементима тек ста (на основу текста и/или свог искуства)	1.	2.	3.			1.	1.	1.	1.	1.	1.	2.				
	●●●●●	користи делове текста и књиге (основни текст, пасус, стих, строфу, садржај, речник, водич за рад)				2.												1.
ГРАМАТИКА	●	формулише и аргументује свој став о различитим елементима тек ста (теми, идеји, лик овима, ставу аутора и сл.)																
	●●	препознаје врсте речи (именице глаголе, придеве, заменице и бројеве)																
	●●●	познаје основне лексичке односе – синонимију и ант онимију																
	●●●●	разликује подврсте речи (врсте именица, придева, бројева) разликује и употребљава речи у основном и пренесеном значењу у (у свакодневним ситуацијама, као и у школским текстовима)																
	●●●●●	саставља једноставан краћи наративни тек ст, дескриптиван тек ст и дијалог																
ПИСАЊЕ	●●●●●	пише сажетак (резиме) краћег и/или једноставнијег текста																2.

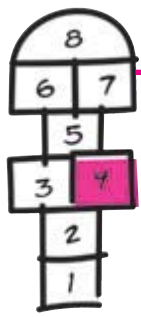
КОРИШЋЕНИ ТЕКСТОВИ

Ова збирка радних листова, као што је у уводу речено, намењена је увежбавању и провери **читалачке способности**, односно **разумевања прочитаног**. Читајући различите врсте текстова и одговарајући на захтеве различитих нивоа тежине, ученик/ученица постепено се оспособљава за самостално читање и истраживање текста, његових површинских, али и дубљих слојева, као и за исказивање сопственог става у вези с различитим елементима текста.

Радни листови и решења захтева у њима омогућују учитељ у и родитељима да прате постепено напредовање детета, да открију и разумеју његове слабости у овом процесу и да му помогну да их савлада.

Имајући на уму такву намену збирке, у радним листовима користили смо текстове различитих аутора и из различитих извора, и то у изворном облику, као и у облику прилагођеном овој намени. Наводимо их по бројевима радних листова у којима се јављају. Поред тога, користили смо и народне умотворине, као и текстове из разних енциклопедија, часописа, са Интернета и из других извора.

- ① Љубица Ћоровић, *Водич кроз Београд*
- ② Љубица Ћоровић, *Водич кроз Београд*
- ③ Љубица Ћоровић, *Водич кроз Београд*
- ⑩ Татјана Родић, *С децом око светла*
- ⑪ Татјана Родић, *С децом око светла*
- ⑱ Бранко В. Радичевић, *Прича о Жушки*
- ⑲ Десанка Максимовић, *Крашковечна*
- ⑳ Влада Стојиљковић, *Писмописац*
- ㉑ Данил Хармс, *Како је Маша наћерала маћарца да је одвезе у траг*
- ㉒ Бранко В. Радичевић, *Пас лаје*
- ㉓ Бранислав Црнчевић, *Прво куче*
- ㉕ Ефраим Кишон, *Моје злато сјава*
- ㉗ Бранко В. Радичевић, *Унук и деда и шри шацке*

- 29 Карел Чапек, *Збирка марака*
- 30 Бранислав Нушић, *Аутобиографија*
- 31 Душан Радовић, *Намерно и случајно; Мисли*
- 39 Александар Поповић, *Пејелуџа*
- 40 Момо Капор, *011*
- 43 Љубица Сикимић, *Децје ијре некад и сад*
- 44 Љубица Сикимић, *Децје ијре некад и сад*
- 50 Стеван Раичковић, *Недеља у школи*
- 51 Драган Лукић, *Учишљеу*
- 52 Бранислав Нушић, *Хајдуци*
- 53 Јасминка Петровић, *Школа*
- 54 Јасминка Петровић, *Школа*
- 55 Јасминка Петровић, *Школа*

ЈЕЗИЧКЕ ШКОЛИЦЕ 4

РАДНИ ЛИСТОВИ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК
СА ЗАДАЦИМА РАЗЛИЧИТИХ НИВОА ТЕЖИНЕ

- аутори* Споменка Марковић
Слободанка Живковић
Јелисавета Делић
мр Александра Станић
- илустровао* Александар Стојшић
- рецензенти* др Драгица Павловић-Бабић, Институт за психологију
Филозофског факултета у Београду
доц. др Весна Ломпар, Филолошки факултет, Београд
Јован Мицић, професор разредне наставе,
ОШ *Јосиф Панчић*, Београд
Мирјана Слобода, професор разредне наставе,
ОШ *Скадарлија*, Београд
- уредник* мр Александра Станић
- лектор* мр Александра Марковић
- ликовни уредник* Душан Павлић
- графичко обликовање* Драгица Динчић
- издавач* Креативни центар
Градиштанска 8
Београд
тел./факс: 011/ 38 20 464, 38 20 483, 24 40 659
www.kreativnicentar.rs
- за издавача* мр Љиљана Маринковић
- шtamпa* Графипроф, Београд
- тираж* 3.000
- copyright* © Креативни центар 2008

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

37.016:811.163.41(075.2)(076)

ЈЕЗИЧКЕ школице 4 : радни листови за
српски језик : са задацима различитих нивоа
тежине / [аутори Споменка Марковић ... [и
др.] ; илустровао Александар Стојшић]. -
Београд : Креативни центар, 2008 (Београд :
Графипроф). - 134. стр. : илустр. ; 30 cm

Подаци о ауторима преузети из колофона. -
Тираж 3.000.

ISBN 978-86-7781-623-0
1. Марковић, Споменка [аутор]

COBISS.SR-ID 149581068

Ако сте пажљиво посматрали децу која учествују у игри *школице*, могли сте да запазите колико се она радују кад додаце плочицу до одговарајућег поља, кад успеју да избегну замке кредом нацртаних поља, да буду вештија него што су била дан раније. Исто тако, могли сте да уживате у видљивој жељи и труду детета да остане у игри и да је успешно заврши. Лепо и добро у овој игри јесте и то што у њој нема судије, што је свако свој судија, што нема једног јединог правила, што нема заувек поражених и непобедивих јер игра свак ог дана почиње из почетка. И, што је најважније – са сваком новом игром дете постаје све задовољније и спретније у скакутању по обележеним пољима.

Назив ове дечје игре одабрали смо за наслов наше збирке радних листова јер нам се чини да се и читање различитих текстова може схватити као скакутање и шетња, при чему се различитим стратегијама освајају различита поља, односно слојеви текста, већ према интересовањима и спремности малог читаоца у одређеном тренутку. Кад се освоји и последње поље, односно кад се дође до последњег ретка у причи, до последњег стиха у песми, не значи да се том вештином читања у потпуности овладало. То само значи да је читалац спремнији за неку нову авантуру коју читање представља, за ново истраживање које различити текстови нуде.

Овом збирком радних листова желимо да помогнемо детету, учитељу и родитељу на том истраживачком путу, који ће дете учинити спремнијим за школске и животне ситуације у којима ће се наћи.

